

השר"ת

בעזרת

קונטרס

תִּרְצֶה הָאָרֶץ

והוא ליקוט מספרי רבינו הק' הננמ"ח מברסלב זיע"א
לעורר אש להבת שלהבת הרצון הקדושה בגעגועים
והשתוקקות ביקר יקוד ארצה בכלל
ובפרט במצות קדושת שנת השביעית ושאר מצוות
התלויות בארץ ובקדושתה הנצחית
ושבה קדושת פירותיה

יו"ל 'חמשה עשר בשבט' שנת השמיטה תשפ"ב
ע"י מערכת

קונטרס 'תרצה הארץ'

ליקוט מספרי רבינו הק' הנמ"ח מברסלב זיע"א לעורר אש להבת שלהבת הרצון דקדושה בגעגועים והשתוקקות ביקד יקוד ארצה בכלל ובפרט במצות קדושת שנת השביעית ושאר מצוות התלויות בארץ ובקדושתה הנצחית ושבה קדושת פירותיה

תובז הענינים:

פרק א' - תרצה הארץ

בנחיצות הענין לעורר הרצונות לארץ ישראל

פרק ב' - מצוות הארץ

בקדושת המצוות התלויות בארץ

פרק ג' - שבת הארץ

מעלת וקדושת שנת השמיטה

פרק ד' - פירות הארץ

מעלת פירות ארץ ישראל ובפרט שבעת המינים

פרק ה' - משוש כל הארץ

מעט ממעלת וקדושת עיר הקודש והמקדש

הרוצה ליטול חלק בזכות ההדפסה וההפצה, וכן הרוצה לקבל הגליון

יפנה לטעל. 0548528284 (toameobreslev@gmail.com)

כמו"כ ניתן לתרום ב'נדרים פלוס' עבור 'טועמיה חיים זכו - ברסלב'

פרק א' – תרצה הארץ

בנחיצות הענין לעורר הרצונות לארץ ישראל

רְצִיתָ ה' אֶרֶץ. זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹפֵךְ וּמְחַפֵּךְ וּמְסַתְפֵּךְ וְנוֹתֵן עֵינָיו בָּהּ עַד שֶׁתִּרְצֶה מַעֲשִׂיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַמְצוּוֹת שֶׁנִּצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶן, אִם הוֹצִיאוּ אֶת הַמַּעֲשָׂוֹת וַעֲשׂוּ אֶת הַשְּׂמִיטִים וְכָל הַמְצוּוֹת שֶׁנִּצְטוּוּ בָהֶן, אוֹתָהּ שָׁעָה הִיא מִרְצָה מַעֲשִׂיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן הוּא אוֹמֵר אֲזִי תִרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׂבִתוֹתֶיהָ. לְכֹה, רְצִיתָ ה' אֶרֶץ נְשֹׂאת עוֹן עִמָּךְ כַּסִּיתָ כָּל חַטָּאתָם סָלָה. מִי גוֹשֵׂא עוֹנָם, הָאָרֶץ אֲשֶׁר הֵם יוֹשְׁבִים עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר הָעַם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נִשְׂוֵא עוֹן. תְּרֵי תַחֲוִים. מִנֵּינן אִף תַּמְתִּים, שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפַּר אֲדָמָתוֹ עִמּוֹ. מִי מְכַפֵּר עַל עִמּוֹ, אֲדָמָתוֹ. אֲשֶׁרֵיהֶם יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂאִין לָהֶם לֹא חַטָּא וְלֹא עוֹוֹן לֹא בַחֲוִים וְלֹא בַמְתִּים.

מדרש תהלים פ"ה

אֲזִי תִרְצֶה הָאָרֶץ וְכֹה, וְהָאָרֶץ אֲזִכּוֹר, דָּא בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. תִּרְצֶה, תִּתְרַעֵי אֶרֶץ לְגַבֵּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא:
זוהר חלק א' דף קיז ע"ב

לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שִׁיחֶיהָ לוֹ כְּסוּפִין וְגַעְגּוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שִׁיחֶיהָ לוֹ כְּסוּפִין וְגַעְגּוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם שִׁיחֶיהָ גַעְגּוּעִים לְכָל הַצְּדִיקִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהוּא סֶגְלָה לְהַכְעֵס וְלַעֲצָבוֹת, כִּי 'כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲכוּוֹ"ם' (שְׁבִת ק"ה). אֲבָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת אֶרֶץ אֲפִים, הַפֶּךְ הַכְּעֵס: וְזֶה שֶׁקֶדֶם קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיְחוּד, אָנוּ מְבַקְשִׁים: 'וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאֶרְצֵנוּ', הֵינּוּ שְׂאֵנוּ מְבַקְשִׁים וּמְתַגַּעְגְּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְאֱמוּנָה, הֵינּוּ קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנָה: (לִיקוּטֵי מוהר"ן קנ"ה)

קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית הַקְדָּשָׁה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד

סֵפֶר שְׁכַשְׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, סִפְרוּ לוֹ שֵׁם הַחֲשׁוּבִים שֶׁהֵיוּ שָׁם, שֶׁבָּאוּ מִמְּדִינוֹת אֵלּוּ וְקִבְּעוּ דִירָתָם שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמִפְרָסָם. וְסִפְרוּ לוֹ, שֶׁקֶדֶם שֶׁהֵיוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְצִיר לַעֲצֹמָן, שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹמְדַת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהֵיוּ סוֹבְרִים שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, לְפִי גִדְל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְבָאָר בְּסִפְרִים. וּמִפְרָשׁ בְּתוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה מַעֲלַת קִדְשַׁת

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וְהַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ מְפָרֶשֶׁת כָּל גְּבוּלֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְגִדּוֹל מַעְלָתָהּ וְקִדְשָׁתָהּ הָעֶצּוּם וְהַנּוֹרָא מְאֹד מְאֹד. עַל כֵּן לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְצִיר לְעֶצְמָן בְּעֵינֵיהֶם, שְׂאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד אֲשֶׁר בָּאוּ לְשֵׁם וְרָאוּ, שְׂאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּזֶה הָעוֹלָם מִמָּשׁ. כִּי בְּאֵמֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּמוֹ מְדִינוֹת אֱלֹהֵי מִמָּשׁ. כִּי מֵה שְׂמִבְיָאִין לְפַעְמִים עָפָר לְבָן מִשֶּׁם זֶהוּ רַק בְּמִקּוֹמוֹת פְּרֻטִיִּים, וְגַם בְּמְדִינָה זוֹ נִמְצָא עָפָר לְבָן וְעָפָר שֶׁל נֶתֶר בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת, אָבֵל עֵקֶר הָעָפָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּמוֹ עָפָר מְדִינוֹת אֱלֹהֵי מִמָּשׁ. כִּי בְּאֵמֶת בְּדַמוֹת וְתַמוּנָה אֵין חֲלוּק כָּלֵל בֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבֵין שְׂאֵר מְדִינוֹת, לְהַבְדִּיל, וְאֵף עַל פִּי כֵן הִיא קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֵה לְהִלָּךְ שָׁם אֶפְלוּ אַרְבַּע אַמּוֹת וְכוּ', כְּאֲשֶׁר הִפְלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה וְכָל הַסְּפָרִים בְּעֶצֶם קִדְשָׁתָהּ הַגְּדוּלָה וְהַנּוֹרָאָה: (לִיקוּטֵי מוהר"ן תְּנִינָא קִטּוּ)

נִשְׁפַע פְּרֻנְסָה גְּדוּלָה

עַל יְדֵי הַשְׁתַּוְקָאוֹת שְׂאָדָם מִשְׁתַּוְקָק לְבִיאַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי זֶה נִשְׁפַע פְּרֻנְסָה גְּדוּלָה (סִפֵּר הַמִּידוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ח"ב ג)

מִי שְׂרוּצָה לָבוֹא בְּאֵמֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִילָךְ גַּם רַגְלִי

אַחַר שְׁגִמַר הַתּוֹרָה כ', אַחַר כֶּךָ בְּעֵת הַשִּׁיחָה שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ מֵה פְּוִנְתְּכֶם בְּמָה שְׂאֵמַרְתֶּם שְׂאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא גְּדוּלָה כָּל כֶּךָ וְשִׁזָּה עֵקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה. וְגַעַר בִּי וְעָנָה וְאָמַר כְּוִנְתִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת בְּפִשִּׁיטוֹת עִם אֱלֹהֵי הַבְּתִים וְהַדִּירוֹת (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנֹז בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן אֵיךְ מִיִּין טֹאקֶע דָּאס אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיט דִּיא שְׂטִיבְעֶר מִיט דִּיא הַיִּיזְעֶר). כְּלוֹמַר שְׁכָל כְּוִנְתוֹ בְּמָה שְׂהֶאָרִיךְ בְּמַעְלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּוִנְתוֹ כְּפִשׁוּטוֹ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת שְׂבִנֵי יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִים לְשָׁם, שְׂרֻצוֹנוֹ שְׁכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהִיֹּת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת יִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵף עַל פִּי שִׁישׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְיִלָּךְ לְשָׁם כִּי זֶה עֵקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה כְּשׁוֹכֵין לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ': וְזֶה אֲשֶׁר הָעִיר לְבָבִי בְּיֹתֶר וְחִזַּק אוֹתִי בְּיֹתֶר, לְעֵבֵר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת הַרַבּוֹת שְׂהִיָּה לִי בְּלִי שְׁעוֹר לְשִׁבֵּר כָּלָם וְלָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר הִיָּה בְּעֶזְרִי לְשִׁבֵּר מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים וְעַכּוּבִים כְּאֵלֶּה, וְלָבוֹא לְשָׁם בְּשָׁלוֹם וְלַחְזוֹר בְּשָׁלוֹם:

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

ז

פַּעַם אַחַת כְּשִׁפְר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מַעֲצָם הַמְּנִיעוֹת וְהַסְּכָנוֹת שֶׁהָיָה עָלָיו בְּסִטְאֵמְבוּל וְאִיךְ שֶׁהָיָה בְּסִכְנָה גְּדוּלָה קִדְּם שְׂבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ' אִז עָנָה וְאָמַר לָנוּ שְׂאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּנִקְל. כְּאוֹמֵר שְׁעָלִינוּ לֹא יִתְגַּבְּרוּ מְנִיעוֹת כְּאֵלֶּה וְסִכְנוֹת כְּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עָלָיו, וְאִם נִרְצֶה נוּכַל לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּנִקְל. אִךְ אִף עַל פִּי כֵן בּוֹדָאִי גַם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת מְרַצִּים לְסַבֵּל יְסוּרִים וּלְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת קִדְּם שְׂבָאִין לְשֵׁם, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אַחַת מִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁנִּתְּנָנוּ עַל יְדֵי יְסוּרִים וְכַמוֹבָא גַם שֵׁם בְּמֵאֵמֶר הַנ"ל:

(וּפַעַם אַחַת אָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה יֵשׁ שְׁנֵדָמָה לָהֶם שְׁרוּצִין וְנִכְסְפִין מְאֹד לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם הָיוּ יְכוּלִים לְסַע לְשֵׁם בְּהִרְחָבָה אָבָל לֹא בְּצַעַר וְדַחֵק וּבְאַמֶּת אֵין זֶה רְצוֹן שְׁלָם. כִּי מִי שְׁרוּצֶה לָבוֹא בְּאַמֶּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיךְ לִילֵךְ גַּם רְגְלֵי וְכַמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְאֲבִרְהֵם לֶךְ לֶךְ וְכוּ' לֶךְ דִּיקָא. וְעֵין יְמֵי נִתֵּן [מוֹהֲרֵנ"ת] בְּנִסְיַעְתּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אַחַר שֶׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מְאֹד תִּשְׁעָה תְּקוּנֵין הַנ"ל אָמַר בְּדִרְךְ צַחוֹת (אִיךְ הָאֵב הֵיִינְט גִּיזְאָגֵט פֶּאָר פִּייעֶר און פֶּאָר וואַסער). [אֲנִי הַיּוֹם אָמַרְתִּי עַל אֵשׁ וְעַל מַיִם] כִּי שֵׁם מְדַבֵּר מַעֲנִין דְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלֵי אֵשׁ וּמַעֲנִין פֶּתַח צוּר וַיִּזְוֹבוּ מַיִם. מוֹבָא שֵׁם בְּיַמֵּי נִתֵּן הַנ"ל): (חֵי מוֹהֲר"ן - טו)

לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה

שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁמוֹ שֶׁאָמַר קִדְּם שְׁנִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁרוּצֶה לְנִסַּע פְּדֵי לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה, כִּי יֵשׁ חֲכָמָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְחֲכָמָה תַתָּאָה כְּכַר יֵשׁ לוֹ, וְעַדִּין הוּא צְרִיךְ לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה, וּבְשִׁבִיל זֶה הוּא נוֹסֵעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְנִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁאָמַר שֶׁתְּכַף כְּשֶׁהֵלֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תְּכַף זָכָה לְהַשִּׁיג כָּל מְבַקְּשׁוֹ וְחִפְצוֹ שְׁנִסַּע בְּשִׁבִילוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ מַעֲיִן זֶה מְגַדֵּל הַשְּׂמִחָה וְהַנַּחַת שֶׁהָיָה לוֹ תְּכַף כְּשֶׁבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְּמַלֵּא רְצוֹנוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ וְכוּ': (חֵי מוֹהֲר"ן - קלד)

נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

שְׁמַעְתִּי שְׁפַעַם אַחַת סִפְרוּ לְפָנָיו מְנַסִּיעַת הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוּב זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לִיאָס, וְאִיךְ שְׂאָסֵף שֵׁם מְמוֹן הַרְבֵּה, אָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה נְגוּן טוֹב מְזֵה, וּבְפֶרֶט נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בּוֹדָאִי טוֹב מְזֵה. אִם הָיוּ לוֹקְחִין בְּעַל תְּאוֹת מְמוֹן שְׁעָלָיו דְּרִשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת נד.), 'וּבְכָל מְאֻדָּה יֵשׁ לָךְ אָדָם שְׂמֵמוֹנוֹ חָבִיב עָלָיו מְגוּפוֹ', אִךְ עַל פִּי כֵן אִם הָיוּ מְרַאֲיִן לְפָנָיו נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה נִתְּבַטֵּל אֶצְלוֹ כָּל תְּאוֹתוֹ אֶל הַמְּמוֹן: (חֵי מוֹהֲר"ן - תְּקַפָּה)

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שְׁשָׁם עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּ"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הָאָרֶץ הִירָאָה וְהָרְצוֹן שְׁכָל זֶה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכַנִּ"ל. כִּי עֵקֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא הַר הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם רֵיחַ הַקְּטֹרֶת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּה. וְשֵׁם מְקוֹם הִירָאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מִה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְשֵׁם עֵקֶר הָאָרֶץ הָרְצוֹן בְּחִינַת תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה וְכוּ' וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת לֶךְ לֶךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלְדֹתָּהּ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה, וּפִרְשׁ רַש"י, וְלֹא גָלָה לוֹ הָאָרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו וְכוּ', הֵינּוּ כִּי מֵאַחַר שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁשָׁם זוֹכִין לְהָאָרֶץ הָרְצוֹן הַמְּפֻלָּג הַנִּ"ל. עַל כֵּן לֹא גָלָה לוֹ הָאָרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו כְּדֵי שִׁירְצָהּ וַיִּשְׁתַּוְּקֶק וַיִּתְאַוֶּה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר לְבוֹא לְשָׁם. וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא יִזְכָּה לְבוֹא לְשָׁם וּלְקַבֵּל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁעֵקֶרָהּ הוּא הָרְצוֹן וְהַשְׁתַּוְּקוּת לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד לְדַבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ. וְכָל מִה שֶׁהִדְבָּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת יוֹתֵר. הַכֹּל בְּשִׁבִיל זֶה. מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר הַקְּדוּשָׁה לְזִכּוֹת לְרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכַלִּית כַּנִּ"ל עַל כֵּן מוֹנְעִים אוֹתוֹ כָּל כָּךְ כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ רְצוֹן חֲזָק יוֹתֵר שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכָּה לְהִדְבָּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ בְּשְׁלֵמוֹת וּלְקַבֵּלוֹ כְּרְאוּי בְּרְצוֹן טוֹב וְלַהֲשִׁיבֵהוּ לְשִׁיבֵהוּ נִפְלָא שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכַלִּית. כִּי גַם אַחַר כָּךְ כִּשְׁבָאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ לְהִדְבָּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ צְרִיכִין עוֹד לְהִתְגַּבֵּר בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים וְכִסּוּפִין גָּדוֹלִים לַה' יִתְבָּרַךְ כִּי זֶה הָעֵקֶר כַּנִּ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעוּדָה ו' קו)

עֵקֶרוֹ עַל יְדֵי הָרְצוֹן

אֲבָרְהָם הוּא הָרְאוּשׁוֹן שֶׁגָּלָה קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁאִתָּא בְּזִהַר וּמוֹבָא בְּדִבְרֵינוּ כְּמֵה פְּעָמִים, כִּי אֲבָרְהָם הָיָה גְדִיב לֵב הָרְאוּשׁוֹן. שְׁכָל עֲבוּדָתוֹ הִיָּתָה רַק רְצוֹן וְכִסּוּפִין דְּקִדְשָׁהּ כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמְקוֹם אַחֵר, כִּי הוּא הָיָה קֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה. וּבְתַחֲלַת עֲבוּדָתוֹ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ מִשׁוֹם מִצְוָה. וְהִיָּתָה כָּל עֲבוּדָתוֹ רַק רְצוֹן וְחֻשֶׁק וְכִסּוּפִין דְּקִדְשָׁהּ וְהָיָה חֲזָק וְעַז בְּהָרְצוֹן מְאֹד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ שֶׁעָמְדוֹ כְּנִגְדּוֹ לְמָנְעוֹ. עַד שֶׁזָּכָה עַל יְדֵי זֶה לְשַׁבֵּר כָּל הָאוֹיְבִים וְהַמוֹנְעִים שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אִיבֶיךָ הַדָּם לְרִגְלֶיךָ, הַמוֹבָא לְעִיל שֶׁזֶה נֶאֱמַר עַל אֲבָרְהָם. וְעַל יְדֵי כָּל זֶה הִתְפָּאָר בּוֹ ה' יִתְבָּרַךְ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אֲבָרְהָם אוֹהֵבִי. וְעַל יְדֵי זֶה זָכָה לְגִלּוֹת קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה עַל יְדֵי הַהִתְפָּאוֹת שֶׁעֵקֶרוֹ עַל יְדֵי הָרְצוֹן וְכוּ' (בְּרַכַּת הַמְּזוֹן ד' כד)

שִׁתְּעֵלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ

אֲנוּ מִבְּקָשִׁין, יְהִי רְצוֹן שִׁתְּעֵלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ. כִּי אֵי אִפְשָׁר לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבִטֵּל הַמוֹנְעִים בְּחִינַת חוֹבְלִים וּלְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת נַעַם כִּי אִם עַל יְדֵי שִׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת

תַּרְצֵה הָאָרֶץ

עֲשֶׂה מִיַּי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. כִּי עַל יְדֵי שְׂמֵחָה בְּחִינַת נְגִינָה, בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיהָ וְכוּ'. עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שֶׁהִיא בְּחִינַת נְעִים הָעֲלִיּוֹן כַּנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ד' טז)

נְקִרְאת אֶרֶץ עַל שֵׁם הָרְצוֹן

כִּי עֵקֶר הָרְצוֹן זוֹכִין עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי שֵׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הָאֶרֶת הָרְצוֹן וְהַשְׂתוֹקְקוֹת וְהַכְּסוּפִין לָהּ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת רְצִיַת ה' אֶרְצָהּ. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה שֶׁנִּקְרְאת אֶרֶץ עַל שֵׁם הָרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה לָמָּה נִקְרָא שְׂמָה אֶרֶץ שֶׁהִיא מְרַצָּה אֶת פְּרוּתֶיהָ. וְעַל כֵּן נִתְבָּרְכוּ כְּמָה שֶׁבָּטִים שְׂאֲרָצִים מְלֵאָה רְצוֹן. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, נִפְתְּלֵי שְׁבַע רְצוֹן וְכוּ'. וְכַתִּיב, וְרְצוֹן שְׂכַנֵּי סְנֵה (וּשְׁבָטִים שְׂלֵא נִתְבָּרְכוּ בְּזֶה הָרִי כָּלֵם יַעֲקֹב זֶה בְּזֶה שְׁפַל הַבְּרָכוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִחֻלוּ עַל כָּלֵם כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם. וְכֵן הוּא בְּבִרְכַת מֹשֶׁה שֶׁהִיָּתָה מֵעֵין בְּרַכְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם). כִּי עֵקֶר הָרְצוֹן הַחֲזֵק וְהַשְׂתוֹקְקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁם מֵאִיר וּמִתְנוּצָץ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה, הַדֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלֻקֵי וְכוּ'. כִּי הָאֶרֶת הָרְצוֹן הוּא בְּחִינַת רִיחַ טוֹב כְּמִבְּאֵר לְעֵיל. וְעֵקֶר הָרִיחַ הַטוֹב הַנִּפְלָא שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִשְׂתוֹקְקִין וְכוֹסְפִין אֵלָיו בְּרְצוֹן חֲזֵק בְּלֵי שְׁעוֹר הוּא רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּקְרְאת אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם רִיחַ הַטוֹב שֶׁל הַקְּטָרֶת. וְעַל כֵּן נִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּתְּחִלָּה דְרָךְ יְרִיחוֹ דִּיקָא. שֶׁנִּקְרְאת יְרִיחוֹ עַל שֵׁם רִיחַ הַטוֹב כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה כִּי שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הָרִיחַ הַטוֹב בְּחִינַת לְרִיחַ שְׂמִנְיָה טְבִים. שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר בְּזֶה כָּלֵל. שֶׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְׂתוֹקְקוֹת וְהָרְצוֹן הַחֲזֵק כַּנ"ל. וְגַם בְּחוּץ לְאֶרֶץ מַה שֶׁזוֹכִין לְפַעֲמִים לְאִיזָה הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ הַטוֹב כְּמֵאֵן דְּאֶרַח רִיחָא. שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר הַשְׂתוֹקְקוֹת וְרְצוֹן נִפְלָא לָהּ יִתְבָּרַךְ זֶה נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל קִדְשָׁתָנוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי עֲבוֹדָתָם מִמְּשִׁיכִין קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לְאֶרֶץ כְּפִדּוּעַ. אֲבָל עֵקֶר מְקוֹם הָאֶרֶת הָרְצוֹן. שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ הַטוֹב שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכֻלּוֹ וְהָאֶרֶץ עִם הַלוּחֹת וְהַפְּרוּבִים הָעוֹמְדִים בְּבֵית קִדְשׁ קִדְשִׁים שְׁשָׁם עֵקֶר הַשְׂתוֹקְקוֹת. וְהָרְצוֹן וְהָאֶהָבָה וְהַכְּסוּפִין הַנִּפְלָאִים שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים, בְּבְחִינַת תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהָבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת הָרְצוֹן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשׁוֹכֵה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ לְשֵׁם שְׁמִים. (לֹא בְּשִׁבִיל פְּנִיּוֹת אַחֵרוֹת כְּאֲשֶׁר נִמְצָא עִכְשָׁו בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים) אֲבָל הַמְּנִיעוֹת רַבִּים וְעֲצוּמִים מְאֹד מְלָכוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַתְּרִצָּה הָאָרֶץ

אף על ידי תקף הרצון והחשק יכולים להתגבר עליהם, בפרט כי הרצונות לארץ ישראל חזקים ביותר, כי תקף כשרוצה לבוא לארץ ישראל מאיר בו הארה מהארת הרצון שמאיר בארץ ישראל (כמבאר מזה במקום אחר באריכות ועל ידי תקף הרצון והחשק הבא על ידי המניעות הגדולות דיקא כנ"ל. על ידי זה יכולין לדלג על כלם ולבוא לארץ ישראל. (ליקוטי הלכות ברכת הריח ה' ז)

שם התגלות הרצון ביותר

עקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי התגלות הרצון, כמבאר בדברי רבנו, זכרוננו לברכה, כמה פעמים. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה; שבשביל זה פתח את התורה בבראשית, כי ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. נמצא, שעקר קדשת ארץ ישראל על ידי שנתגלה שהכל ברצונו יתברך. ועל כן כל העשר קדשות הם בארץ ישראל, כי זה עקר הקדשה, שנתגלה שהכל ברצונו יתברך. ובית המקדש שקדוש ביותר שם התגלות הרצון ביותר ועל כן מביאין שם כל הקרבנות, שנאמר בהם "לרצון וכו'". וזה בחינת כי רצו עבדיך את אבניה וכו', כי הם בבחינת התגלות הרצון כנ"ל. ואכן שתיה היא קדש קדשים זה בחינת שרש הרצון, רצון שברצונות. ועל כן שם אין מי שיוכל לכנס כי אם הכהן הגדול ביום הכפורים, כי הכהן הגדול זוכה לבחינת מצח הרצון, בבחינת והיה על מצחו לרצון, כמו שמבאר שם, שזהו בחינת רצון שברצונות. ועל כן בכל השלש רגלים מחיבים להראות לפני ה', כמו שנאמר, "שלש פעמים בשנה וכו' את פני ה'". 'פני ה' זה בחינת רצון שהוא בחינת פנים, כמו שמבאר שם. וזה צריכין ברגלים דוקא, שאז הוא התגלות הרצון. ועל כן צריכין להראות אז בבית המקדש, ששם התגלות הרצון כנ"ל: (ליקוטי הלכות כלי היין א' ז)

נתעלית ושגבה בכמה מעלות עד אין שעור

וכמה יגיעות יגע וכמה טרחות טרח וכמה אלפים תעניתים והפסקות וכמה וכמה הפסקות שלמות משבת לשבת וכמה מיני סגופים סגף וכמה שנים התבודד בהתבודדות ופרש עצמו בכל מיני פרישות מכל מיני תאוות. וקדש עצמו בכל מיני קדשות. וביותר על הכל נתעלה ונתקדש בקדשה נוראה ועצומה על ידי קדשת ארץ ישראל אשר השליך נפשו מנגד. ונסע לארץ הקדושה בשעת מלחמה שהיו תקף מלחמות קשות וחזקות באותן המדינות. וכמה וכמה הרפתקאות דעו עליו באותו הדרך. ה' צדיק יבחן כפשתני הזה וכו'. כי הקיפו עליו אז באותן

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

יא

הַיָּמִים כַּמָּה מִיְּנֵי צָרוֹת וְסַכְּנוֹת תְּכוּפוֹת וְרִצּוּפוֹת. צָרַת הַדְּבָר רַחֲמָנָא לְצַלֵּן שְׁהִיָּה אֶז בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְתִקַּף רַעַשׁ הַמְּלַחְמָה שְׁלֹא הָיוּ בְּטוּחִים בְּחַיֵּיהֶם יוֹם אֶחָד. וְשָׂאָר מִיְּנֵי הַרְפַּתְקָאוֹת קְשׁוֹת בְּגוּף וְנַפֶּשׁ וּמִמּוֹן אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְבָאָר בְּכַתָּב. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו נָתַן לוֹ כַּח בְּרִזָּל לְסַבֵּל כָּל זֶה מֵה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְסַבֵּל צָרוֹת וְיִסּוּרֵין כְּאַלְהָה מִכָּל צַד. עַד אֲשֶׁר זָכָה לַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם וְנִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא וּבָא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶגַע. וְזָכָה לְמָה שְׁזָכָה בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְכַּסְיָא. כִּי מִלְּבַד הַנְּסֻתוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ מֵה שְׁזָכָה עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְדַבְּרִים נְעֻלָּמִים מֵעֵין כָּל חַי. גַּם בְּאַתְגְּלִיָּא רָאוּ רְאִינוּ כִּי הָיָה ה' עִמּוֹ. כִּי הַתּוֹרָה שְׁגָלָה אַחַר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה מַעֲלוֹת עַד אֵין שְׁעוֹר נִתְעַלִּית וּשְׁגָבָה מִהַתּוֹרָה שְׁגָלָה מִקֵּדָם. אִם אֲמַנָּם גַּם מִקֵּדָם תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשׁ הָאֵיךָ פָּנֵי תֵּבֵל נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹתָהּ. נִפְלְאוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ גַּם מֵאֵז וּמִקֵּדָם. אוֹלָם. כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאֶרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכֵי תּוֹרָתוֹ שְׁגָלָה לְאַחַר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִדְּרָכֵי תּוֹרָתוֹ שְׁגָלָה מִקֵּדָם כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ כַּמָּה פְּעָמִים, וְכָל הַסֵּפֶר הַזֶּה רַבּוֹ כְּכֹל הוּא מִהַתּוֹרָה שְׁגָלָה לְאַחַר שְׁהִיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלֹא נִמְצָא בּוֹ מִהַתּוֹרָת שֶׁל קֵדָם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם מֵעַט מִזְעִיר שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲלִין לְדַגְמָא. (וְהֵם נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסִּימָנִים שְׁנִכְתְּבוּ בְּלִשׁוֹן הַחֲבָרִים שֶׁהֵם מְסִימֵן ע"ג עַד סִימָן קי"ד וְגַם שָׁם הֵם רַק מֵעַט דְּמַעֲט): (הַקְּדַמַּת מוֹהַרנ"ת לְלִיקוּטֵי מוֹהַר"ן)

בְּרִצּוֹן וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת עֲצוּם עַד מְאֹד

הִנֵּה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הָרַב רַבֵּי נַחֲמָן, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה הוּא גָּלָה לָנוּ בְּמֵאמְרֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים גְּדֹל נִפְלְאוֹת מַעֲלַת קִדְשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם עַכְשָׁו כְּשֶׁהִיא בְּגִלוּת, כְּמוֹ שְׂאָמַר בְּפִרוּשׁ בְּהַתְחַלַּת הַמֵּאמָר תְּשַׁעֵה תְּקוּנֵין יְקִירֵין סִימָן כ' בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, הֵינּוּ שְׂיִלְךָ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אֵי אֶפְשָׁר אֲלֵא עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם סִימָן רל"ד כְּתָב, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּלִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְגַם גָּלָה לָנוּ גְּדֹל הַחַיּוּב כְּמַעֲט עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפִי שְׁעָה עַל כָּל פָּנִים, אִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁתַּקֵּעַ וְלָדוֹר שָׁם בְּקַבְיָעוֹת וְלָבוֹ הָיָה בּוֹעֵר מְאֹד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁכָתָב עַל פְּסוּק וַיִּקַּד אֶרֶץ בְּלִקוּטֵי א' סִימָן קנ"ה שְׁהִיָּה בּוֹעֵר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹן כִּיקוּד אֵשׁ וְגַם אַחַר בִּיאָתוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה גַם כֵּן הַשְׁתּוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲצוּם וּמִפְלֵג מְאֹד בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ כְּאֲשֶׁר אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ אֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ בְּלִמְבָרְגַּי יָשַׁב עִם אַנְשֵׁים בְּסַעֲדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שְׁבַת קִדְשׁ שְׂאֵז הוּא רַעְוָא דְרַעְוִין וְדַבְּרָ אֶז הַרְבֵּה מִגְּדֹל קִדְשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹן וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת עֲצוּם עַד מְאֹד עַד שְׁהַחֲשִׁיךְ הַלֵּילָה וְלֹא הַכְּנִיסוּ עֲדִין נֵר לְבֵיתוֹ וְהַרְגִּישׁוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁיָּשְׁבוּ אֲצִלוֹ שְׁהַתְחִיל לַגּוֹעַ וַיִּצְעֲקוּ לְהַבִּיא נֵר לְבֵית, וְעוֹרְרוּ וְהַקִּיצוּ אוֹתוֹ וְהִבִּינוּ אֶז אֲשֶׁר בְּגִלְל גְּדֹל הַשְׁתּוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלָתָהּ נִפְשׁוֹ לְצֵאת:

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

וּשְׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר נִרְמַז גַּם בְּתוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה אֲצֵל הַסְּתַלְקוֹת מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שֶׁיִּצְאָה נִפְשׁוֹ בְּעַת רַעְוֵא דְרַעְוִין בְּשֶׁבֶת בְּמִנְחָה מִחַמַּת גְּדֹל הַשְּׁתוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יָדוּעַ שֶׁהַתְּפִלָּל מִשֶּׁה תַקְט"ו תְּפִלוֹת לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּלְבִסוּף כְּשֶׁאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (דְּבָרִים ל"ג) "זֹאת הָאָרֶץ וְכוּ' הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תֵעָבֵר" מִיָּד כְּתִיב "וַיִּמַּת שֵׁם מִשֶּׁה" וְכוּ' כִּי עַל יְדֵי שְׁמֵרָאִין לוֹ לְאָדָם דְּבַר הַנְּחָשֶׁק, וּמוֹנְעִין אוֹתוֹ מֵאֲתוֹ, נִתְגַּבֵּר הַחֶשֶׁק בְּיֹתֵר, כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי שֶׁהִרְאָה לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ וְשָׁמָּה לֹא תֵעָבֵר נִתְגַּבֵּר חֶשֶׁקוֹ בְּיֹתֵר עַד שֶׁיִּצְאָה נִפְשׁוֹ: (יְמֵי מוֹהַרְנ"ת - חֵלֶק שְׁנֵי הַקְדָּמָה)

נְכֻסוֹף נְכֻסְפֵי מֵאֵד מֵאֵד

זֶה יָמִים רַבִּים שֵׁישׁ לִי כְּסוּפִים וְגַעְגּוּעִים וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה הַתּוֹרוֹת הַמְדַבְּרִים מֵעֵצָם קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּלֵם מוֹבֵן, שֶׁכָּל קְדֻשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי תְלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵאֵז וְעַד עַתָּה הִנֵּה אִשׁ תּוֹקֵד בְּקִרְבִּי בּוֹעֵר כְּרֹשְׁפֵי אִשׁ שֶׁלְּהִבְתָּיָהּ לְזִכּוֹת לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְפֶרֶט מֵעַת שֶׁשָׁמַעְתִּי הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה "ט' תְּקוּנִין", שֶׁהַזְכִּיר אֶז רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּעַת שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנ"ל, וְכָל מִי שֶׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי דִּהְיֵנוּ שִׁילָךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אִי אִפְשָׁר לְזִכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר אֵז, כְּשֶׁמִּנְצַחִין הַמְלַחְמָה וּבִאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵז נִקְרָא אִישׁ מְלַחְמָה כִּי קִדְּם שְׁבִאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵז אֵל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמִפְתַּח אֲבָל כְּשֶׁמִּנְצַחִין אֵז נִקְרָא אִישׁ מְלַחְמָה וְאַחַר כֵּן אָמַר כָּל הַתּוֹרָה הַנּוֹצֵרֶת לְעֵיל אֵיךְ זוֹכִין לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרִי אֵזֵן הַשּׁוֹמְעָה:

וְאַחַר כֵּן סְמוּךְ אַחַר שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנּוֹצֵרֶת לְעֵיל שֶׁאֲלֵתִי אוֹתוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה מֵה כְּוֹנְתְּכֶם בְּזֶה שֶׁאֲמַרְתֶּם שֶׁעֵקֶר הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַעַר עָלַי וְעֵנָה וְאָמַר, כְּוֹנְתִי כְּפִשׁוּטוֹ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת עִם אֵלוֹ הַבְּתִיִּים (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנֵנוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן, אֵיךְ מִיִּין טֶאקִי דָּאֵס אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיט דִּי שְׁטִיבְעֵר מִיט דִּי הַיִּיזְעֵר) הֵינּוּ שֶׁכָּל כְּוֹנְתִי כְּפִשׁוּטוֹ שֶׁצְרִיךְ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַגִּשְׁמִי הַזֶּה, שֶׁמִּיִּשָּׁב בְּאֵלוֹ הַבְּתִיִּים וְהַחֲצֵרוֹת הָעוֹמְדִים שֵׁם בְּצִפְתָּ וּטְבִרְיָה וּשְׂאֵרֵי מְקוֹמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי כָּל הַמְצוּוֹת צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת כְּפִשׁוּטוֹ דִּיקָא וְאִי אִפְשָׁר לְזִכּוֹת אֶל הַקְדֻשָּׁה כִּי אִם עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֶּה הַיְדוּעָה לָנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל נוֹסְעִים לָשָׁם:

וְהִנֵּה מֵאֵז הַבְּנֵתִי שְׂרַצוֹנוּ בְּפִשְׁיטוֹת שֶׁנִּבְּוֵא כְּלָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמֵן אֵז וְהִלָּאָה נְכֻסוֹף נְכֻסְפֵי מֵאֵד מֵאֵד לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵךְ רַבּוֹ הַמְּנִיעוֹת מֵאֵד, כִּי בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה לֹא יְכַלְתִּי לְנִסְעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּעַ דִּירְתִי שֵׁם כִּי לֹא יְכַלְתִּי לְפָרֵד מִמֵּנוּ כָּלֵל אֲשֶׁר הוּא חַיִּי וְאֶרֶךְ יָמֵי

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

ובלעדו אין לי שום חיות כלל ולנסע לבדי על מנת לחזור גם כן הִיָּה קָשָׁה עָלַי מַחֲמַת כְּמָה טַעֲמִים, ומגדל ההוצאה שלא הִיָּה בְיָדִי וְגַם אִיךָ אֶפְשֶׁר לִפְרֹד זְמַן רַב כֹּל כֶּךָ מֵרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אֲשֶׁר הֵייתִי רָגִיל לְהִיּוֹת לִפְנֵי בְּכָל פֶּעַם וְשָׁמַעְתִּי בְּכָל פֶּעַם דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים הַמְּזַכֵּין אֶת הָרַבִּים לְדוּרֵי דוּרוֹת הֵן עַל כָּל אֵלֶּה לֹא יִכְלָתִי לְנַסֵּעַ אֹז, אֲבָל רְצוֹנִי הִיָּה חֲזַק לְנַסֵּעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּעַם שֶׁנִּזְכַּרְתִּי מִחֶבֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם כְּמָה פְּעָמִים דִּבַּר עִמָּנוּ בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת וְעָשָׂה לָנוּ חֶשֶׁק לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוֹדִיעַ לָנוּ שֶׁהוּא דָּבָר קָל לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵין צְרִיכִין הוֹצָאָה רַבָּה כְּמוֹ שְׁסוּבְרִין הָעוֹלָם, וְשָׂאִינוּ מְסַכֵּן כְּמוֹ שְׁסוּבְרִין הָעוֹלָם וּמִכְתְּלֵי דְבָרָיו הַבְּנִיתִי שְׂרָצוֹנוּ שְׁנֵהִיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם פֶּעַם אַחַת כְּשֶׁסָּפַר מַעְצָם הַמְּנִיעוֹת וְהַסְּכָנוֹת שֶׁהָיוּ עָלָיו בְּסִטְאֵנְבוּל, וְאִיךָ שֶׁהָיָה בְּסִכְנָה גְּדוֹלָה קֹדֶם שֶׁבָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', אֹז עָנָה וְאָמַר לָנוּ שֶׁאֵנְחָנוּ נוֹכַל לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּנֶקֶל כְּאוֹמֵר, שְׁעָלִינוּ לֹא יִתְגַּבְּרוּ מְנִיעוֹת וְסִכְנֹת כְּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עָלָיו, וְאִם נִרְצָה נוֹכַל לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵלּוּ הַדְּבָרִים תְּחֻבִּים בְּלִבִּי מֵאֹז וְעַד הֵנָּה וְהֵמָּה הָיוּ בְּעִזְרֵי לְחֲזֹק חֶשֶׁק לְנַסֵּעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: (ימי מוהרנ"ת ח"ב ב)

אוֹלֵי עַל יְדֵי שְׁנִילָךְ שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת נִזְכָּה לְקַבֵּעַ דִּירְתָנוּ שָׁם

וְאִם מִי אֲנֹכִי לְהַשְׁווֹת עֲצָמֵי לְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, אֲשֶׁר אֵין מִי נִדְמָה אֵלָיו מְכַל שְׁכָן פְּחוֹת כְּמוֹנִי, אֵף עַל פִּי כֵן לְעַנִּין דְּבַר שְׁבִקְדָשָׁה מְחִיב אֶפְלוּ הַקָּל שְׁבִקְלִים לְבַקֵּשׁ גְּדוּלוֹת כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּעֲצָמוֹ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אֲדַרְבָּא אֲנִי מְחִיב לְמַסֵּר נַפְשִׁי יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלֶּף פְּעָמִים לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אֶפְלוּ קֹדֶם שֶׁבָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵיָּתֵה קְדָשְׁתוֹ וּפְרִישוֹתוֹ וּמַעֲלָתוֹ וְצַדִּיקָתוֹ גְּבוּהָ וְנִשְׁגָּב וְנִעְלָה מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית הַמַּעֲלָה, וְלֹא נָסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְפַעַל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוּת נִשְׁגָּבוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּי לְגַדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֶקֶר, וְכַמְבָּאָר מְזֵה בְּדְבָרֵינוּ בְּסִפּוּרֵי שְׁבִחָיו הַנּוֹרָאִים עֵין שָׁם אֲבָל אֲנִי יִתְמִי דִּיתְמִי אֲנוּ צְרִיכִין לְהַתְּגוּלָּל בְּרַפְּשׁ וְטִיט וְלִרְחַשׁ עַל הָאֶרֶץ בֵּין נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים עַד שֶׁנִּזְכָּה לְנִשְׁקַע עֲפָר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלְהַתְּגוּלָּל בְּעַפְרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִשְׂאֵב מְאוּיָרָה הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין אֲנוּ יוֹדְעִים כָּלֵל מֵהוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵלֹא גַם אֵין אֲנוּ יוֹדְעִים מֵהוּ צִיצִית וּמֵהוּ תְּפִלִּין, וּמֵהוּ סִכָּה וְלוּלָב, וְכִיּוֹצֵא בְּשָׂאֵרֵי מִצְוֹת, כִּי טַעֲמֵי הַמִּצְוֹת לֹא נוֹדְעוּ לְשׁוּם אֲנוּשִׁי מְכַל שְׁכָן לָנוּ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב פְּלָאוֹת עֲדוּתֶיךָ וְכוּ' וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֲמוּנָה (עֵין בְּמִקּוּם אַחֵר מְזֵה), וְכִי חֵס וְשְׁלוֹם נִפְטָר מִלַּעֲשׂוֹת הַמִּצְוֹת מַחֲמַת שֶׁאֵין אֲנוּ יוֹדְעִין טַעֲמָן כְּמוֹ כֵן אֲנוּ חִיבִין לְהַתְּגוּלָּל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין אֲנוּ יוֹדְעִים מֵהוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כְּבָר הוֹדִיעָה לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּעֲצָמָה, וְרַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת כְּתוּבוֹת וּבְשָׂאֵר מְקוֹמוֹת וּבְמִדְרָשִׁים וּבְפִרְט רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

בתורותיו הנוראות, שכלם גלו לנו מגדל מעלת ארץ ישראל, ושכל קדשת איש הישראלי תלויה בארץ ישראל:

ואם אין אנו זוכים לקבע דירתנו שם מחמת גדל המניעות שיש לכל אחד ואחד על זה, על כל פנים נזכה להיות שם פעם אחת כל ימי חיינו, לילך שם ארבע אמות על כל פנים, שגם זה טוב מאוד כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה וגם אולי על ידי זה שגילך שם ארבע אמות, נזכה אחר כך לנסע עוד הפעם לקבע דירתנו שם ועל כל פנים איך לא נחוש להיות פעם אחת במקום חיינו, במקום קדשתנו, בארץ חמדה שהבטיח הקדוש ברוך הוא לאבותינו כמה פעמים, וחרר ההבטחה כמה פעמים הרבה בלי שעור לגדל חבתה (ועיין בדברינו מזה במקום אחר באריכות) הן על כל אלה ויותר מזה שאי אפשר לבאר כאן נתחזקתי על ידי המניעות עצומות יותר ויותר ואף על פי כן עדין היה לבי חלוק לשתיים נוטה לכאן ולכאן בלי הכרע, מחמת כמה וכמה מניעות המח שהיה בדעתי מאד שאי אפשר לפרטם: (ימי מוהרנ"ת ח"ב כה)

בכח הצדיקים אמתיים

תכף כשעסקתי בזה בכתיבת שמות הצדיקים נתחזק בלבי שבצרוף זכות זה אזכה לבוא לארץ ישראל, כי באמת הזכרת שמות הצדיקים הוא דבר נפלא ונורא מאד מאד, ומועיל הרבה לעבודת השם יתברך, כאשר מבאר מזה קצת כבר ועוד יש לאלקי מלין לבאר גדל מעלת הזכרת שמות הצדיקים ואין כאן מקומו ועלה על דעתי שעל ידי שזכיתי לזכות את הרבים בזכות זה לסדר להם ביחד כל שמות הצדיקים וכל שמות התנאים ואמוראים שבכל הש"ס וספרי וכו' ומדרשים וכו' שזה הענין מסגל לזכות לארץ ישראל בבחינת "צדיקים ירשו ארץ", (תהלים ל"ז) שאי אפשר לבוא לארץ ישראל כי אם בכח הצדיקים אמתיים וכו' ומאז נתחזקתי יותר בכסופין חזקים יותר לנסע לארץ ישראל. (ימי מוהרנ"ת - ח"ב יז)

יתגבר חשקם יותר ויותר של כל הרוצים לבוא באמת לארץ ישראל

בא על דעתי איזה טעם קצת מה שצריכין לסבב הדרך לבוא לארץ ישראל, והוא מבאר לעין על פי תורתו של רבנו זכרוננו לברכה אמרתי אגב גררא אכתב גם זה כאן והוא כי מבאר בהתורה "ויהי נא פי שנים ברוחך" שכל המניעות שבעולם מדבר שבקדשה כלם הם בשביל החשק כדי שיתגבר החשק ביותר וכל מה שהנחשק גדול ביותר אז המניעה גדולה ביותר כדי שיתגבר החשק ביותר כי המניעה היא רק בשביל החשק כי על ידי המניעה מתגבר החשק ביותר כמו

שְׁמַרְאִין אֵיזָה דְּבַר לְפָנֵי תִינוּק, וְחוּטְפִין מִמֶּנּוּ, שְׂאֵז מִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ בְּיוֹתֵר וְרִץ וְרוּדֵף מְאֹד אַחֲרֵי הַדְּבָר הַזֶּה, כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי שְׁמוֹנְעִים אֶת הָאָדָם מִהַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה עַל יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְעַל כֵּן כָּל מָה שֶׁהִנְחָשָׁק גְּדוּל יוֹתֵר נוֹתְנִין לוֹ מְנִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', עֵינֵן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב כִּי הֵם דְּבָרִים הַמְּכַרְחִים מְאֹד מְאֹד לְמַעֲשֵׂה וּמִי שִׁיקַח דְּבָרִים אֵלֶּה בְּלִבּוֹ הֵיטֵב בְּאַמֶּת, יוּכַל עַל יְדֵי זֶה לְשַׁבֵּר וְלַעֲבֹר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְלִהְיוֹת וְלִהְגִיעַ לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִקְדָּשָׁה שְׂיִרְצָה כִּי אֵין דְּבָר שְׂיִמְנָעֵהוּ כִּי אִם יִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת לֹא בָּאוּ כִּי אִם בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק, כִּי עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת יוּכַל לְהִבִּין כִּמָּה גְּדוּל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק, וְכָל מָה שֶׁהִמְנִיעוֹת מִתְגַּבְּרִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל יְדֵי זֶה יוּכַל לְהִבִּין כִּמָּה גְּדוּל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק וְכוּ', עֵינֵן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

וְעַתָּה מִבְּאֵר לְעֵינֵן בְּשִׁבִיל זֶה סִבֵּב אֱלֻקִּים אֶת הָעַם וְלֹא נָחַם אֱלֻקִּים בְּדֶרֶךְ הַקְּרוֹב, כִּי בְּכוֹנֵה סִבֵּב בְּדֶרֶכִים רְחוּקִים וְהִרְחִיקָם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂלֹא יָבוֹאוּ מִיַּד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל יְדֵי גְדוּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁל רְחוּק הַדֶּרֶךְ וְתִקְוָה הַמְּלַחְמוֹת שְׂרָאוּ, שְׂעַל יְדֵי כָּל זֶה יִתְגַּבֵּר חֲשָׁקָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁל כָּל הַרוֹצִים לָבוֹא בְּאַמֶּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמִי שְׂלֹא יוּכַל לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה, בְּאַמֶּת לֹא יָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי כִּף מִדְּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַנְסָה אֶת הָאָדָם עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת הַגְּדוּלוֹת שֶׁמְזַמֵּין קָדָם כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, בְּפִרְט קָדָם כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה שֶׁכָּל הַיְהִדוּת תְּלוּי בּוֹ כְּגוֹן לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק הָאֱמֶת שְׂאֵז מְזַמֵּין לוֹ מְנִיעוֹת הַנְּדָמוֹת לְמְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת וְקִשּׁוֹת מְאֹד וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ בְּיוֹתֵר כִּי עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת גְּדוּלוֹת וְעֲצוּמוֹת יוּכַל לְהִבִּין כִּמָּה גְּדוּל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק, וְאֵז יִתְגַּבֵּר שְׂיִהְיֶה לוֹ חֲשָׁק וְכִסּוּפִין גְּדוּלִים כְּפִי תִקְוָה הַמְּנִיעָה וְאֵז אִם יִתְגַּבֵּר בְּחֲשָׁק וְכִסּוּפִין, בּוֹדֵאֵי יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְיָבוֹא אֶל הַצְדִּיק הָאֱמֶת וְלְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְּנִיעוֹת לֹא בָּאוּ אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק כִּי עַל יְדֵי הַפּוֹף מִי שְׂלֹא יוּכַל לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן יִתְרַחֵק עַל יְדֵי זֶה כִּי כָּל מָה שֶׁמְסַבֵּב וּמְגַלְגֵּל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִם כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם מְגִדוּל וְעַד קִטֵּן הַכֵּל הוּא בְּשִׁבִיל נְסִיוֹנוֹת כִּי הָאָדָם לֹא בָּא לְעוֹלָם הַזֶּה הַשֶּׁפֶל כִּי אִם בְּשִׁבִיל נְסִיוֹנוֹת כְּיָדוּעַ, וְיִתֵּר מִזֶּה אֵין לְהָאֶרֶץ כָּאֵין: (יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת - ח"ב לֵא)

אַחֲזַת קִרְקַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁכָּתוּב בְּמִדְרָשׁ פְּרָשַׁת חֵי שָׂרָה שֶׁנִּזְכָּר עֲשֵׂר פְּעָמִים בְּנֵי חַת בְּפִרְשָׁה זֹאת בְּעֵנִין קְנִיַת הַמְּעָרַת הַמְּכַפְלָה. לְלַמֵּד, שֶׁכָּל הַמְּבָרָר מִקְחוֹ שֶׁל צְדִיק כְּאֵלוֹ קַיִם כָּל הַעֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת, כִּי מְעָרַת הַמְּכַפְלָה הִיא הַנְּחִלָּה הָרֵאוּשׁוֹנָה שֶׁקָּנָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל יְגִיעַת

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

אֲבָרְהָם אָבִינוּ הָיָה כְּדֵי לְזָכוֹת לְאַחֲזֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא הִרְאֵנוּ שְׂגִלָּה קְדֻשָּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהָר, תְּקַל בְּתַקְלָא עַד דְּאֲתַגְלִיא לֵהּ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה. אָבֵל מַחְמַת חֲטָא אָדָם הִרְאֵנוּ אַף עַל פִּי שְׁהִבְטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ לִתְּנֵן לְזַרְעוֹ אֶת הָאָרֶץ עַדִּין לֹא זָכָה בָּהּ בְּעַצְמוֹ וְהִצָּרָךְ לְקִנּוּת מְעֵרַת הַמְּכַפְלָה לְקַבּוּרַת שָׂרָה וְכוּ' וְזֵה הָיָה גַם כֵּן בְּנִס נִפְלָא מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהוֹצִיא מְקוּם קְדוּשׁ כְּזֵה מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא, מְעַפְרוֹן כְּמוֹכָא, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר גְּזֵרַת הַמִּיתָה הוּא בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַמְדָמָה שְׁנֵאֲחִז בּוֹ זְהֵמַת הַנְּחֻשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדָמָה שְׂאִי אִפְשָׁר לְהִזְדַּכֵּךְ מִזֵּה בְשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל יְדֵי הַמִּיתָה שְׁנֵגְזֵרָה אֲזַי כְּשֵׁנֵאֲחִזוּ זְהֵמַת הַנְּחֻשׁ עַל יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. כִּי עַל יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה תִּתְבַּלֵּה הַזְהֵמָא וַיִּקּוּם בְּגוּף חָדָשׁ בְּתַחֲיָה שְׂאִי יִהְיֶה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֶתִיד וְאֲזַי תִּתְרַבֵּה וְתִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת בְּבַחֲיִנַת חָדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֱמוּנָתָךְ, שְׁנֵאֲמַר הָעֵקֶר עַל עֵת הַתְּחִיָּה שְׂאִי יִהְיֶה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן עֵקֶר תְּקוּן הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם אַחֲרֵי הַתְּחִיָּה יִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂמִבְאָר שָׁם, עַל כֵּן הַמַּתִּים שְׂבִאֲרֵי יִשְׂרָאֵל חַיִּים תַּחֲלָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, כִּי עֵקֶר בְּרוּר וְתְקוּן הַמְדָמָה שְׁנַעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה הַכֹּל הוּא עַל יְדֵי בַחֲיִנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁכָל קְדֻשָּׁתָהּ בַּחֲיִנַת תְּקוּן הַמְדָמָה שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה וְכַנִּ"ל. וְעַל כֵּן הַשְּׁתַדֵּל וְטָרַח אֲבָרְהָם מְאֹד לְקִנּוּת אֶת מְעֵרַת הַמְּכַפְלָה בְּשִׁבִיל מְקוּם קְבוּרָה לְשָׂרָה וְלְכָל הָאֲבוֹת הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדָמָה שֶׁהוּא תְקוּן הָאֱמוּנָה שְׁזוֹכִין עַל יְדֵי קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחַיָּו וּבְמִיתוֹ עַל יְדֵי הַקְּבוּרָה וְכַנִּ"ל וְעֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי כַח מְעֻשָׂיו עַל יְדֵי שִׂידְעֵין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת וְעַל כֵּן בְּנֵי חַת שְׁזָכוּ לְסִיעַ לְאֲבָרְהָם שִׂיקְנָה מִקְחוֹ אַחֲזַת קָרְקַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן נִזְכְּרוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים כְּנִגְדַּת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת עֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת, כִּי כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי הָעֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת עַל יְדֵי שְׂמֵאֲמִינִים שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת וְכַנִּ"ל שְׂזֵה זוֹכִין רַק עַל יְדֵי עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת עֶשֶׂר מְדָרְגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ' וְכַנִּ"ל:

וְעַל כֵּן לְמַדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מִזֵּה לְכָל הַמְּקָיִם מִקְחוֹ שֶׁל צְדִיק שֶׁהוּא כְּאֵלוֹ קַיִם עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת רוּחַ נְבוּאָה כַּנִּ"ל שְׁעַל יְדֵי זֵה נִתְגַּלָּה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת עַל יְדֵי שְׁנֵתְבָרַר הַמְדָמָה וְזוֹכִין לְאֱמוּנָה וְכַנִּ"ל, כִּי הַצְדִיק כְּשִׁלּוֹקַח מִקַּח הוּא מְבָרַר הַמְדָמָה שְׁבִשְׁבִיל זֵה כָּל הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁבַע עוֹלָם בְּשִׁבִיל בְּרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עַל יְדֵי בְרוּר הַמְדָמָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ, נְשִׂאת וְנִתָּת בְּאֱמוּנָה. כִּי כָּל שְׁנוּי הַגְּוִינִין שְׁבִכָּל הַחֲפָצִים שְׁבַע עוֹלָם כָּלָם הֵם בְּכַח הַמְדָמָה שְׁשֵׁם כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְשֵׁם כָּל הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שֶׁהוּא מַחְמַת שְׂזֵה חֲפֵץ בְּחֲפֵץ פְּלוּנֵי וְזֵה חֲפֵץ בְּזֵה וּמַחְלִיפִין זֵה עִם זֵה אוֹ מוֹכְרִין זֵה לְזֵה וְהַכֹּל הוּא בְּבַחֲיִנַת כַּח הַמְדָמָה שְׁשֵׁם

תְּרֵצָה הָאָרְצִי

הַתְּשׁוּקָה וְהַחֲמֻדָּה לְכָל הַחֲפָצִים כִּי הַשָּׂכֵל רְחוּק מְכַל זֶה. וְעַל כֵּן צְרִיכִין לִשְׂאֵל וּלְתַן בְּאֲמוּנָה כְּדִי לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ הַחֲפָצִים מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדַמָּה שֶׁנֶּאֱחָז בְּכָל הַדְּבָרִים וְהַצְדִּיק שֶׁקוֹנֶה מִקַּח בְּיָדָיו קוֹנֶה אוֹתוֹ בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה וּמְבָרֵר הַמְדַמָּה עַל יְדֵי זֶה עַל כֵּן הַמְסִיעַ אוֹתוֹ נִחְשָׁב כְּאִלוֹ קַיִם הַעֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר בְּרוּר הַמְדַמָּה, כִּי הַמִּקַּח שֶׁל הַצְדִּיק הוּא בְּבִחִינַת בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת כַּנִּל שֶׁכָּל זֶה הַתְּחִיל מֵהַמִּקַּח שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁקֵּנָה אַחֲזָה רֵאשׁוֹנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עָקַר בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר תְּקוּן הָאֲמוּנָה וְכַנִּל, כִּי אַבְרָהָם רֵאשׁ לְמַאֲמִינִים וְהוּא הָעָקַר שֶׁהַתְּחִיל לְזַכֵּךְ הָעוֹלָם מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ וּלְבָרֵר הַמְדַמָּה וּלְהַמְשִׁיךְ הָאֲמוּנָה בְּעוֹלָם:

וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ אַחֵר, וַיִּקָּם הַשָּׂדֶה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם וְכוּ', פָּסוּק וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְכוּ'. כִּי עָקַר הַזְקֵנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא אֶרֶץ הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, לְמַעַן יִרְבוּ יָמֵיכֶם וְכוּ' עַל הָאֲדָמָה וְכוּ"ל. וְעַל כֵּן עֲתָה אַחֵר שֶׁזָּכָה אַבְרָהָם לְקִנּוּת אַחֲזַת נַחְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲזַי דִּיקָא זָכָה בְּשִׁלְמוֹת לְזִקְנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים שֶׁנִּסְמָךְ אַחֵר זֶה, כִּי עָקַר הַזְקֵנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים הוּא כְּשֶׁזּוֹכִין לְאֲמוּנָה וְחֻכְמָה דְּקִדְשָׁה לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַחוּ וְדַעְתּוֹ בְּבִחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ' שֶׁזֶה זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּל. וְעַל כֵּן נִסְמָךְ, וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים אַחֵר פִּרְשַׁת קִנְיַת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה וְכוּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לְזֶה, וְהוּא בְּרַף אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. כִּי עָקַר כָּל הַשְּׁפָעוֹת דְּקִדְשָׁה הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוֹצֵאִין מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁמִּשָּׁם כָּל עֲכוּב הַשְּׁפַע חָס וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי שֶׁנִּתְקַלַּל אֲזַי בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלָנָה וְכוּ' בְּזַעַת אֶפִּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל יְגִיעוֹת וְטְרִדוֹת הַפְּרִנְסָה בְּמִשְׂא וּמִתָּן וְכוּ' מְלָאכוֹת שֶׁכָּל הַיְגִיעוֹת בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדַמָּה מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ, (כַּמְבָּאָר לְעִיל מְזֵה בְּעִנִּין הַמְבָרֵר מִקַּחוֹ שֶׁל צְדִיק כַּנִּל). אֲבָל אַבְרָהָם עַל יְדֵי שֶׁזָּכָה לְקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי שֶׁקֵּנָה נַחְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּל, עַל יְדֵי זֶה, וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים, שֶׁהוּא עַל יְדֵי שִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה וְהַחֻכְמָה דְּקִדְשָׁה שֶׁזָּכָה עַל יְדֵי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עָקַר הַחַיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, צְדִיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיֶה. וְכַתִּיב, הַחֻכְמָה תַּחֲיֶה. עַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה, וְהוּא בְּרַף אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, שֶׁזָּכָה לְכָל הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת וְעֲשִׁירוֹת גְּדוֹל דְּקִדְשָׁה, כִּי זָכָה לְבָרֵר הַכָּל מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדַמָּה עַל יְדֵי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת בְּשִׁבְתָּךְ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִרְיַת שְׁמַע שֶׁהוּא פִּרְשַׁת הַמְּזוּזָה שֶׁקוֹבְעִין בְּבֵית, כִּי זֶה כָּלָל גְּדוֹל שֶׁעָקַר תְּקוּן הָאָדָם וְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּוִיִּים בּוֹ הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת הַתְּחִדְשׁוֹת וְכַמוֹ שֶׁהִזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִנּוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה בְּקוֹל רֶם בְּקוֹל חֲזָק מְאֹד בְּעַת

תַּרְצֵה הָאָרֶץ

שְׁהוּכִיחַ אוֹתָנוּ וְעוֹרֵר וְהַקִּיץ אוֹתָנוּ בְּדַבְּרֵי הַנּוֹרָאִים וְאָמַר אֲזוּ בְּזֶה הַלְשׁוֹן, אֶלֶט טָאָר מְעַן נִיט זִיין וְכוּ'. וְכַנְדַּפֵּס קָצַת מְזֶה בְּסוּף הַסְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, עֵינֵי שָׁם, כִּי עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה בְּבַחֲיִנַת הַתְּחַדְשׁוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, הַשִּׁיבָנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ וְכוּ'. וְכַתִּיב, תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁךְ נְעוּרֶיכִי. וְעַקֵּר הַגְּלוּת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחֲרַבֵּן הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכָל הַצְּרוּת שְׁסוּבְלִין בְּגִלוּת הַכָּל נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי שְׁנַפְלוֹ מִבְּחִינַת הַתְּחַדְשׁוֹת הַמַּחֲיִין לְבַחֲיִנַת יִשָּׁן בְּבַחֲיִנַת וְנוֹשְׁנָתָם בְּאֶרֶץ. 'וְנוֹשְׁנָתָם' דִּיקָא, דְּהֵינּוּ שְׁנוּשְׁנוּ שָׁם כְּאֵלּוֹ קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִשָּׁן נוֹשָׁן, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה כָּל הַחֲרַבֵּן כְּמַבְאָר שָׁם בְּפִרְשָׁה וְעַל כֵּן מְזַהֵר אוֹתָם שָׁם בְּאוֹתָהּ פִּרְשָׁה שִׁזְכְּרוּ הֵיטֵב אֶת כָּל הַנְּפִלְאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם מִיּוֹם מִתֵּן תּוֹרָה שְׁלֹא נִשְׁמַע כְּזֹאת מִיּוֹם בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, כִּי שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְכוּ'. הִנְהִיָּה כְּדַבֵּר הַגָּדוֹל הַזֶּה וְכוּ' וְכוּ' הַשְּׁמַע עִם קוֹל אֱלֹקִים מְדַבֵּר וְכוּ'. וּמֵאַחַר שְׁזַכִּיתֶם בְּעֲצַמְכֶם לִשְׁמַע קוֹל דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, דְּהֵינּוּ נְבוֹאָה אֱמִתִּית עַל יְדֵי זֶה רְאוּי לָכֶם לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת וּבִלְבוּלֵי אֱמוּנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲבוּדָה זָרָה וְהַפְּסִילִים שְׁנַפְלוּ אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם מִקְדָּם, וְהַשְׁחַתֵּם וְעַשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל וְכוּ'. כִּי עַל יְדֵי רוּחַ נְבוֹאָה זוֹכִין לְבַטֵּל כָּל בִּלְבוּלֵי אֱמוּנָה שְׁנַמְשָׁךְ מִבִּלְבוּל הַמְדַמָּה, כִּי זוֹכִין לְבַרֵּר הַמְדַמָּה וּלְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְזֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְחַדֵּשׁ מַחוּ בְּכָל יוֹם בְּבַחֲיִנַת חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֱמוּנָתָךְ. וְזֶה שְׁפִיטָה שָׁם בְּפִסּוּק, וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ'. 'וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם' דִּיקָא שְׁצְרִיכִין לְחַדֵּשׁ הַיְדִיעָה בְּכָל יוֹם בְּבַחֲיִנָה אֲשֶׁר אֲנִכִי מְצַוֶּךְ הַיּוֹם הַנֶּאֱמָר בְּקִרְיַת שְׁמַע, שְׁדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים. וְכֵן מְסִיִּם שָׁם בְּפִרְשָׁה, וְשִׁמְרַתְּ אֶת חֻקֵּי וְכוּ' אֲשֶׁר אֲנִכִי מְצַוֶּךְ הַיּוֹם וְכוּ' וְלִמְעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. כִּי זֶה עַקֵּר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִנְהַגְתָּה עַל יְדֵי הַשְּׁגָחָה וְנַפְלְאוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֶתִיד שְׁשֵׁם יְכוֹלִין לְזַכּוֹת לְדַעַת הַזֶּה מִי שְׁזוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּשִׁלְמוֹת קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שִׁזְכָּה לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמָּשׁ, מְכָל שְׁכֵן בְּשָׁנוּי הַזְּמַנִּים הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם שְׁבִתִּים וַיָּמִים טוֹבִים וְרֵאשִׁי חֲדָשִׁים (וְכַמוֹכֵן כָּל זֶה מְשִׁיחֻתֵּי הַקְּדוּשׁוֹת) וְזֶה עַקֵּר אֲרִיכוֹת יָמִים בְּחִינַת יְרֵאת ה' תּוֹסִיף יָמִים, בְּחִינַת זְקֵן זֶה קִנְיָה חֲכָמָה, בְּחִינַת לְמַעַן יִרְבוּ יָמֵיכֶם וַיָּמִי בְּנִיכֶם עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. וְכֵן שְׁכַתּוּב בְּפִסּוּק הַנִּלְל, וְלִמְעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. כִּי הָעַקֵּר הוּא הָאֱמוּנָה וְעַקֵּר הָאֱמוּנָה הִיא לְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִל. וְזֹאת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מְחַדֵּשׁ. כְּפִי אוֹתוֹ יוֹם כְּפִי הַשְּׁנוּיִים שְׁבָאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּכָלֵל וּבְפִרְט, כִּי אֵין יוֹם דּוּמָה לְחֻבְרוֹ, כְּמַבְאָר בְּכַתְּבֵי הָאֶרֶץ ז"ל וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים. וְכְפִי מַה שְׁחֲזָקִים בְּאֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ כֵן זוֹכִים לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֶתִיד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְל.

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

יט

וּבְאֵמַת הַכֹּל אֶחָד, כִּי מִי שְׁזוּכָה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקֵי אֲמַת הוּא מְמַשֵּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּחֵינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם שֶׁנִּבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה, כִּי לֹא בָּא לְזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר כִּי אִם לְעֵבֹד אֶת ה' וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּכְפִי מֵה שְׁיִזְכָּה עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים בְּן יִזְכָּה לְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחֵי בְּעֵת שְׁיִהְיֶה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֵתִיד שְׁאֵז יִהְיֶה עֵקֶר קְבוּל שְׁכַר עוֹלָם הֵבֵא שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֶלֶק שָׁם, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הֵבֵא: (ליקוטי הלכות ספר תורה ד)

הכיסופין צריכין להיות באמת לאמתו

הנה לעיל מבואר מה שאמר רבינו ז"ל, שאי אפשר להיות איש יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא כי אם על ידי ארץ ישראל ואמר אחר כך שכוונת דבריו כפשוטו ארץ ישראל זה הידוע לנו עם אלו הבתים והחצרות כנ"ל, ואם כן יש להבין איך הלך רבינו ז"ל בעצמו מדרגא לדרגא קודם שהיה בארץ ישראל (כידוע שגם אז היה חידוש גדול צדיק נפלא ונורא כמבואר במקום אחר), וכן עוד כמה צדיקים גדולים שלא יכלו לבוא לארץ ישראל כגון הבעש"ט ז"ל ועוד כמה כיוצא כידוע על כן נראה לעניות דעתי דיש לומר שבוודאי צריכין להיות בארץ ישראל זה ממש, אך קודם שזוכה להוציא מכח אל הפועל ענין זה, אז על כל פנים על ידי השתוקקות והגיעגועים והכיסופין שנכסף להיות בארץ ישראל נמשך עליו על ידי זה גם כן הארה מקדושת ארץ ישראל עד שזוכה על ידי זה גם כן לעלות מדרגא לדרגא בעבודת ה', אך הכיסופין צריכין להיות באמת לאמתו, דהיינו שבעת שמוצא שעת הכושר להוציא מחשבתו אל הפועל, אזי ישבר כל המניעות עד שיבוא בפועל ממש לארץ ישראל וזהו עיקר נצחון המלחמה כנ"ל אך קודם שזוכה לזה אז אף על פי כן על ידי הכיסופין האמתיים לבד נמשך עליו גם כן קדושת ארץ ישראל. (פרפראות לחכמה כ')

לא נצליח ונעשה פרי בעבודתינו אותו – רק בארץ הנבחר הזאת

שוב נשוב להתפלא בנוסח התפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, ובהם כמה נביאים, אשר אנו מתפללים ומבקשים ג' פעמים בנוסח התפלה בכל יום, להתקבץ יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו. וכן בתפלת מוסף שבשבת וראש חודש ויום טוב, שאנו מבקשים לעלות ולבא לשם. כי לכאורה בדעת האנושי, אין זה טובה כלל, כפי שכבר נעקרנו ובאנו בנטיעותינו לארצות אחרות, וכל אחד נטוע ומושרש במקומו ופרנסתו, כי בתכלית ההיפוך, למשפט ועונש יחשב

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

ויצא על החייבים והחוטאים, להוציאם מביתם להרחיק נדוד. ואם יהיה רצון בוראינו וגואלינו להיטיב ולהושיע לנו, יגזור עלינו גזירות טובות במלכותו שימלוך על כל הארץ, ויפתח לנו אוצרות עשרו והכסף והזהב אשר לו, ואנחנו נעבוד ונעשה את רצונו כל איש ואיש במקומו וארצו, ולא לצאת ממקומנו ולעלות לארץ ישראל. ובאמת תסובב הפליאה הזאת גם בגאולותינו מגלות מצרים, כי גם הוא במטוב הארץ, והכתוב בעצמו יעיד ויאמר, כגן ה' כארץ מצרים. וכאשר ירה במים מרכבות פרעה וחילו ומבחר שלישי טבעו ולא נותר אחד מהם, היה לו למשה לילך ולישב על כסאו [של פרעה], ולהוריש לבני ישראל את ארצו, כאשר הוריש מפניהם אחר כך את האמורי והכנעני וכו'. והבורא יתברך היה לו להבטיח על זה לבד לאבותינו, ולבלי לעזוב ולחדול מהארץ אשר כבר כבש והאביד לשריה וחיליה, ולבוא במלחמות חדשות עם מלכי הארץ ועמלק היושב בארץ הנגב, שכאשר הניח משה ידיו וכו' וכו'. וכי לא היה ביכולת לקיים מצות התורה במצרים, ולזכות גם בזה לחיים הנצחיים. ולמה הוציא אותנו משם, למען הביא אותנו ולתת לנו את הארץ, וכי לאכול תאנים וחרובים היינו צריכים. והלא גם במצרים ישבנו על סיר הבשר, והדגה אכלנו חנם. אבל נשימה נא את לבבינו למשל הנטיעות הנ"ל, וראה נראה כי הם משתנים למיניהם בארצותם ומדינותיהם, ולרוב גידולם והצלחתם האמיתית, מוכרחת ומחוייבת כל אחד להיות נטוע ושתול בהארץ והאוויר והמים אשר סיגל והכיין להם הבורא יתברך בתעלומותיו. ומחוייב הטבע הזאת שנראה לעינינו מדברים הגשמיים, תבין באלפים ורבבות קל וחומר להסגולות וטבע הרוחניות אשר סיגל והטביע הבורא יתברך לכל אומה ולשון, אשר רק בארצותם יצאו ויעשו פרי בזרות עבודתיהם אשר חלק להם, [כי בדרך שאדם רוצה לילך וכו']. ולהיפוך אנחנו העם הנבחר מכל העמים, ידע הבורא יתברך מראש, אשר לא נצליח ונעשה פרי בעבודותינו אותו, רק בארץ הנבחר הזאת, ואין מסוגל ומוטבע לתחייתנו בחיים הנצחיים, ולהתענג בנועם עונג תענוגותיו עד בלי די, זולת הארץ הנבחר לזה מכל הארצות. ומי לנו גדול ויקר בהצלחת השארת הנפש כמו יעקב אבינו, בחיר האבות, ועינינו רואות, שגם הוא השביע את בניו להוליכו על כל פנים אחר מותו לארץ קדושתו, ולהנצל מצער גלגול מחילות [ועיין במסכת כתובות]. ואם אין ביכלתנו להבין ולהשכיל באיכות העונש הזה, אבל בדרך כלל נראה ונודע מדברי שבועתו, שיש לפחוד ולהתיירא מזה.

ולהאריך קצת בכל זה, עוד נבא ונתפלא בפירוש רש"י [והוא מדברי חז"ל] על אודות הכתוב לך לך וכו' אל הארץ אשר אראך, ולא גילה לו מיד, כדי לחבבה בעיניו, וליתן לו שכר על כל דיבור ודיבור וכו', עד כאן לשונו. ולכאורה יש להתפלא בהכרח הטעם השני, וגם בעצם הטעם

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

כא

שהוא בסיבת השכר שעל כל דיבור ודיבור שהשם יתברך מדבר עמהם, ובאמת אין שייך לשון שכר, רק על אדם הפועל מעצמו בפעולתו של רצון השם יתברך, אבל לא על הפעולה והדיבור, היוצא אליו מהמלך העליון בעצמו יתברך. אבל מרחוק תבין לבאר וליישב כל הפליאות האלה, בכל אשר הקדמתי לעיל, על אודות האור הפשוט יתברך היוצא מפי עליון יתברך, כי הוא הקדמה אמיתית וכוללת [ונראה מזה גם בדברים הגשמיים כנ"ל], ומוכרחת היא בכלליות התורה, ובכל פרטי הבריאה אשר לעדות יחשבו על מציאותו ודעתו, [עייין בהשיר ידידות שבתחלת הספר לקוטי א', מה שכתוב שם, נביא לבב חכמה וכו', חיוב הבנתו מועילה לידיעת הבורא וכו']. שהמכוון שבהם עם זולתם, נחשבים כשני הפכים בנושא אחד [לכוונתו ודעתו יתברך], ומפני זה מוכרחים הגבורי כח להיות תחלה בעושי דברו, ולהקדים את הנעשה, עד שזוכים אחר כך שישפיע וישמיע להם את קול דברו, [ומבואר כל זה מדבריו הקדושים שבספר חיי מוהר"ן], שבאופן הזה לבד, יורד ונשפע להצדיקים כל השגה וכל דיבור ודיבור. ושמחמת זה, תחשב אורייתא לסתום וגליא, שבתחלה לא יגיע להם קול היראה ואור ההשגה, כי אם באופן שיתעוררו עבודה בחפצם ורצונם וחיבתם לדבריו יתברך, ובאופן שיתהווה להם בזה לבד כלים נפלאים לקבל אחר כך את ההשגה באר היטב, עייין שם. כי מכל זה תבין מרחוק, ברוממות הארץ ובפירוש רש"י הנ"ל, כי אברהם אבינו ע"ה לעוצם הפלגת מעלתו ועבודתו, נתגלה לו השגת קדושת הארץ, והאיר והזריח בו כאור נוגה שהולך ואור בכל שעה יותר, כפי עבודתו והתעוררותו שנתעורר לעבוד בכל עת. ובתחלה נתגלה לו על ידי עבודתו בדרך כלל, שהשם יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית, להיות שכינתו בנקודת מרכז הארץ שנבחר לו מכל הארצות. עד שנתעורר ונתחבב בעיניו להשיג ולראות את הארץ, מה הוא, והיכן הוא, עד שפעל בחיבתו והתעוררותו בעשיית דבר ה', לשמוע בקול דברו אשר הראה וגילה לו אחר כך את הארץ, לבא ולהגיע לשם, [ועל כן באמת מגיע לו שכר על כל דיבור, מאחר שבחיבתו והתעוררתו בעצמו פעל ועשה לשמוע ולקבל את כל דיבור ודיבור מאתו יתברך כנ"ל]. וגם לפי זה תבין ותתבונן במאמרי חז"ל, שכאשר סיבב השם יתברך שחזר משם מהתגברות הרעב, הוכרח להמתין ולהתעכב שם חמשה שנים, אשר הרבה אז את רצונו וכוספו והתעוררותו הנ"ל לבא לשם בכפל כפלים, [והיה צועק ואומר, טוב ללון במדברות של ארץ ישראל, מלישב בפלטין של חוץ לארץ]. כי כל זה, הוא לרוב ועוצם הכלים, המוכרחים לקדושה עצומה ונוראה כזאת. כי באמת אין סוף ותכלית כלל לחמדת שער החמשים שבבינתה, אשר גם משה רבינו ע"ה לא זכה לזה בכל ימי חייו עד יום עלייתו להר נ'בו [כמובן בכתבי האריז"ל], ועל ידי ראיית עיניו את הארץ הקדושה לבא לשם, נחלש ונגווע לגמרי על

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

ידי זה, [כמובן בזה מצירופי דבריו הקדושים, ובסמיכות הכתובים שבתורה הקדושה. כי לא לחנם ולריק הפליא הבורא יתברך בעת הסתלקותו להראותו לון]. ועל ידי זה זכה להוציא אל הפועל, ולבוא ולהכלל בקדש קדשים, עדן עין לא ראתה, שבבית ה', ועיר ה', שבארץ הזאת. (ביאור הליקוטים - סימן קנה)

בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה

בין אנשי שלומנו שָׁדְרוּ בְּעִיר טְשֶׁעְרִין הָיוּ עֲשִׂירִים מְפֻלְגִים מְאֹד. וְרַאבְרָ"נ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הָיָה מְלֵהִיבֵם מְדִי פַעַם שִׁיעֵלוּ עִם מְמוֹנָם וּרְכוּשָׁם הָרַב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְדוּרוּ בָּהּ, כִּי הָיָה בְּאֶפְשָׁרוֹתָם אֲזִי לְקִנּוֹת שְׂטָחִים וְחֻלְקִים עֲצוּמִים מְאֹד מוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמַחִירִים מוֹזְלִים מְאֹד, כִּי לְרַב עֲשִׂירוֹתָם אָמְרוּ עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם עֲשִׂירִים מְפֻלְגִים כְּאֵלוּ שֵׁשׁ בֵּיכְלָתָם לְקִנּוֹת אֶת כָּל אֲדָמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמֵּיעֵדוֹת לְמַכִּירָהּ, כִּי הָיְתָה אֲזִי מְכִירַת הַקֶּרֶקַע בְּזוֹל מְאֹד וְאִם הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ לֹא הָיְתָה גַם לְצִיּוֹנִים שְׁלִיטָה כָּל כֶּף בְּאֲדָמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ יְכוּלִים לַעֲצֹר בְּעֵדָם מְלַחֵלְלָהּ וּלְהַצִּיר קִדְשָׁתָהּ, אוֹלָם בְּחַשְׁשָׁם לְמְמוֹנָם, לֹא שָׁמְעוּ לוֹ. וְסוֹפָם הָיָה שֶׁנִּשְׁאַרוּ בְּעֵרָם וְחִסְרוּ כָּל, כִּי בְּעֲלִיָּתָם שָׁל הַקּוֹמוֹנִיסְטִים לְשִׁלְטוֹן הָרְגוּ אֶת רַבָּם וְלָקְחוּ כָּל מְמוֹנָם וְהִנִּשְׁאַרִים בְּרַחוּ כָּל עוֹד נַפְשָׁם בְּסָבֵר וְחִסְרוּ כָּל, וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם אֶפֶס גַּם שׁוֹם שְׁאֲרִית, כִּי בְּנִיָּהֶם נִפְלוּ עַל יְדֵי זֶה מְדֶרֶךְ הַיְהוּדוּת, וְרַק אֵלוּ הַמַּעֲט שֶׁשָׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ וְעָלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְהַקִּים כָּאֵן מְשֻׁפָּחוֹת לְתַפְאֲרַת הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְכַמְפָּרְסָם. (שיח שרפי קודש ו' קעז)

בְּשִׁקִּית הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין

הָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מְחַבְּבִים וּמוֹקִירִים כָּל כֶּף אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁפַּעַם כְּשֶׁקָּבְלוּ מִכְּתָב מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ הֵיכֵן נִשְׁמַר וְנִחְבֵּיא מִכְּתָב זֶה, וְלֹא מִצְאוּ הֵיכֵן לְשָׁמְרוֹ כִּי אִם בְּשִׁקִּית הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין. (שיח שרפי קודש ה' תנ)

פרק ב' - מצוות הארץ בקדושת המצוות התלויות בארץ

דרש רבי שמלאי מפני מה נתאווה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי.
(סוטה יד ע"א)

לְקִיּוֹם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת

וּנְשַׁמַּע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ קָדָם נְסִיעָתוֹ מִמַּעַדְוֵוְעֵדִיּוֹקַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּימֵי חַג הַפֶּסַח שֶׁאָמַר שֶׁהוּא רוֹצֵה לְסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְקַיֵּם שֵׁם כָּל הַתְּרֵי"ג מִצְוֹת לְכֹלֵל יַחַד כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ, עִם כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ וּלְכֹלֵלָם יַחַד וּלְקִיּוֹם בְּרוּחָנִיּוֹת. וְאַחַר כֵּן יוּכַל לְקִיּוֹם כְּרֹאוֹי בְּגִשְׁמִיּוֹת. וּבְכָל אֵלֹהֵי הַדְּבָרִים יֵשׁ שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים הַרְבֵּה כַּמּוּבָן מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁסִּפְּרוּ זֹאת לְפָנָי. אֲךָ אֲנֹכִי לֹא הֵייתִי בְּכָל זֶה, עַל כֵּן נִחְסַר רַבּוֹ כִּכְלוֹ וְלֹא יִכְלָתִי לְלַקֵּט בְּאֲמָרִים כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט:
(חיי מוהר"ן קלג)

לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲכִילָה

עַקֵּר קִדְשֵׁי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם כָּל הַקְּדָשׁוֹת. וְעַקֵּר קִדְשֵׁי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּעֵנִין הָאֲכִילָה, כִּי כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ הוּא בְּעֵנִין הָאֲכִילָה, כַּגּוֹן, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְחֻלָּה וּבִכּוּרִים וְקִרְבָּנוֹת וְכוּ'. וְעַל כֵּן עַקֵּר הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל הַמַּאֲכָלִים הוּא לְבָרֵךְ לְהַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּתַן לָנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'" וּמִשָּׁם אָנוּ לְמַדִּין גַּם כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁלִּפְנֵיהֶּ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (בְּרָכוֹת ל"ה), הַשְּׁתֵּא לְאַחֲרָיו מְבָרַךְ לְפָנָיו מִבְּעֵינָא. נִמְצָא, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת הוּא לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲכִילָה, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַקְּדָשׁוֹת כַּנ"ל. וְעַל כֵּן כְּשֵׁאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי רוֹצֵה לְאָכַל לֶחֶם, שֶׁהוּא עַקֵּר הָאֲכִילָה, עַקֵּר חַיּוֹת הָאָדָם צָרִיךְ לְרְאוֹת לְקִדְשׁ אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ קִדְשֵׁי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל מַה שֶׁאוֹכֵל, כִּי מִשָּׁם עַקֵּר קִדְשֵׁי הָאֲכִילָה כַּנ"ל. וְעַל כֵּן תִּקְנּוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

לְבָרְכָהּ לְנִטְיֵלַת יָדַיִם שְׁצָרֶיךָ כָּל אֶחָד לְקֹדֶשׁ אֶת יָדָיו בְּמַיִם קֹדֶם אֲכִילָתוֹ, כִּי הַיָּדַיִם הֵם כ"ח פְּרָקִין, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד כ"ח אֲתוֹן דְּעוֹבְדֵי דְבְּרָאשִׁית, שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח מַעֲשָׂיו (כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר). וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְטַהֵר הַיָּדַיִם בְּמַיִם שֶׁהוּא מְצוּת נִטְיֵלַת יָדַיִם כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ מִיַּמֵי הַחֹסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחֹסֶד חֲנֻם הַנ"ל שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם עַל יְדֵי כ"ח אֲתוֹן וְאִז נִתְגַּלָּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם וְנִתְגַּלֵּין כַּח מַעֲשָׂיו שֶׁהֵם בְּחִינַת כ"ח פְּרָקִין דִּי יָדַיִם שֶׁהֵם בְּבְחִינַת כ"ח אֲתוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה וְנִמְשָׁךְ קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד שָׁם, כִּי עֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי כַח מַעֲשָׂיו שֶׁנִּתְגַּלֵּין וּמְאִירִין עַל יְדֵי שְׁמֵמְשִׁיכִין וּמְאִירִין הַחֹסֶד שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁהַכָּל שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְרָצוֹנוֹ נִתְנָה לָהֶם וּבְרָצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְנָה לָנוּ וְכַנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת ה')

עֵקֶר הַקִּדְשָׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם

עֵקֶר קִדְשַׁת הָאֲכִילָה נִמְשָׁךְ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַשְּׁפַע שֶׁל הַמְּזוּן וְהָאֲכִילָה כִּידוּעַ שְׁכָל הַפְּרֻנְסָה וְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת נִמְשָׁכִין רַק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הָאֲרָצוֹת מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן שׁוֹתִין. וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשַׁת הַלֶּחֶם, כִּי כָּל הַמְּצוּוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּלֶחֶם כְּגוֹן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְחֻלָּה וְכו'. כָּלֵם הֵם מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ. וְכָל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּקְדְּשַׁת מְכָל הָאֲרָצוֹת. הָעֵקֶר הוּא בְּעֵינֵי קִדְשַׁת הָאֲכִילָה, כִּי שָׂאֵר כָּל הַמְּצוּוֹת נוֹהֲגוֹת בֵּין בְּאֶרֶץ בֵּין בְּחוּץ לְאֶרֶץ רַק מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ. הֵם קִדְשַׁת הָאֲכִילָה, דִּהְיָנוּ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכו'. וְעַל כֵּן עֵקֶר כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁצָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר תְּחִלָּה וְסוֹף שְׁעַל יְדֵי זֶה מִקְדְּשִׁין אֶת הַמֵּאֲכָל שְׁאוֹכְלִין שִׁיְהִיָּה נְזוּן מִסְטָרָא דְקִדְשָׁה. עֵקֶר הַקִּדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁכַת עַל יְדֵי הַבְּרָכָה הִיא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שְׁעַל יְדֵי הַבְּרָכָה נִתְקַדֵּשׁ הַמֵּאֲכָל בְּקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַקִּדְשָׁה וְעֵקֶר הַשְּׁפַע כַּנ"ל, כִּי כָּל בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין לְמִדּוֹ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ מִבְּרַכַּת הַמְּזוּן, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ הַשְּׁתָּא לְאַחֲרֵינוּ מְבָרַךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שְׁכֵן וְעֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוּן הוּא לְבָרֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ עַל שְׁנַתֵּן לָנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְהִדְבַּר תְּמוּנָה לְכַאוּרָה מֵאֵד מָה עֵינֵין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבָרַכַּת הַמֵּאֲכָל שְׁאֲכָל. כִּי לְפִי הַשְּׁכָל הַפְּשוּט עֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא לְבָרֵךְ אֶת ה' עַל הַמְּזוּן שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ וְהִיָּה רְאוּי לְכַתֵּב וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ וְכו'. עַל הַמֵּאֲכָל וְהַמְּזוּן שֶׁנִּתְּנָה לָךְ. וּמָה עֵינֵין וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ לְאוֹכְלֵתָּ וְשִׁבַּעְתָּ. אֵךְ עַל פִּי הַנ"ל מִבְּאֵר הַיֵּטֵב כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר הַמְּזוּן וְהַמֵּאֲכָל נִמְשָׁךְ רַק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשַׁת הָאֲכִילָה הַנִּמְשָׁכַת עַל יְדֵי הַבְּרָכָה, כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁה

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

כה

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל. וְעַל כֵּן כְּשֶׁאוֹכְלִין שְׂצָרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵכֵל כְּדֵי שֶׁהַחַיּוֹת הַנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַמֶּאֱכֵל יִהְיֶה נִמְשָׁךְ מִסִּטְרָא דְקְדֻשָּׁה. עַל כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּיקָא עַל שְׁנַתֵּן לָנוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה וְרַחֲבָה. וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מִמְּשִׁיכִין קְדֻשַׁת הָאֲכִילָה, כִּי עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם כַּנ"ל. וּמִבְּרַכַּת הַמְּזוֹן לְמַדּוּ רַבּוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנָם לְבָרְכָה כָּל הַבְּרֻכּוֹת כַּנ"ל. כִּי כָּל הַבְּרֻכּוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם עֵקֶר הַבְּרֻכָּה וְהַקְּדֻשָּׁה כַּנ"ל, כִּי עֵקֶר הַבְּרֻכָּה שְׂמִבְּרַכִּין עַל כָּל דְּבַר הוּא לְגַלוּת שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדְּבָר כְּמוֹ שְׂאָנוּ מִבְּרַכִּין הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בְּדַבְּרוֹ. בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ וְכוּ'. וְעַל יְדֵי שְׂמִגְלִין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדְּבָר הַזֶּה. עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִזֶּה עַל יְדֵי שְׂיֻדְעִים וּמֵאֲמִינִים שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם. כְּמוֹ שְׂפִרְשׁ רַש"י עַל פְּסוּק בְּרָאשִׁית וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבּוּנוּ וְזִכְרוֹנוּ לְבָרְכָה שְׂעֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׂיֻדְעִין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאָהּ, כְּמוֹ שְׂפִרְשׁ רַש"י שָׁם, הוּא בְּרָאָה בְּרֻצוֹנוּ נִתְנָה לָהֶם וּבְרֻצוֹנוּ נִטְלָה מֵהֶם וּנִתְנָה לָנוּ. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַבְּרֻכָּה שְׂמִבְּרַכִּין עַל כָּל דְּבַר שְׂעַל יְדֵי זֶה מְגַלִּין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, עַל יְדֵי זֶה מְגַלִּין בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂעֵקֶר קְדֻשַׁתָּה עַל יְדֵי זֶה כַּנ"ל. נִמְצָא, שְׂעֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה שְׂמִמְשִׁיכִין עַל כָּל דְּבַר מֵאֲכֵל עַל יְדֵי הַבְּרֻכָּה הוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂמִשָּׁם עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה וְהַבְּרֻכָּה כַּנ"ל. וְעַל כֵּן הָעֵקֶר הוּא בְּרַכַּת הַלֶּחֶם שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַמוֹצִיא שְׁחֻשׁוּבָה מֵהַכֹּל. וְגַם צְרִיכִין לְבָרֵךְ עָלָיו בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כִּי הַלֶּחֶם מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִין שְׁנִשְׁתַּבְּחָה בָּהֶם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂמִשָּׁם עֵקֶר הַבְּרֻכָּה כַּנ"ל: (ליקוטי הלכות סעודה ד)

עֵקֶר כָּלִּיּוֹת הַקְּדֻשָּׁה

וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְהַזְכִּיר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּבְרַכַּת הַמְּזוֹן. וְזֶה עֵקֶר מְצוּת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב, וְאֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. כִּי עֵקֶר כָּלִּיּוֹת הַקְּדֻשָּׁה הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכָל עֵקֶר קְדֻשַׁתָּה בְּעִנְיַן קְדֻשַׁת הָאֲכִילָה שֶׁהֵם הַמְּצוּת הַתְּלוּיּוֹת בְּאֶרֶץ שֶׁהֵם חֲלָה וּבְכּוֹרִים וְתַרּוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת וְכָל הַקְּרִבָּנוֹת. וְעַל כֵּן הַזְּכִיר שָׁם אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִנוּ וְזִכְרוֹנוּ לְבָרְכָה עִנְיַן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעִנְיַן כָּלִּל הַקְּדֻשָּׁה שְׂצָרִיךְ הָאָדָם לְבוֹא אַחֲרַי יְגִיעוֹת רַבּוֹת הַבָּאִים מֵהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שָׁם עַל מֵאֲמַר רַבֵּה בַר בַּר חֲנָה רָמָא כּוּפְתָא וְסַכְרָא לִירְדְנָא. כִּי הִירְדֵן מִפְּסִיק בֵּין קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לְאֶרֶץ וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. כִּי עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה בְּפִרְט בְּחִינַת הַבְּרוּר

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

שֶׁל קִדְשַׁת הָאֲכִילָה הוּא עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן צְרִיכִין לְבָרוּךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחַר הָאֲכִילָה.
(ליקוטי הלכות בציעת הפת ה)

קִדְשַׁת הַגֶּן עֵדֶן

אֶפְלוּ כְּשִׂישְׂרָאֵל עַל אֲדַמְתָּם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲדִין צְרִיכִין בְּכָל עֵת לְבַעַר וּלְבַטֵּל מוֹצִיאֵי דְבַת הָאֶרֶץ רְעָה שֶׁהֵם הַמוֹנְעִים מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל יָדָם הָיוּ כָּל הַקְּלָקוּלִים וְהַפְּגָמִים כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִתְגַּבְּרוּ הַמוֹנְעִים מִהַקִּדְשָׁה כָּל כֶּף עַד שֶׁהִסִּיתוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְמָה שֶׁהִסִּיתוּ עַד שֶׁנִּתְגַּרְשוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי הֵם אוֹרְבִים תָּמִיד עַל יִשְׂרָאֵל לְגַרְשָׁם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִהַסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת ה'. וְעַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְחָם בְּכַמָּה מְצוּוֹת הַתְלוּיוֹת בְּאֶרֶץ הַכֹּל כְּדֵי לְבָרַר הַלְחָם מִזֶּהֱמַת הַנְּחָשׁ שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי אָדָם הִרְאִישׁוֹן נִתְגַּרַשׁ מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם נִבְרָא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת הַגֶּן עֵדֶן שֶׁיֵּשֵׁב שָׁם וְאִז נִתְקַלְלָה הָאֲדָמָה כִּנ"ל. עַל כֵּן אֶפְלוּ כְּשֶׁבָּאִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים בְּרוּרִים וְתַקּוּנִים גְּדוּלִים לְבַעַר הַמוֹנְעִים מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא כָּלֵל קִדְשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. (ליקוטי הלכות גזלה ה)

הַתְּקוּהָ וְהַתּוֹחֶלֶת וְהַרְצוֹן הַחֲזֵק

הַתּוֹחֶלֶת וְהַתְּקוּהָ הוּא בְּחִינַת רְצוֹן שְׂמִיחָלִים וּמְקוּיִם שְׂיִמְלָא ה' יִתְבָּרַךְ רְצוֹנֵנוּ הַטּוֹבִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא חֵלָה, כִּי עַל יְדֵי זֶה שְׁנוֹתֵינוּ לְכַהֵן הַחֵלָה זוֹכִין לְהָאֲרַת הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹחֶלֶת וְתַקּוּהָ כִּנ"ל. וְעַל כֵּן מְצוּוֹת חֵלָה תִּקְנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה גַם בְּזִמְן הַזֶּה בְּחוּץ לְאֶרֶץ כִּי רַק זֶה נִשְׁאָר לָנוּ בְּגִלוּתֵנוּ הָאֶרֶץ הַמֵּר שְׂרָצוֹנֵנוּ וְכִסְפָּנוּ וְתַקְנֵתֵנוּ וְתוֹחֶלֶתֵנוּ חֲזָקִים עֲדִין לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְאֲרָצוֹ וּלְתוֹרָתוֹ וְכו'. כִּי אִף עַל פִּי שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ מִה שְׁעוֹבֵר בְּכָלִיּוֹת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וּבַפְּרָטִיּוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲשֶׁר כְּמַעַט אָפְסַת תְּקוּהָ חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי צְרוּת מְצוּוֹת שׁוֹנוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל עֵת בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן וְכו'. שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁאֵין יוֹם שֶׁאֵין קָלְלָתוֹ מְרַבָּה מִחֲבֵרוֹ וְכו'. וְאֵין לָנוּ שׁוֹם חֵיוֹת כִּי אִם הַתְּקוּהָ וְהַתּוֹחֶלֶת וְהַרְצוֹן הַחֲזֵק שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲרַת הַרְצוֹן הַנ"ל, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב, וְאָמַר אֲבָד נִצְחִי וְכו'. זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל וְכו'. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהֵם הָאֲמוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. מִה תְּעִירוּ וּמִה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתְּחַפֵּץ, הֵינּוּ שִׂישְׂרָאֵל אוֹמְרִים לְכָל הַמוֹנְעִים מִן הַקִּדְשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲכו"ם וְסִטְרָא אַחְרָא מִה תְּעִירוּ וּמִה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה

שְׁבִינֵי לְמָקוֹם עַד שֶׁתַּחֲפֹץ, כִּי לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם בְּכָל מִינֵי הַסְּתוֹת וּפְתוּיִים וּמְנִיעוֹת וְכוּ' שְׂאֲתֶם מוֹנְעִים אוֹתָנוּ מִתּוֹרָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִף עַל פִּי שְׁנֵדָמָה לָכֶם שֶׁפְּעַלְתֶּם הִרְבָּה מֵאַחַר שֶׁבִטַּלְתֶּם אוֹתָנוּ מִכַּמָּה קְדָשׁוֹת בְּכָלִּיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי הִחְרַבְתֶּם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְהִגְלִיתָנוּ מֵאֶרְצֵנוּ וְעַדִּין אַתֶּם מְרַקְדִים וּמְשַׁתְּרָרִים עָלֵינוּ חָנָם בְּכַמָּה מִינֵי מְנִיעוֹת וְהַסְּתוֹת וּמִבְטָלִים יִשְׂרָאֵל הִרְבָּה מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ', אִף עַל פִּי כֵן לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם, כִּי מֵה תְּעִירוּ וּמֵה תְּעוּרוּ אֶת הָאֱהָבָה, כִּי לֹא תוּכְלוּ לְקַלְקֹל אֶת הָאֱהָבָה שְׁבִינֵנוּ לְמָקוֹם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, עַד שֶׁתַּחֲפֹץ, בְּעוֹד שֶׁתַּחֲפֹץ. כִּי עוֹד הַחֲפֹץ וְהָרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין שֶׁלָּנוּ חֲזָקִים וְתִקְיָפִים מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמֵאַחַר שֶׁהָרְצוֹן חֲזָק בְּיָדָי לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם בְּרַעַשׁ הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים שֶׁלָּכֶם, כִּי הָרְצוֹן עוֹלָה עַל הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּדַבְּרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים עֲצָם מַעֲלַת הָרְצוֹן עַד אֵין סוּף (וְעַיִן מִזֶּה בְּהִלְכוֹת עֶרֶב הַלָּכָה ג) וְעַל כֵּן תִּקְנֵנוּ רַבּוּתֵנוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָה גַם עֵתָה בְּזֶה הַזְּמַן בַּחוּץ לְאֶרֶץ שְׂלֵא תַתְּבַטֵּל תּוֹרַת חֻלָּה, כִּי חֻלָּה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כַּנִּלְשָׁה נִשְׁאָר לָנוּ גַם אַתָּה בְּגִלוּתָנוּ הָאָרֶץ כַּנִּלְשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת וְאִף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אִיִּבְיָהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתֶּם וְכוּ'. וְאִתָּא בְּזֶהר, 'לְכַלְתֶּם' חֲסֵר לְשׁוֹן כְּלָה וְכוּ', עַיִן שָׁם. וּבְזֶה נוּכַל לְפָרֵשׁ לְעֵנֵינוּ כִּי כְּלָה לְשׁוֹן רְצוֹן וְכְסוּפִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, כְּלָה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁבְּעֲצָם גְּלוּתָנוּ בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵינוּ מִבְּטִיחַ ה' יִתְבָּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר, וְאִף גַם זֹאת וְכוּ' לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתֶּם, 'לְכַלְתֶּם' דִּיקָא בְּשִׁבִיל בְּחִינַת הַכְּלִיּוֹן עֵינִים וְהַתְּקוּנָה וְהָרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין הַחֲזָקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לְשׁוּב אֵלַי וְכוּ'. וְזֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִין עָלֵינוּ עַל יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה כַּנִּלְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּם זֹאת, כִּי שְׁעוֹר עֶסָה לְחֻלָּה הוּא אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ בֵּינֵי וְכַמּוּבָא בְּדַבְּרֵינוּ לְבִרְכָה (בְּסִימָן נה לְקוּטֵי א בְּהַתּוֹרָה אָבָא שְׂאוּל וְכוּ'). הֵינּוּ עַל יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת 'ג' זֹאת' שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְקַדַּשׁ הַלְּחָם שֶׁהוּא עֶקֶר הָאֲכִילָה עַד שֶׁזּוֹכִינַן עַל יְדוֹ לְהַעֲת הָרְצוֹן כַּנִּלְשָׁה עַל יְדֵי זֶה לֹא מְאַסְתִּים וְכוּ' לְכַלְתֶּם מִחֲמַת גְּדֹל הַכְּלִיּוֹן עֵינִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לִישׁוּעָה הָאֲמִתִּית לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן וְכוּ' ל: (לִיקוּטֵי הַלְּכוֹת פְּדִיּוֹן בְּכוֹר ה)

עיקר שלימות הקומה של המצוות

ובזה יש לפרש גם דברי משה שאמר הרבה מצוות אינם מתקיימין אלא בארץ ישראל אכנוס אני לארץ ישראל כדי שיתקיימו כולם על ידי, היינו כי העליה לארץ ישראל בעצמה הוא מצוה כמבואר באורח חיים סימן רמ"ח ומשה רבינו ע"ה היה מבקש לעלות לארץ ישראל שלא בשביל שום שכר עולם הבא רק בבחינת שכר מצוה מצוה, שיזמין לו הקדוש ברוך הוא מצוה

תְּרִצָּה הַאֲרֶץ

אחרת בשכר מצוה זאת (כמבואר בפנים אות ב' הנ"ל), שזה בחינת קדושת המצוה של ישיבת ארץ ישראל שגורם לקיים מצוות התלויות בארץ, ועל כן אמר אכנוס אני לארץ ישראל כדי שיתקיימו כולן על ידי דייקא כי עיקר שלימות הקומה של המצוות (שהוא החיות של כל הג' קומות עולם שנה נפש) הוא רק בארץ ישראל, כי הרבה מצוות אין מתקיימות אלא בארץ ישראל ומשה רבינו ע"ה הוא אחדות אחד ממש עם קומת התורה והמצוות כמובא ועל כן משה רבינו גמטריא תרי"ג בחינת הקומה של תרי"ג מצוות, כי הוא זכה לבחינת נבואת זה הדבר ששכרו הוא רק בקיום המצוות בעצמן ועל כן רצה לכנוס לארץ ישראל שיתקיימו כל קומת המצוות על ידו דייקא שזה עיקר שלימותן, ואמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, היינו לקיים כל קומת המצוות שזה עיקר קיבול השכר שלו כנ"ל מעלה אני עליך כאילו עשיתם וכו' כי אדרבא מאחר שאין אתה חפץ בשום שכר רק בקיום המצוות בעצמן שהם רצוני, על כן בזה שתבטל רצונך גם בזה מפני רצוני ואל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, בזה בעצמו כלול כל קומת המצוות כי כל מצוותיך אמונה וכאילו עשית את כולם וזה שאמרו רז"ל שם שנאמר לכן אחלק לו ברבים וכו', כי משה רבינו ע"ה יש לו חלק קיום כל המצוות של ישראל, וכל מי שזוכה לקיים איזה מצוה בשמחה גדולה בפרט אם אינו רוצה בשום שכר עולם הבא רק שכרו בהמצוה בעצמה, הכל נמשך מבחינת הארת נבואת משה רבינו ע"ה בבחינת זה הדבר כנ"ל ועייין שם בדברי רז"ל הנ"ל עוד ותבין ביותר: (פרפראות לחכמה תורה (ה)

פרק ג' – שבת הארץ

מעלת וקדושת שנת השמיטה

והשביעית תשמטנה וכו', ואין הכוונה על חולשת כחה למען תקח כח לשנים הבאות, כי לו זרעתה בשביעית היתה נותנת תבואתה, אלא שאתה תשמטנה ונמשתה מפני סוד המצוה: ועם כל זה מאשר מאליה תתן כחה יאכלו אביוני עמך והותר גם לחית השדה, וזהו ויתרם תאכל חית השדה ולא יעלה על לבך לומר אולי בחמלת חית השדה עשיתי כן שיהיו פירות השנה הפקר להם, שאם כן בכרמים וזתים שאין אוכלין מהם לא הייתי מצוה, אך הנה כן תעשה לכרמך זיתך ושמא תאמר אולי עשיתי כן למען בני אדם היגעים שש שנים בחרישה וזריעה למען ינוחו שנה אחת בשבע, לא כן הוא. כי הנה זה להם לכלם כאחד היה צודק בשבת בראשית, כי ששת ימים בלבד תעשה מעשיך וביום השביעי תשבבות ממלאכה. ואף גם זאת אין הכוונה רק על סוד השבת וקנין נפש יתירה מאתו יתברך, ולא למען ינוח מיגיעה. כי הנה מה שהוא למען ינוח הוא שורך וחמורך, אך בבן אמתך שחייב במצות והגר אינו למען ינוח רק כדי שינפש כי גם אליו יגיע נפש יתירה בצד מה. וכל שכן אתה בן הישראלי שתקנה נפש יתירה וקדושה רבה, ומנוחת הגוף הוא דבר נמשך מאליו וטפל אל הדבר הזה. ואם כן גם בארץ הקדושה השביעית תחול בה רוח קדושה בשנה השביעית כנודע ליודעי חן: (תורת משה להאלישי"ך הק' שמות כג י)

שְׁמוֹט כָּל בְּעַל מִשֶּׁה יָדוּ

דְּשִׁמְיִטִּין גְּדַפְיָהוּ פִּרְשׁ רִשׁ"י: נוצות, זֶה בְּחִינַת מַחְלֶקֶת וּבְזִיוּנוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כ"ה): "כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים", הִינּוּ שְׁאִין מִשְׁגִּיחִין עַל מַחְלֶקֶת וּבְזִיוּנוֹת שְׁמִבְזִין אוֹתָן, וְשׁוֹמְעִים חֶרְפָּתָן וְאִינָם מְשִׁיבִים. וְעַל שֵׁם הַשְּׁתִיקָה נִקְרָאִים חֲכָמִים, כִּי (אָבוֹת ג'): 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה': [כִּי הַשְּׁתִיקָה הִיא בְּחִינַת כְּתָר]: (הגהה: כִּי עַל יְדֵי הַשְּׁתִיקָה זֹכִינ׳ לְתִשׁוּבָה, שְׁהִיא בְּחִינַת כְּתָר, כִּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה'. 'סִיג' דִּיקָא, זֶה בְּחִינַת כְּתָר, שְׁהוּא בְּחִינַת סִיג וְגִדְר סָבִיב סָבִיב, שְׁמִסְבָּב וּמִכְתִּיר וּמַעֲטִיר אֶת הַחֲכָמָה, וְזֶה הַכְּתָר, שְׁהוּא בְּחִינַת סִיג, נַעֲשֶׂה מִהַשְּׁתִיקָה, כִּנ"ל. וְזֶהוּ: 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה', כִּנ"ל): וְזֶה לְשׁוֹן דְּשִׁמְטִין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ט"ו): "שְׁמוֹט כָּל בְּעַל מִשֶּׁה יָדוּ", הִינּוּ שְׁלֵא יִתְבַּע עֲלֵבוֹנוֹ:

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

וְזֶה פְּרוּשׁ מְשֻׁמְנֵהוּ מִלְּשׁוֹן: "שְׁמֹנֶת עֲבִית", (כְּלוּמַר: מִחֲמַת שְׁאוּחֲזִין עֲצָמָן בְּבַחֲיִנַת (דְּבָרִים ל"ב): "שְׁמֹנֶת עֲבִית"), הֵינּוּ בְּשִׁבִיל זֶה שׁוֹמְעִין חֲרַפְתָּן וְאִינָם מְשִׁיבִים, כִּי זֶה עוֹשִׂין בְּשִׁבִיל תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹתָם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל". (בַּחֲיִנַת הַשְּׁמֵן לֵב כּו', וְאֲזַנּוּ כּו', פֶּן יֵרָאֶה כּו', שֶׁהַתְּשׁוּבָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׁלְשָׁה תְּנָאִים אֱלוֹ): וְנִגְדִי נִחְלִי דְמִשְׁחָא מִתְּחוּתֵיהּ הֵינּוּ עַל יְדֵי הַשְּׁתִיקָה זֹכִיךְ לְכַבּוּד אֱלֹקֵי, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת שְׁמֵן, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים מ"ה): "אֶהְבֶּת צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רִשְׁעִי, עַל כֵּן מִשְׁחָד", וְזֶה בַּחֲיִנַת (שֵׁם כ"ד): "מִלֶּךְ הַכְּבוֹד": (לִיקוּטֵי מוהר"ן תוֹרַה ו - וְרֵאָה לְהֵלֵךְ מ"ש מוהר"ן בַּהֲלָכוֹת פְּרִיקָה וְטַעֲנֵה ד')

יְנִיק לְכַמָּה סְטָרִין

וּבַחֲיִנַת שַׁבָּת, מְשַׁפֵּיעַ לְשָׂאֵר הָעוֹלָמוֹת, בְּבַחֲיִנַת (וַיִּקְרָא כ"ח): "וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֶכְלָה". וְזֶה: 'חַד יְנִיק לְכַמָּה סְטָרִין': (לִיקוּטֵי מוהר"ן נח)

מִי עִם זֹאת עוֹלָה

וְזֶה בַּחֲיִנַת שְׁמֹטָה וַיּוֹבֵל שֶׁהֵם בֵּיתָא תְּתָאָה וּבֵיתָא עֲלָאָה. שְׁמִתְחַלָּה הִיא שְׁמֹטָה. וְאֵז דִּיקָא זֹכִיךְ לַיּוֹבֵל. כִּי לֹא אָבוּא בְּעִיר וְכוּ'. וְאֵז הַכֹּל הַפְּקָר. שְׁזֵה בַּחֲיִנַת מַה שְּׁקוֹרִין שַׁבַּת בְּשַׁעַת חֲתָנָה וְכוּ'. וְעַקֵּר קְדֻשַׁת הַיּוֹבֵל הוּא בְּיוֹם כְּפוּר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּיוֹם הַכְּפוּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר. שְׁמֵשׁ בַּחֲיִנַת הַשׁוֹפָר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הַתְּשׁוּבָה. שְׁאֵז צְרִיכִין בְּיוֹתֵר הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ וְכוּ'. וְזֶה שְׁאִיתָא בְּזֵהַר הַקְּדוּשׁ שְׁשִׁמְטָה וַיּוֹבֵל הֵם בְּרִזָּא דְה'. הֵינּוּ בַּחֲיִנַת ה' הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁהִיא בַּחֲיִנַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה. וְעִין שֵׁם בְּזֵהַר הַקְּדוּשׁ בְּעֵינֵין לְאָה וְרַחֵל וְכוּ': (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְּנַחֵה ז)

עֲלִית כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַכָּלֵל בְּשָׂרְשָׁן

וְזֶה בַּחֲיִנַת בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים לְנִטְיַעָה וְלִירְקוֹת לְשִׁמְטִין וְלַיּוֹבְלוֹת, כִּי בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי שֶׁהוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֵז הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיִנַת הַנ"ל, בְּבַחֲיִנַת וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה שְׁכָל כַּחוֹת הַשָּׂדֵה חוּזְרִין וְנוֹתְנִין כַּחֵם לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה כַּנ"ל שְׁזֵה עַקֵּר תְּקוּנָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵז הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל כָּל הַנִּטְיַעוֹת וְהִירְקוֹת, כִּי אֵז עַקֵּר תְּקוּנָם כַּנ"ל. וְזֵהוּ לְשִׁמְטִין וְלַיּוֹבְלוֹת, כִּי זֶה עַקֵּר קְדֻשַׁת שְׁמֹטָה וַיּוֹבֵל שֶׁהֵם שַׁבַּת לְה' שְׁכָל קְדֻשַׁתָּם הוּא בְּעֵינֵין הַצְּמִחִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, שְׁדָךְ

לא תזרע וכרמך לא תזמר וכו'. והכל כדי לגלות כי לה' הארץ, כי אז הוא שבת לה' שאז עלית של כל הכחות של כל שיח השדה שעולים ונכללים בשרשן כמו בשבת בראשית שאז עלית כל העולמות להכלל בשרשן פידוע. וכמו שפרש רש"י, כשם שנאמר בשבת בראשית כך נאמר בשמטה וכו'. ועל כן אז הכל הפקר, כי כל השנוי רשיות הוא למטה שכל אחד חלוק מחברו, אבל למעלה בשרש הכל אחד וזה בחינת יובל שאז עקר העליה של כל הדברים לשרשן בחינת בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחזתו, כי יובל ראשי תבות "ויצא יצחק לשובח" בשדה, כמבאר בהתורה הנ"ל. שכל הכחות של כל שיח השדה עולין ונכללין כחם בתוך התפלה שזה עקר תקון העולמות, פי זה בחינת התנוצצות משיח וכו'. ועל ידי זה זוכין שיהיה לו ממשלה על המלאכים ותתקיים ממשלתו וכו' כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לבחינת ראש השנה שאי אפשר לזכות לזה כי אם על ידי שאוחזין בכסא הכבוד שעל ידי זה זוכין להיות בבחינת מקומו של עולם ששם יש מקום לכל אחד ועל ידי זה דגין הכל לכף זכות וכו' כנ"ל. וכל זה זוכין על ידי בחינת ויצא יצחק לשובח בשדה הנ"ל שהוא בחינת יובל. ועל כן ביובל אז הוא חרות גדול והכל חוזר ועולה לשרשו והכל נתתקן אז על ידי שלמות התפלה שנכללת ונשלמת אז בבחינה הנ"ל, דהינו על ידי כל שיח השדה כנ"ל. ומחמת שבראש השנה התפלה בבחינה הנ"ל על כן אז הוא ראש השנה לשמטין וליובלות, כי כל קדשתם בבחינת שיח השדה, הינו בחינת ויצא יצחק לשובח בשדה, שזהו בחינת ראש השנה כנ"ל. ועל כן גם יובל נקרא ראש השנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, איזהו שנה שראש השנה שלה בעשור לחדש? הוי אומר זה יובל. כי ראש השנה ויובל הם בחינה אחת, הינו כנ"ל: (ליקוטי הלכות ערלה ד)

נמשך קדשת שבת על הארץ

וזהו בחינת הפקר כי עקר דין הפקר נלמד משמטה כמבאר בגמרא שלמדו מפסוק והשביעת תשמטנה ונטשתה וכו' וכמובא בשלחן ערוך שצריך להפקיר כשמטה וכו'. וכל ענין שמטה הוא בחינה הנ"ל כי שמטה בחינת שבת כמו שכתוב, שנת שבתון יהיה לארץ וכמו שפרש רש"י, כמו שבת בראשית וכו'. הינו שבשנה השביעית נמשך קדשת שבת על הארץ ועל כן כל הפרות ותבואת הארץ הם הפקר לכל כי מתבטלין כל הפעלות משתנות וכל הדעות משנות ונכללין באחדות הפשוט ועל כן כל התבואה הפקר לכל. כי אסור שיהיה שום הקפדה ושנוי דעה על התבואה בשנה השביעית לומר שזאת התבואה שיהיה לבעל שדה זה וזאת התבואה שיהיה לבעל שדה אחר שזהו בחינת פעלות משתנות ושנוי דעות כי עכשו הכל שוין כי נכללת

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

הָאָרֶץ אֵז בְּבַחֲנֵינָת שַׁבֹּת שְׁשָׁם נִכְלָלִין כָּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת יַחַד בְּאַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שְׁשָׁם הַכֹּל כְּלוּלִין יַחַד וְאִסוּר שִׁיְהִיָּה שׁוֹם שְׁנוּי דְּעָה וְהַקְפָּדָה בִּינִיָּהִם. וְעַל כֵּן אֵז אִסוּרִים כָּל עֲבוֹדַת הָאָרֶץ כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְכוּ', שְׁנַת שַׁבְּתוֹן יְהִיָּה לְאָרֶץ כִּי אֵז בְּחִינַת שַׁבֹּת שְׁאֵז מִתְבַּטֵּל בְּחִינַת עֶבֶד מִט"ט וְנִכְלָל בְּבַחֲנֵינָת בֵּן בְּחִינַת נִיחָא. וּמַחֲמַת שְׁעָקֵר הָעֲבָדוֹת נֶאֱחָז בִּיּוֹתֵר בְּבַחֲנֵינָת הָאָרֶץ שְׁשָׁם כָּל הָעֲבוֹדוֹת הַקְּשׁוֹת שְׁנִמְשָׁכוּ עַל יְדֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁנִגְזְרָה אַרְוֶרָה הָאָדָמָה בְּעֲבוּרָךְ בְּעֲצָבוֹן תֵּאכְלָנָה וְכוּ' עַל כֵּן שְׁם צְרִיכִין עֵקֶר הַתְּקוּן. עַל כֵּן עֵקֶר אִסוּר עֲבוֹדָה בְּשִׁמְטָה הוּא בְּעֲבוֹדַת הָאָרֶץ לְבַטֵּל מִשְׁם בְּחִינַת עֲבוֹדוֹת עַל יְדֵי בְּחִינַת שַׁבֹּת כַּנ"ל. וְכֵן כָּל בְּטוּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת הוּא בְּתַבּוּאָת הָאָרֶץ שְׁאִסוּר לְכָל אֶחָד לְהַחֲזִיק בְּתַבּוּאָתוֹ כְּאִלוֹ הִיא שְׁלוֹ לְבַדּוֹ וְלִהְיֵקֵיד חֵס וְשְׁלוֹם עַל חֲבֵרוֹ שְׁלֹא לְאָכֵל מִמֶּנָּה שְׁזֵהוּ בְּחִינַת שְׁנוּי דְּעָה בְּחִינַת פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת. וְעַכְשָׁו בְּשִׁמְטָה אִסוּר כָּל זֶה כִּי עַכְשָׁו צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת שַׁבֹּת עַל הָאָרֶץ כִּי אֵז מִתְבַּטֵּלִין כָּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת כָּל הַשְּׁנוּי דְּעוֹת וְנִכְלָלִין כְּאֶחָד בְּבַחֲנֵינָת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט וְאֵז מִתְבַּטֵּל כָּל הָעֲבָדוֹת וְכַנ"ל:

וְעַתָּה מוּבֵן הֵיטֵב מֵה שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שְׁכָל גְּלוּת בְּכָל שְׁבָעִים שָׁנָה הִיָּה עַל שְׁבָעִים שָׁנוֹת הַשְּׁמִטָה שְׁבַטְלוֹ. כְּמוֹ שְׂדֵרְשׁוּ מִפְּסוּק, אֵז תְּרֵצָה הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתוֹתֶיהָ וְכוּ' כִּי עֵקֶר כָּל הַגְּלוּת נִמְשָׁכִין עַל יְדֵי שְׁמִתְגַּבְּרִין הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת בְּרַבּוּי שְׁנוּי דְּעוֹת וּמַחֲלֵקֵת עַד שְׁאִינָם נִכְלָלִים בְּאַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שְׁאֵז שׁוּלְטִין הַשְּׁבָעִים עַכּוּ"ם שְׁהֵם עֵקֶר הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת כַּנ"ל, וּמִתְגַּבְּרִין עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת שְׁכָלוֹלִים בְּשְׁבָעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בַּיִת יַעֲקֹב שְׁכָל עֲבוֹדָתָם בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא לְכָלֵל בְּאַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שְׁזֵה עֵקֶר תְּכִלִּית הָעֲבוֹדָה כִּי זֶה יִקָּר מְאֹד אֶצֶל ה' יִתְבָּרֵךְ וְכַנ"ל. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שְׁפָגְמוֹ בְּמִצְוֹת שְׁמִטָה שְׁעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּטֵּלִין הַשְּׁנוּי דְּעוֹת וְכוּ' וְכַנ"ל עַל כֵּן עַל יְדֵי פָגַם עֲבָרָה זֹאת דִּיקָא הִיָּתָה הַגְּלוּת שְׁנִמְשָׁךְ מִשְׁנוּי דְּעוֹת וּמַחֲלֵקֵת כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׁאִמְרַ מִשֶּׁה אֶכֶן נוֹדַע הַדְּבָר כְּשִׁרְאָה מַחֲלֵקֵת בִּישְׂרָאֵל שְׁאֵז אִמְרַ עַתָּה נוֹדַע הַדְּבָר מֵה נִשְׁתַּנּוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּגְלוּת כָּל כַּף כִּי רוּאָה אֲנִי שְׁהֵם רְאוּיִים לְכַף מַחֲמַת הַמַּחֲלֵקֵת וְכְמוֹ שְׁפִרְשׁ רַש"י שֶׁם בְּפִרְשָׁה, הֵינּוּ כַּנ"ל כִּי עֵקֶר גְּלוּת יִשְׂרָאֵל שְׁהַעַכּוּ"ם מוֹשְׁלִים עֲלֵיהֶם הוּא עַל יְדֵי הַמַּחֲלֵקֵת שְׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוֹת הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת בְּשְׁנוּיִים רַבִּים עַד שְׁאִין נִכְלָלִין בְּדְעָה אֶחָד וְאִין מִתְגַּלָּה אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט וְאֵז מִתְגַּבְּרִין הַעַכּוּ"ם שְׁנִמְשָׁכִין מְעֻלְמָא דְּפִרוּדָא מִפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת וְכַנ"ל, וְיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּגְלוּת בִּינִיָּהִם, וְהַשְּׁכִינָה עִמָּהֶם בְּגְלוּת כְּבִיכּוֹל כִּי שׁוּלְטִין הַתְּגַבְּרוֹת הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת עַד שְׁמַעֲלִימִין וּמִסְתִּירִין בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שְׁזֵה עֵקֶר קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד וְכַנ"ל. וְכֵן גְּלוּת בְּכָל הִיָּתָה עַל יְדֵי שְׁהִיּוֹ מְלַעֲיבִין בְּמִלְאָכֵי אֱלֹהִים וְכוּ'

ועל ידי שבטלו שְׁנוֹת הַשְּׁמֵטָה שֶׁעַל יְדֵי כָּל זֶה הִתְגַּבְּרוּ בְּחִינַת הַשְּׁבָעִים עֲכוּ"ם שֶׁנֶּאֱחָזִין בְּפַעֲלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד וְכַנ"ל, וּבִפְרָט הַגְּלוּת הָאָרֶץ הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה שֶׁהִתְחִיל מִחֶרֶב בֵּית שְׁנֵי שָׁהִיָּה עֵקֶר הַחֶרֶב עַל יְדֵי שְׁנֵאת חֲנָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, וּמִחֲמַת שְׂאֵז הִתְגַּבַּר הַשְּׁנֵאת חֲנָם בְּיוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה עַל כֵּן מִתְאַרְךְ הַגְּלוּת בְּיוֹתֵר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כִּי עֲדִין הַשְּׁטָן מְרַקֵּד בֵּינָן וּמְרַבֵּה מַחְלָקַת בְּיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה אַפְּנִים וּבִפְרָט בֵּין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁכָל עֵקֶר אַרְיֶכַת הַגְּלוּת הוּא עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֲסִתִּיר שְׂאִין מִתְגַּלֶּה בְּחִינַת אֲחָדוֹת הַפְּשוּט מִתּוֹךְ הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת עַל יְדֵי רַבּוּי הַמַּחְלָקַת וְשְׁנוּי הַדַּעוֹת וְכַנ"ל: (לְקוּטֵי הַלְכוֹת פְּרִיקָה וְטַעֲנָה ד')

עַל יְדֵי הַהֶפְקֵר שֶׁל שְׁמֵטָה מִתְקַנֵּין פָּגָם הַהֶפְקֵרוֹת

עֲנִין הַהֶפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר שֶׁהֵם גַּם כֵּן הַהֶפְקֵר לְאַחַר מוֹתוֹ וְכָל הַקּוּדֵם בָּהֶם זָכָה: כִּי כָּל הַקְּנִינִים שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שְׁבַעוּלָם הֵם עַל יְדֵי הַדַּעַת כִּי עַל יְדֵי הַדַּעַת נַעֲשִׂין כָּל הַקְּנִינִים שְׁבַעוּלָם כִּי עֵקֶר הַקְּנִין הוּא כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בִּידִיעָה שְׁלֵמָה וּבִשְׁבִיל זֶה תִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה כָּל הַקְּנִינִים שֶׁל כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּגוֹן מַטְלִטְלִין בְּמִשִּׁיכָה אוֹ בְּהַגְבָּהָה וְקַרְקָעוֹת בַּחֲזָקָה וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה. כִּי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה שֶׁעָרוּ שֶׁעַל יְדֵי קְנִין זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת לְתוֹךְ הַמְּכִירָה אוֹ הַמַּתְנָה דְּהֵינּוּ כְּשֶׁאֹמֵר לוֹ לֶךְ מִשָּׁךְ וְקִנִּי, וְהַקּוּנָה מִשָּׁךְ הַחֶפֶץ אֵז בּוֹדָאֵי סְמָכָא דַּעְתָּם שֶׁל הַמּוֹכֵר וְהַקּוּנָה שִׁיתְקִים הַמַּקְח וְלֹא יִחְזְרוּ בָּהֶם עוֹד לְעוֹלָם וְכֵן בְּכָל הַקְּנִינִים. כִּי עֵקֶר הַקְּנִין עַל יְדֵי הַדַּעַת שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַדְּבָרִים שְׁבַעוּלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה (נְדָרִים מֵא) דַּעַת קְנִיתָ מָה חֲסִרְתָּ דַּעַת חֲסִרְתָּ מָה קְנִיתָ וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ד) קָנָה חֲכָמָה קָנָה בִּינָה וְהַדַּעַת הוּא הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת רֵאשִׁית דַּעַת (שָׁם א) נִמְצָא שֶׁעֵקֶר קִיוֹם כָּל הַמִּשָּׂא וּמִתָּן שְׁבַעוּלָם הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא הַדַּעַת שֶׁמְחַיֶּה אֶת הַכָּל שֶׁעַל יְדוֹ כָּל הַקְּנִינִים עַל פִּי דִין תּוֹרָה כְּגוֹן מִשִּׁיכָה אוֹ הַגְּבָהָה וְכוּ' כִּי עַל יְדֵי הַדַּעַת שֶׁהוּא הַתּוֹרָה מִתְקַיְמִים כָּל הַקְּנִינִים שְׁבַעוּלָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַקְנוֹת שׁוּם דָּבָר לְחֻבְרוֹ בְּמְכִירָה אוֹ בְּמַתְנָה כִּי אִם עַל יְדֵי אֵיזָה קְנִין כְּפִי הַדִּין תּוֹרָה כִּי בְּלֹא הַקְּנִין הַשִּׁיף לְאוֹתוֹ דָּבָר עֲדִין לֹא נִמְשָׁךְ הַדַּעַת שֶׁהוּא הַתּוֹרָה לְתוֹךְ אוֹתָהּ הַמְּכִירָה וְכִיּוֹצֵא וְעַל כֵּן עֲדִין לֹא נִתְקַיְמִים הַמַּקְח וְכַנ"ל. אֲבָל עֲנִין הַהֶפְקֵר הוּא בְּחִינַת קָדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה כִּי עֵקֶר קִיוֹם כָּל הָעוֹלָם הוּא רַק עַל יְדֵי הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה (שְׁבַת פַּח) עַל ה' דְּהַשְּׁשִׁי שְׁכָל הָעוֹלָם הָיָה תְּלוּי עַד שֶׁשָּׂה בְּסִיּוֹן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב נְמוּגִים אָרֶץ וְכָל יִשְׁבִּיָּה אֲנֹכִי תִכְנַתִּי עֲמוּדֶיהָ סָלָה וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה עַל

תְּרֵצָה הַאָרְצִי

קבלת התורה שעל ידה נתבסס העולם אבל קדם קבלת התורה הִיָּה כָּל הָעוֹלָם בְּבַחֲיִנַת תּוֹהוּ וְבוֹהוּ בְּבַחֲיִנַת הַפֶּקֶר וְאֶפְלוּ קִיּוּם הָעוֹלָם קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה הָיָה רַק בְּשִׁבִיל הָעֵתִיד שְׂיִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה. אָבֵל בְּלֹא הַתּוֹרָה נִחְשָׁב כָּל הָעוֹלָם הַפֶּקֶר כַּמְדַּבֵּר וְהַכֵּל יְכוּלִין לְשַׁלֵּט בּוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי בְּאֵמֶת הֵן בְּכֻלָּיוֹת הָעוֹלָם קִדְּם קְבֻלַּת הַתּוֹרָה וְהֵן בְּכֹל אָדָם בְּפִרְטוּיּוֹת כָּל זְמַן שְׂאִינוּ נוֹהֵג כְּשׁוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם וְאִינוּ מְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם אֲזִי הָעוֹלָם וְהָאָדָם הֵם בְּבַחֲיִנַת הַפֶּקֶר כִּי אֵין הַפֶּקֶר גְּדוֹל מִזֶּה כְּשֶׁאֵין חוֹשְׁבִין עַל אַחֲרֵיתוֹ וְתַכְלִיתוֹ וּמָה יִהְיֶה מִמֶּנּוּ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי לְאַחַר פְּטִירְתּוֹ כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִן הַמִּיתָה בְּשׁוּם אַפֵּן כִּי אֶפְלוּ מְשִׁיחַ בְּעֵצְמוֹ יָמוּת לֹא כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִין הָעוֹלָם שְׂכַשְׂיָבוֹא מְשִׁיחַ תַּתְּבַטֵּל הַמִּיתָה כִּי לֹא כֵן הוּא כְּנִ"ל וְאֵם כֵּן מֵאַחַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִזֶּה וְאֲזִי יִהְיֶה עוֹלָם אַרְךְ לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים הֵיִשׁ מִפֶּקֶר גְּדוֹל מִזֶּה כְּשֶׁהוֹלֵךְ אַחַר תְּאוֹת לְבוֹ וּמִפֶּקֶר עֲצָמוֹ מַחֲיִים נְצָחִיִּים וְכְמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה וְנִדְפַס בְּשִׁיחוֹת הַר"ן שְׂאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה שֶׁהַפְּקָרוֹת אֵין צְרִיכִין לְעַבּוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ כִּי יְכוּלִין לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּלֵי הַפְּקָרוֹת. וְאָמַר אֵף עַל פִּי שְׂאֶצְלֵי אֵין זֶה הַפְּקָרוֹת כָּלֵל כִּי אֲדַרְבָּה לְהַפְּדוֹ הוּא מִפֶּקֶר הֵינּוּ מִי שְׂאִינוּ מִפֶּקֶר עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ זֶהוּ מִפֶּקֶר בְּאֵמֶת. אֵךְ אֵף עַל פִּי כֵן אֶפְלוּ מָה שְׂנִקְרָא אֶצֶל הָעוֹלָם הַפְּקָרוֹת וְכוּ' גַם זֶה אֵין צְרִיכִין כִּי יְכוּלִין לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּלֵי הַפְּקָרוֹת עֵין שָׁם:

נִמְצָא שְׂבַאֲמַת זֶה שְׂאִינוּ הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי ה' זֶהוּ מִפֶּקֶר בְּאֵמֶת כִּי אֵין הַפְּקָרוֹת גְּדוֹל מִזֶּה שְׂמִפֶּקֶר הַחֲיִים נְצָחִיִּים וְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי בְּשִׁבִיל שְׁעָה קֵלָה בְּשִׁבִיל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּצֵל עוֹבֵר וְכֹל תַּעֲנוּגֵיוֹ מְעַרְבִים בְּמִרְרוֹת כְּכַעַס וְיִגוֹן וּמְכַאֲבוֹת וְאֵין שׁוּם אָדָם שְׂרוֹדֵף אַחַר עוֹלָם הַזֶּה שְׂיִהְיֶה לוֹ נַחַת וְתַעֲנוּג בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי כָּל יָמָיו כַּעַס וּמְכַאֲבוֹת כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֹא פְגָעִים וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים וְדַאָּגוֹת וּמִרְרוֹת גְּדוֹל בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה וְכַמוֹכָא בְּשִׁל"ה אֵין רִגַע בְּלֹא פְגַע אֵין שְׁבוּעָה אֵין שְׂמִטָּה וְכוּ' וְכוּ' עֵין שָׁם. וְכַמְבָּאֵר אֶצְלָנוּ בְּמָקוֹם אַחַר שְׂבַאֲמַת אֵין נִמְצָא גַם אַחַד שְׂיִהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל. וּבְיִדְאֵי אֵין טוֹב בְּאָדָם כִּי אֵם לְרִדֵּף תְּמִיד אַחַר הַתְּכֻלִּית הָאֲמַתִּי תַכְלִית הַנְּצָחִי שֶׁהוּא לְעַבְדָּא אֶת ה' תְּמִיד לְסוּר מִרַע וְלַעֲשׂוֹת טוֹב שְׂזֵהוּ טוֹב אֲמַתִּי לְנֶצַח נְצָחִים. נִמְצָא מִי שְׂאִינוּ מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא בְּחִינַת מִפֶּקֶר וּבְאֵמֶת הוּא הַפֶּקֶר כִּי נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ שְׂמִירְתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַכֵּל יְכוּלִין לְשַׁלֵּט בּוֹ וְכְמוֹ שְׂמַצִּינוּ בְּכֻלָּיוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁחֲטָאוּ בִּימֵי בֵּית רַאשׁוֹן שְׂנַבְּאוּ לָהֶם הַנְּבִיאִים שְׂיִהְיֶה כְּמוֹ הַפֶּקֶר וְיִשְׁלְטוּ בָהֶם הַעֲכוּ"ם כְּמוֹ שְׂכַתּוּב בִּירְמְיָה לַד הַנְּבִי קוֹרָא לָכֶם דְּרוֹר נְאוּם ה' אֵל הַחֲרֵב וְכוּ'. וּפִרְשׁ רַש"י שָׁם הַנְּבִי קוֹרָא לָכֶם דְּרוֹר מֵאַתִּי שְׂאִינוּ אָדוֹן לָכֶם וְתִהְיֶה הַפֶּקֶר אֵל הַחֲרֵב וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּכַמָּה פְּסוּקִים וְזֵהוּ בְּחִינַת חֲרָבֵן הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ כִּי מִחַמַּת עֲוֹנוֹתֵיהֶם הַפֶּקֶר ה' יִתְבָּרַךְ אֶת הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ עַד שְׂשִׁלְטוּ בּוֹ יְדֵי זָרִים:

תְּרֵצָה הַאָרְצִי

לה

כי קדם קבלת התורה וכן כשעוזבין את התורה חס ושלום ואין מקימין אותה חס ושלום, אזי העולם חס ושלום בבחינת הפקר כי עקר קיום העולם הוא על ידי התורה. וישראל זכו בכל העולם ומלאו על ידי קבלת התורה ובשביל זה קבלו ישראל את התורה במדבר כי מדבר הוא מקום הפקר להורות שישראל זכו בכל העולם מן ההפקר על ידי התורה כי קדם קבלת התורה הכל נחשב כמדבר שהוא הפקר ועל כן הפקר נעשה על ידי דבור בעלמא בלי שום קנין כי כשנותן מתנה או כשמוכר לחברו דבר כל זמן שלא קנה חברו אין המכירה והמתנה כלום ויכול לחזור בו אבל בהפקר תכף כשמפקיר חל ההפקר ואינו יכול לחזור בו אף על פי ששום אדם לא החזיק בו עדין כי אם כשהוא בעצמו חוזר ומחזיק בו כמו אדם אחד שזוכה מן ההפקר אבל ההפקר חל מיד בלי שום קנין. כי כל הקנינים הם בבחינת הדעת שהוא בחינת התורה כנ"ל אבל הפקר נמשך מבחינת קדם קבלת התורה שהוא בחינת הפקר וקדם קבלת התורה עדין אין שום דעת כלל כי עקר הדעת הוא התורה ועל כן אין שייך בהפקר שום קנין כלל שהוא בחינת דעת כי ההפקר בבחינת קדם המשכת הדעת שהוא קדם קבלת התורה. כי האדם בכל זמן יש לו בחירה לקיים את התורה שזהו בחינת קבלת התורה או חס ושלום להפך שזהו בחינת הפקר וכנ"ל:

וזהו בחינת נכסי הגר שהן הפקר. כי הגר, ישראל זוכין בו מן ההפקר כי קדם שמתגיר ומקבל עליו התורה והמצות הוא בבחינת הפקר וכנ"ל ואי אפשר להגר שיתגיר כי אם על ידי ישראל. כי קדם שקבלו ישראל את התורה היה הכל הפקר והיה רשות לכל אדם לקבל את התורה, ועל ידי זה היה זוכה כל העולם ומלאו מן ההפקר. אבל תכף כשזכו ישראל וקבלו את התורה אזי זכו הם בתורה ובכל העולם ומלאו התלויים בתורה ואזי הכל שלנו. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ראה ויתר גויים שבשעת קבלת התורה התיר להם ממונם של העכו"ם כי הכל שלנו על ידי קבלת התורה כנ"ל. ועכשו שזכינו לקבל את התורה כל מי שרוצה להתגיר ולקבל עליו את התורה אי אפשר להתגיר כי אם על ידי ישראל דהינו על ידי בית דין מישראל כמבאר בשלחן ערוך. ואם ירצה הגר לקיים את כל התורה והמצות בעצמו בלי שיתגיר על ידי ישראל אינו נחשב לגר ולא נכנס עדין לקדשת ישראל ורחוק מה' יתברך כמו קדם. כי עכשו שכבר קבלנו את התורה אי אפשר לשום גר שיתגיר ולכנס בקדשת קבלת התורה כי אם על ידי ישראל כי כבר זכינו בהתורה והיא שלנו ומי שרוצה להתגיר הוא צריך לבוא אצלנו דוקא כנ"ל. וכמו ששמעתי מרבנו זכרוננו לברכה לענין התקרבות ישראל לה' יתברך שקדם שיש צדיק אמתי בעולם אזי כל מי שרוצה להתקרב לה' יתברך יכול להתקרב. אבל אחר שכבר נמצא צדיק אמתי מנהיג ישראל אמתי אזי אי אפשר לשום אדם להתקרב לה' יתברך כי אם על ידו דיקא. נמצא

תְּרִיעַת הָאָרֶץ

שִׁישְׂרָאֵל זֹכֵינ׳ בַּגְּרִים מִן הַהֶפְקֵר וְעַל כֵּן נִכְסֵיוֹ הֵם הֶפְקֵר לְיִשְׂרָאֵל לְאַחַר מוֹתוֹ. כִּי יִשְׂרָאֵל זָכוּ בוֹ וּבִנְכָסָיו מִן הַהֶפְקֵר. עַל יְדֵי שֶׁקָּבַל אֶת עַל תּוֹרָה עַל יָדָם, כִּי הִכַּל תְּלוּי בְּהַתּוֹרָה וְכַנִּ"ל :

וְזֶה בְּחִינַת חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַגְּלִיּוֹת שִׁישְׂרָאֵל גּוֹלִינ׳ מִגּוּלָה אֶל גּוּלָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁעָבְרוּ אֶת הַתּוֹרָה נַעֲשׂוּ בְּבִחִינַת הֶפְקֵר חֶסֶם וְשָׁלוֹם עַד שֶׁשָּׁלְטוּ בָּהֶם הָעֶכְפוֹ"ם וְהִגְלוּ אוֹתָם לְמִקְוֹמוֹת הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִדְבָּר שֶׁהוּא מְקוֹם הֶפְקֵר. אַבְל בְּאַמַּת אָף עַל פִּי כֵן אֵין דוֹר יְתוֹם וּבְכָל דוֹר וָדוֹר אֶפְלוּ אַחַר הַחֶרֶבֶן נִמְצְאִים צְדִיקִים וְכַשְׂרִים שֶׁמְקַיְמִין אֶת הַתּוֹרָה וְאֵזִי הֵם חוֹזְרִים וְזוֹכִים בְּהַתּוֹרָה וּבְכָל הָעוֹלָם הַתְּלוּיִים בָּהּ מִן הַהֶפְקֵר וְהֵם מְהַפְּכִים מִדְבָּר לְיִשׁוּב. כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּבְלוּ בְּתַחֲלָה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִדְבָּר דִּיקָא לְהוֹרוֹת שְׁזוֹכִים הִכַּל מִן הַהֶפְקֵר כִּי כָּל הָעוֹלָם קָדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה הוּא בְּבִחִינַת הֶפְקֵר כְּמִדְבָּר וְכַנִּ"ל. כְּמוֹ כֵן עָכְשׁוּ בְּכָל דוֹר וָדוֹר הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם מְאִירִין לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל דוֹר וָדוֹר וּמְקַרְבִּין אֶת יִשְׂרָאֵל לָהּ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי עֲצוּתֵיהֶם שֶׁמְגַלִּין לָנוּ בְּחִדוּשֵׁי תּוֹרָתָם עַל יְדֵי זֶה הֵם מְהַפְּכִין מִדְבָּר לְיִשׁוּב וּמַעֲלִין וּמַגְבִּיִּהִין אֶת כָּל הַמִּקְוֹמוֹת הַחֶרֶבִים שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל לְשָׁם כִּי זֹכֵינ׳ בְּכָל אֵלוֹ הַמִּקְוֹמוֹת מִן הַהֶפְקֵר, וּמַגְבִּיִּהִין הִכַּל לָהּ יִתְבָּרַךְ בְּבִחִינַת (זְכָרִיָּה ט) וְנִשְׁאַר גַּם הוּא לְאַלְקִינוּ. כִּי זֶה עֵקֶר סוּד הַגְּלוּת כְּמוֹבָא עַד שֶׁנִּזְכָּה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וְאֵז יַחֲזֹר כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ לְיַדֵּינוּ וּרְשׁוּתֵנוּ כִּי הִכַּל שֶׁלָּנוּ עַל יְדֵי קִיוֹם הַתּוֹרָה, שֶׁזֹּכֵינוּ לְקַיֵּם בְּכָל הַגְּלִיּוֹת וְכַנִּ"ל :

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל, וְכָל הַגְּלוּת נִגְזַר בְּשִׁבִיל בְּטוֹל שְׁמִטוֹת וְיוֹבֵלוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לו) עַד רָצָתָה הָאָרֶץ אֶת שְׁבַתוֹתֶיהָ וְכוּ וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. כִּי בְּשִׁמְטָה וְיוֹבֵל אֵז הִכַּל הֶפְקֵר שֶׁזָּהוּ עֵקֶר מְצוֹת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁיְהִיָּה אֵז כָּל הַתְּבוּאָה הֶפְקֵר. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בְּזֶה נִגְזַר הַגְּלוּת כְּנ"ל כִּי הַגְּלוּת הוּא בְּחִינַת הֶפְקֵר כְּנ"ל. כִּי שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל הֵם בְּחִינַת שְׁבַת שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה כְּמוֹבָא בְּמִקְוֹם אַחֵר, וְעַל כֵּן אֵז הִכַּל הֶפְקֵר כְּדִי לְתַקֵּן כָּל הַחֲטָאִים מֵהַ שֶׁעָבַר כָּל אֶחָד עַל הַתּוֹרָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה הִיא בְּבִחִינַת הֶפְקֵר כְּנ"ל. וְעַל יְדֵי מְצוֹת הַהֶפְקֵר שֶׁל שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּשׁוּבָה מְתַקְנִין פָּגַם הַהֶפְקֵר שֶׁגָּרְמוּ עַל יְדֵי עֲוֹנוֹתֵיהֶם וְכַנִּ"ל. כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁבְּכָל דְּבָר יֵשׁ טוֹב וְרַע וְעַל כֵּן עֵקֶר הַגְּלוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת הֶפְקֵר נִגְזַר עַל יְדֵי פָּגַם שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת הֶפְקֵר דְּקָדְשָׁה כְּנ"ל שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה. שְׁמִי שְׁרוּצָה לְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה עֵקֶר תְּקוּנוֹ עַל יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהֶפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ בְּהֶפְקֵרוֹת גְּדוֹל וְזֶה תְּקוּנוֹ עַל מַה שֶׁהֶפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ תַּחֲלָה בְּשִׁבִיל תְּאוּתָיו. וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל כְּנ"ל. וְעוֹד הָיוּ בְּזֶה דְּבָרִים וְנִשְׁכַּח: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת הַפֶּקֶר וְנִכְסֵי הַגֵּר ג)

עֲלִית הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְגִדּוּלָה בְּכָל יוֹם וְשָׁנָה וְשִׁמְטָה

ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ועקר חדוש מעשה בראשית הוא מה שעולה ומתבררת האמונה הקדושה בכל יום שעל ידי זה נעשה ומתקים כל מעשי בראשית כמו שכתוב וכל מעשהו באמונה. כי עלית האמונה הקדושה וגדולה הוא בכל יום ויום ובכל שבוע ושבוע ובכל חדר וחדש ובכל שנה ושנה ובכל שמיטה ויובל ובכל דור ודור וגם ביום אחד יש כמה שנויים, הינו שבכל יום נעשים ברורים חדשים כפי היום עד שנשלם איזה ברור בכל שבעת ימי השבוע ואף על פי שבכל יום היה ברור חדש כפי חלוקי הימים, עם כל זה בכלליות כל ימי השבוע נחשבין לברור אחד. ואחר כך בשבוע השניה נעשה ברור חדש וגם אז יש שנויים גדולים בין כל יום ויום אף כלליות השבוע נחשב ברור חדש של השבוע כנגד השבוע הקודם, וכן בחדשים ושנים וכו'. וכן יש שנויים רבים בין כל אדם ואדם וכל אחד מברר כפי בחינת נשמתו וכפי עבודתו ומעשיו הטובים. וכן יש ברורים חדשים בכל דור ודור, כי כל העולם לא נברא ואינו מתקים כי אם על האמונה, כמו שאמרו, בא חבוקק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. וכל מה שה' יתברך מסבב בעולמו הכל בשביל לברר ולגדל את האמונה הקדושה כדי שנוזכה להפיר אותו יתברך שבשביל זה באנו לעולם. ועקר עלית האמונה הוא על ידי העצות עמקות הנ"ל, על כן צריכין בכל יום ויום עצות עמקות חדשות כדי לזכות ולהעלות האמונה על ידם. ועל כן צריכין להתחיל בכל יום מחדש ולהתחזק בכל פעם מחדש, כי אי אפשר לברר הברור בפעם אחת, כמבאר בכתבים, על כן צריכין בכל יום ובכל פעם ברור חדש ועל כן צריכין עצות עמקות בכל יום מחדש. (ליקוטי הלכות הפקר ונכסי הגר ד)

עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הָאָמוּנָה נִמְשַׁכֵּת בְּשִׁבְעַ שָׁנִים

וזה בחינת מה שכתוב בשלחן ערוך סימן שכה, המקבל שדה מחברו לשנים מעטות, דהינו פחות משבע שנים לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה. והטעם פירש הסמ"ע דפשתן מכחיש ארעא טובא ובפחות משבע שנים אין הקרקע חוזרת לכחה וכו' וכן בקורת שקמה פרוש שבפחות משבע שנים אינו חוזר להיות כמו שהיה וכו', עין שם. כי פשתן מכחיש ארעא טובא, כי פשתן הוא קרבן קין שהביא מהפסלת ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, זרע פשתן היה. וקין הוא עקר פגם ההבלים דקדשה שזהו בחינת ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. כי קין הוא קינא מסאבותא בחינת זהמת הפסופין והתאות של העולם הזה שמתגבר

תְּרִצָּה הַזָּרִיץ

בְּנִגְד בְּחִינַת הַבַּל שֶׁהֵם הַבָּלִים דִּקְדָּשָׁה שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַרִיגַת קִיץ אֶת הַבַּל. וְכָל זֶה הָיָה בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה בְּחִינַת וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה וְכוּ', כִּי שָׁם הִתְגַּבְּרוּת הַחִיצוֹנִים שְׂיוֹנְקִין מְכַסּוֹפִין רָעִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִין עַל הַהַבָּלִים דִּקְדָּשָׁה.

וְעַל כֵּן בְּכַנִּיסַת שַׁבַּת עוֹסְקִים בְּתַקוּן זֶה שֶׁל חֲטָא קִיץ שֶׁהָרַג אֶת הַבַּל, כְּמַבְאָר בַּכּוֹנֵנוֹת, כִּי בְּשַׁבַּת עוֹלִין הַהַבָּלִים וְהַנְּפָשׁוֹת דִּקְדָּשָׁה כַּנֶּ"ל שְׂזָהוּ בְּחִינַת תּוֹסַפְת שַׁבַּת, בְּחִינַת נֶפֶשׁ יִתְרָה שֶׁמְקַבְּלִין בְּשַׁבַּת שְׁנַמְשָׁךְ מֵהַהַבָּלִים וְהַכּוֹסוֹפִין טוֹבִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִין בְּשַׁבַּת שֶׁהֵם בְּחִינַת נְפָשׁוֹת טוֹבִים וּמֵהֶם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַנְּפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבַּת וְכַמּוֹכֵן שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה כִּיּוֹן שְׁשַׁבַּת וִי אֲבָדָה נֶפֶשׁ, שֶׁעָקַר הַנְּפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבַּת מְקַבְּלִין עַל יְדֵי כּוֹסוֹפִין טוֹבִים, עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן אִזּוּ הוּא תַקוּן הַרִיגַת קִיץ אֶת הַבַּל שֶׁפָּגַם בָּזֶה. וְעַל כֵּן מַחֲמַת שֶׁפָּגַם קִיץ הָיָה עַל יְדֵי זֶרַע פְּשָׁתָן, עַל כֵּן פְּשָׁתָן מְכַחֵשׁ אֶרְעָא טוֹבָא וְאִינְהּ חוֹזֶרֶת לְכַחַה עַד שְׁבַע שָׁנִים, כִּי צְרִיכִין לְהַתִּיגַע שְׁבַע שָׁנִים לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁעַל יְדֵי נְשִׁלְמוֹת הַבְּרָכוֹת כַּנֶּ"ל כְּדֵי לְתַקֵּן הָאֲדָמָה לְהוֹצִיאָהּ מִקְּלָלָהּ שֶׁנִּתְקַלְלָה עַל יְדֵי חֲטָא קִיץ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפְּסוּק שָׁם. כִּי עָקַר שִׁלְמוֹת הָאֱמוּנָה נִמְשָׁכַת בְּבְחִינַת שְׁבַע שָׁנִים, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא שְׁבִיעִית בְּחִינַת שַׁבַּת שֶׁמְשַׁלֵּם כָּל הַשָּׂשָׁה בְּרָכוֹת כַּנֶּ"ל שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁנַת הַשְּׁמֵטָה שֶׁהִיא שְׁנָה הַשְּׁבִיעִית, שֶׁהִיא שַׁבַּת לַה'. וְעַל כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ אָמַר, אֶעֱבְדֶךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל וְכוּ'. כִּי רַחֵל אִשָּׁה יְרֵאת ה' בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת תַקוּן הַבְּרִית. שֶׁמִּגְדֵּל הַפְּגָמִים שֶׁהִיָּה אִזּוּ בְּעוֹלָם לֹא הָיָה יַעֲקֹב יָכֹל לְזַכּוֹת לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּשְׁבַע שָׁנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמֵטָה, בְּחִינַת שַׁבַּת. וְכַמּוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ שֶׁהַשְּׁבַע שָׁנִים הֵם בְּבְחִינַת שְׁמֵטָה, עֵינֵי שָׁם.

וְעַל כֵּן מַחֲמַת שֶׁבְּפְשָׁתָן נֶאֱחָז בְּיוֹתֵר פָּגַם הַכּוֹסוֹפִין רָעִים, כִּי הוּא קָרְבַן קִיץ שֶׁהָרַג אֶת הַבַּל בְּשָׂדֵה, עַל כֵּן הוּא מְכַחֵשׁ אֶרְעָא טוֹבָא וְאִינְהּ חוֹזֶרֶת לְכַחַה כִּי אִם בְּשְׁבַע שָׁנִים דִּיקָא שְׁצְרִיכִין לְהַתִּיגַע כָּל הַשְּׁבַע שָׁנִים כְּדֵי לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת עַל יְדֵי שְׁבַע שָׁנִים דִּיקָא וְכַנֶּ"ל. וְזֵהוּ גַם כֵּן בְּחִינַת קוֹרַת הַשְּׁקֵמָה שְׂאִינוּ חוֹזֵר כְּבִתְחִלָּה עַד שְׁבַע שָׁנִים, כִּי שְׁקֵמִים הֵם מִיֵּן אֶרֶז וְאֶרֶז גִּזְעוֹ מַחֲלִיף וְעַל כֵּן הַצְּדִיק נִמְשָׁל לְאֶרֶז, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בְּקַבְּלַת שַׁבַּת, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. וְעָקַר בְּחִינַת גִּזְעוֹ מַחֲלִיף הוּא עַל יְדֵי שִׁלְמוֹת הָאֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת כַח הַגּוֹדֵל וְכַח הַצּוֹמַח, (כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר) כִּי עַל הַרְשָׁעִים הַכּוֹפְרִים נֶאֱמַר, יִהְיוּ כְּחֶצִיר גִּגּוֹת שֶׁקְדַמַת שִׁלְף יִבֹּשׁ וְכוּ'. אֲבָל בְּצְדִיקִים הַמְאֲמִינִים נֶאֱמַר: צְדִיק כְּתָמָר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה וְכוּ'. אֲבָל עָקַר בְּחִינַת גִּזְעוֹ מַחֲלִיף הוּא עַל יְדֵי שְׁבַע שָׁנִים שֶׁבָּהֶם עָקַר בְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְעַל כֵּן הָאֶרֶז שֶׁהוּא הָאֵילָן הַנִּבְחָר שָׁבוּ נִמְשָׁלוּ הַצְּדִיקִים שֶׁגִּזְעוּ מַחֲלִיף, עַל כֵּן אֵין חוֹזֵר לְהִיּוֹת כְּבִתְחִלָּה עַד

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

לט

שְׁבַע שָׁנִים שָׁבָהּם בְּרוּר הָאָמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר גְּדוּל הַגֹּזַע שֶׁתְּחַלִּיף וְתַחֲזֹר לְהִיּוֹת כְּבַתְּחִלָּה כַּנִּלְוֵה. וְעַל כֵּן הַמִּקְבָּל שָׂדֵה פְּחוֹת מְשַׁבַּע שָׁנִים לֹא יִזְרַעֶנָּה פֶּשֶׁתָּן וְאֵין לוֹ בְּקוֹרֵת שְׁקֵמָה שֶׁהֵם אֲרָזִים כִּי בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיכִין בְּרוּר וְתַקוּן בְּיוֹתֵר צָרִיכִין שְׁבַע שָׁנִים שָׁבָהּם בְּרוּר הָאָמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְכַנִּלְוֵה: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת אוֹמְנִין ד')

שְׁמַתְפֹּשֵׁט הָאֶרֶת הָרְצוֹן כָּל כָּךְ

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמֵטָה וְיֻבֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת שַׁבָּת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, וְהִיָּתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ וְכוּ' בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּלְוֵה וְעַל כֵּן הַכֹּל הִפְקָר, זֶה רָמַז עַל הָאֶרֶת הָרְצוֹן שְׁמַתְפֹּשֵׁט הָאֶרֶת הָרְצוֹן כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵין אֶחָד מִקְפִּיד לְצַמְצֵם בְּשִׁלּוֹ רַק הַכֹּל הִפְקָר כִּי אֵין שׁוּם צַמְצוּם כִּלְלֵי רַק רְצוֹן פֶּשׁוּט בְּכָל הָעוֹלָם וְאִזּוֹ הַמְצוּהָ לְהַנִּיחַ אֶפְלוֹ לְבַהֲמוֹת לְאָכַל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֵה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, וְלְבַהֲמֵתָךְ וְכוּ' תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאֹתָהָ לְאָכַל, כִּי עָקַר הָאֶרֶת הָרְצוֹן הוּא עַל יְדֵי הָאֲכִילָה וְכַנִּלְוֵה. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה לְעַנְיִן שְׁבִיִּתָת בְּהֵמָה, תֵּן לוֹ נִיחָא שִׁיְהִיָּה תּוֹלֵשׁ וְאוֹכֵל, דְּהֵינּוּ כַּנִּלְוֵה, כִּי עַל יְדֵי הָאֲכִילָה מִתְגַּלֶּה הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּלְוֵה וְאֶפְלוֹ בְּבַהֲמָה אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁיךְ שֶׁם הָאֶרֶת הָרְצוֹן מִמֶּשׁ אֵף עַל פִּי כֵּן מֵאַחַר שְׁמַתְגַּלֶּה הָאֶרֶת הָרְצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָה עַל כֵּן אֶפְלוֹ בְּבַהֲמָה יָכוֹל לְהַשְׁתַּלְשֵׁל אִיזָה בְּחִינָה שֶׁל הָאֶרֶת הָרְצוֹן וְהַעֲקָר עַל נַפֶּשׁ הַמְגַלְגֵּל שֶׁהוּא אָדָם מִמֶּשׁ שֶׁעָלִיו מֵאִיר הָאֶרֶת הָרְצוֹן כְּדֵי לְנַקוּתוֹ וְלְהַעֲלוֹתוֹ וְכוּ' כַּנִּלְוֵה. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

וְעַל כֵּן בְּשִׁמְטָה וְיֻבֵל אָסוּר לְעַבֵּד שׁוּם עֲבוּדָה בְּשָׂדֵה, כִּי אִזּוֹ מִתְבַּטֵּל הָעֲבָדוֹת לְגַמְרֵי כִּי הֵם בְּחִינַת שַׁבָּת בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּלְוֵה: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת שְׁכִירוֹת פּוֹעֲלִים ב')

מִכָּל שָׁכֵן בְּכָל שָׁנָה וְשִׁמְטָה

מֵעַנְיִן הַהִתְחַדְּשׁוֹת. שְׁכָכָל יוֹם וְשַׁעָה נַעֲשִׂים חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, וְיוֹתֵר מִזֶּה יֵשׁ בְּלִבֵּי מִזֶּה. וּבְחֻסְדּוֹ הַנִּפְלָא אֲשֶׁר מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם וְכוּ', כְּבָר פְּתַבְתִּי מִזֶּה, וְהַכֹּל כָּלוּל בְּמָה שֶׁהִזְהִיר הוּא זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּקוֹל רֶם וְגָעַר בָּנוּ וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן אֵלֶּט טָאָר מֵעַן נִיט זִיין, וּבְזֶה הַקִּיץ אוֹתָנוּ לְשׁוּם לֵב לְדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה שֶׁהִזְהִירָנוּ גַם כֵּן בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע עַל פְּסוּק אֲשֶׁר אָנְכִי מְצוּךְ הַיּוֹם, בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים, כְּמוֹבֵא בְּפִרוּשׁ רַש"י זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, וְכֵן עַל הַפְּסוּק הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם וְכוּ'. וְכֵן רָמַזוּ לָנוּ לְפָרֵשׁ בְּעַצְמָנוּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתַב הַיּוֹם בְּאַזְהָרַת קִיּוּם

תְּרִצָּה הַאָרֶץ

הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהַכּוֹנֵן כָּאֱלוֹ הַיּוֹם נִצְטוּיָנוּ מִחֲדָשׁ: וְהוּא אֲזַהֵרָה גְדוֹלָה מְאֹד. וְצָרִיכִין לְחַזֵּר זֹאת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה. כִּי גַם בְּכָל שָׁעָה נַעֲשִׂין חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים. מְכַל שָׁכֵן בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁבוּעַ וְחֲדָשׁ. מְכַל שָׁכֵן בְּכָל שָׁנָה וּשְׁמִטָּה וְכוּ'. וְאַפְשָׁר שְׁמַעְתָּ מֵהַ שְׁאֲמַרְתִּי בְּעֵתִים הַלְלוּ עַל פְּסוּק: חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוֹנְתְּךָ: שֶׁהוּא מְדַבֵּר מֵעַנְיֵן הַהִתְחַדְּשׁוֹת הַדַּעַת בְּכָל יוֹם. וְאַמְרַתִּי בְּחֶסֶדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַפְלוּ אִם אֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין עֲצָם נִפְלְאוֹת הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל בִּקְר. צָרִיךְ עַל כָּל פְּנִים לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנָה רַבָּה שֶׁבּוֹדָאֵי נִתְחַדָּשׁ נִפְלְאוֹת בְּכָל יוֹם. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְכוּ'. וְזֶהוּ חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוֹנְתְּךָ. שֶׁצָּרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה רַבָּה לְהֶאֱמִין שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל בִּקְר הוּא יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת הַרְבֵּה. בְּבַחֲיַנַּת חֲדָשִׁים לְבִקְרִים. וְהִבֵּן. וְצָרִיכִין לִילֵךְ בְּזֶה מְאֹד וְלָשִׁים לֵב מְאֹד לְמַה שְׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם וּבְטוֹבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. וּבִפְרָט מֵהַ שֶׁכְּתוּב עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּעַל מְלַחְמוֹת וְכוּ'. וּבּוֹדָאֵי יְגַמֵּר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל כְּרָאוּי. וְיִיטִיב עִמָּנוּ הַרְבֵּה טוֹבָתוֹ הַנִּצְחִית. אַךְ צָרִיכִין לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה בְּכָל יוֹם. (עֲלִים לְתַרוּפָה - מִכְּתָב רִי)

אֵז הַכֹּל הַפֶּקֶר וְכֹלֵם חֲבֵרִים וְכֹלּוּלִים זֶה עִם זֶה

וְזֶה בְּחִינַת מִשָּׂא וּמִתֵּן, שֶׁצָּרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לַעֲשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה, שְׁלֵא לִפְגַּם בְּהַמָּמוֹן, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שֶׁשֵּׁם הַגּוֹנֵינִן עֲלָאִין כַּנִּ"ל. וְכִשְׁעוֹשֶׂה מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה אֲזִי הוּא טוֹבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן עִם חֲבֵרוֹ בְּמַעוֹתֵיהֶם, עַל יְדֵי זֶה מְאִירִין וְנִכְלָלִין הַגּוֹנֵינִן מִזֶּה לְזֶה וּמִזֶּה לְזֶה. וְזֶה עֵקֶר כּוֹנֵן הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב בְּשִׁבִיל זֶה שִׁישָׂא וְיִתֵּן אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבְּמָמוֹן כְּיָדוּעַ, הֵינּוּ בְּשִׁבִיל שִׁיאִירוֹ הַגּוֹנֵינִן מִזֶּה לְזֶה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה עוֹלִינִן הַנִּיצוּצוֹת הֵן הֵן הַגּוֹנֵינִן, כְּמוֹבָא בְּסִימָן נו, עֵינֵן שָׁם:

וְזֶה שֶׁהַזְּהִירָה תּוֹרָה, "וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ". וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה; שֶׁכְּשֶׁתִּמְכֹּר, יִמְכֹּר לְיִשְׂרָאֵל דִּיקָא. וְכֵן כְּשִׁיקָנָה וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּפֵרוּשׁ רַש"י. הֵינּוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְשָׂא וְלָתֵן, לְמַכֵּר וְלִקְנוֹת עִם יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ דִּיקָא, כְּדִי שִׁיאִירוֹ הַגּוֹנֵינִן שֶׁבְּמָמוֹן יִשְׂרָאֵל מִזֶּה לְזֶה וְיִכְלָלוּ זֶה בְּזֶה וְיִתְנַהֲרוּ וְיִאִירוּ אֱלוֹ לְאֱלוֹ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת גְּדֻלַּת הַבוֹרָא כַּנִּ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁבֵּר הַמְדָמָה וְעוֹלִינִן אֶל הַשָּׁכֵל וְנִתְבַטַּל הַזְמַן כַּנִּ"ל. וְזֶה "אֵל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אַחִיו", כְּדִי שְׁלֵא לִפְגַּם בְּהַגּוֹנֵינִן שֶׁבְּמַעוֹת יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְזֶה שֶׁתְּלַתָּה הַתּוֹרָה מִצְוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה, וְשְׁלֵא לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֵרוֹ בְּשִׁנְתַּת הַיּוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּפָרְשַׁת בְּהַר שְׁנַסְמָךְ פָּרַשְׁתָּ וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתְךָ וְכוּ' לְפָרְשַׁת הַיּוֹבֵל. וּבִפְרָשָׁה הַזֹּאת בְּעֲצָמָה תְּלָה אֲסוּר אוֹנָאָה בַּיּוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם,

תְּרֵצָה הַיָּרֵךְ

מא

"אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך וכו'", כי עקר אסור אונאה שהוא פגם המשא ומתן, פגם הגונן שבממון ישראל, עקר האסור והפגם הוא מה שפגם ביובל, חס ושלום, כי יובל הוא בחינת בינה עלמא דאתי, שהוא למעלה מהזמן כידוע. ועל כן נקרא יובל "עולם", כמו שנאמר, "ועבדו לעולם", זה היובל, כי הוא בחינת למעלה מהזמן, שהוא בחינת עולם נצחי לעולמי עד. ועל כן עקר קדשת היובל ביום הכפורים, כי יום הכפורים למעלה מהזמן, כמו שנאמר בהא"ב אות תשובה, עין שם. ומשם מבחינת יובל שהוא למעלה מהזמן, משם עקר התהוות הזמן, כי עקר התהוות הזמן וחיותו הוא מבחינת למעלה מהזמן, שהוא ה' יתברך שברא את הזמן ומחיה ומקים אותו ברצונו כל ימי קיום העולם הזה. וזהו שדקדקה התורה, "אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה וכו'", הינו שכל הקניות והמכירות והמשא ומתן שבעולם כלם הם במספר שנים אחר היובל, הינו בבחינת הזמן, בחינת מספר שנים, שבאמת הוא רק אחר היובל, שהוא למעלה מהזמן, כי אחר היובל שהוא בינה עלמא דאתי, משם מתחיל מספר שנים בחינת זמן, בחינת שבעת ימי הבנין. וכל המשא ומתן כדי להאיר הגונן שבממון, כדי לגלות גדלת הבורא, להכניע המדמה ולעלות אל השכל שהוא למעלה מהזמן בחינת יובל. ועל כן צריכין לקנות ולמכור ולעשות משא ומתן באמונה ושללא להונות איש את אחיו כדי שלא לפגם בהגונן שהוא בחינת מספר שנים אחר היובל, שלא יוכל לעלות ולכלל בהיובל בבחינת למעלה מהזמן על ידי התגברות המדמה, חס ושלום, שמתגבר על ידי פגם הממון, על ידי שאין עושין משא ומתן באמונה, חס ושלום, וזהו "אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה" כנ"ל:

וזה בחינת מצות שמייטה ויובל שאז הכל הפקר וכלם חברים וכלולים זה עם זה, כי אז הוא בבחינת למעלה מהזמן, שזוכין לזה על ידי שמפקירין נכסיהם ונכללין זה בזה, שעל ידי זה מאירין הגונן, שעל ידי זה נכללין בבחינת למעלה מהזמן כנ"ל: (ליקוטי הלכות עבודת אלילים ג)

פרק ד' - פירות הארץ

מעלת פירות ארץ ישראל ובפרט שבעת המינים

יש להקשות למה ארץ ישראל הקדושה גרע ממנו המן הרוחני, ויש לומר שהטעם לזה הוא כי המדבר כל הדברים הגשמיים שבו הם היצונים וטמאים גדלים בארץ העמים שהיא ממשלת השרים, ולכך אין פירותיה כלי לקבל הרוחניות הקדוש, שאין גוף טמא נעשה כלי לרוחני הקדוש, ואם היה הקדושה ההיא בפירותיה ומזונותיה היה ניתן על ידי השרים, וזה אינו שבענין המן שהוא מן השמים אין חלק לשרים כלל, אמנם ארץ ישראל פירותיה הם על ידי הקדושה, ואותו הרוחניות הראוי למן מתלבש בפירות הקדושים ההם ולכך אין מן בארץ ישראל כי אם במדבר: (חסד לאברהם מעין ג' נהר כא)

שְׁמֵקְבָלִים טַעַמָם וְנַעֲיַמַת מְתִיקוֹתָם מְנַעֵם הָעֲלִיּוֹן

מה שהתורה משפחת את ארץ ישראל בשבעת המינים שיש בה פרות טובים כאלה ושהיא ארץ זבת חלב ודבש. ולכאורה הדבר תמוה. וכי זה הוא שבח של ארץ ישראל הקדושה כל כך. וה' יתברך הבטיח בכמה הבטחות לאברהם וליצחק וליעקב לתת את הארץ לזרעם ובשר לישראל על ידי משה כמה וכמה פעמים שהוא מוכן לקיים הבטחתו לתן להם את הארץ וכל התורה מלאה משבח ארץ ישראל למעין ומדקדק בה. וכל פעם שמוכיח ומזהיר אותם על קיום התורה והמצוות בכלליות או בפרטיות הוא מזכיר על פי רב את ארץ ישראל כדי לבוא לרשת את הארץ וכו', כמבאר בפסוקים רבים אין מספר. וכי כל הרעש הזה כדי לאכל פרות טובים כאלה? אף באמת עקר הכוונה הוא שיש בה פרות טובים ומתוקים כאלה שמשקבלים טעמם ונעימת מתיקותם מנעם העליון. ושם דיקא יכולין להתקשר לנעם העליון על ידי הפרות הטובים שיש שם. על ידי שנזכרה לקיים המצוות התלויות בהם שנוהגין בארץ ישראל דיקא. נמצא, שעקר מה שמשבח את ארץ ישראל בשבעת המינים הטובים, עקר הכוונה על שרש הטעם שלהם שהוא נעם העליון שזוכין בארץ ישראל דיקא וזהו בודאי שבח גדול ונורא מאד, פי עקר עבודת האדם כל ימי חייו הוא לזכות לנעם העליון לחזות בנעם ה'. להכיר גדלתו יתברך. וכמו שכתוב, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וכו' לחזות בנעם ה':

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

מג

וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁנִּתְאַוָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל כֶּף וְהִתְפַּלֵּל תַּקְטִי תַּפְלוֹת כְּדִי לְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִקְשׁוּ עַל זֶה, וְכִי לֹאכַל מִפְרֵיהָ הוּא צָרִיךְ וְלִשְׁבַע מְטוֹבָה? ! אֲלֹא בְּשִׁבִיל לְקַיֵּם הַמְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ. וְהִדְבַּר תְּמוּנָה וְדִקְאָרִי לָהּ מֵה קָאָרִי לָהּ. וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שְׁמֹשֶׁה יִתְאַוָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל לֹאכַל מִפְרֵיהָ וְלִשְׁבַע מְטוֹבָה. אֲךָ עֵקֶר הַקְּשִׁיא וְהִתְרוּץ הוּא מֵה שְׁכַתְּבָנוּ, כִּי מִחֲמַת שְׁרוּאִין שְׁמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם מְשַׁבַּח אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבַח הַפְּרוֹת כַּנִּ"ל, עַל כֵּן הוּא מְקַשֶּׂה זֹאת, וְכִי לֹאכַל מִפְרֵיהָ וְכוּ'. כִּי אֲנוּ רוֹאִין שְׁכָל שְׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ שֶׁהִיא אֶרֶץ זִבַת חֵלֶב וְדִבְשׁ אֶרֶץ חֹטָה וְשַׁעוֹרָה גֶּפֶן וְתֵאנָה וְכוּ'. וְזֶה שְׁמַתְרֵץ, אֲלֹא בְּשִׁבִיל לְקַיֵּם מְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ, הֵינּוּ כִּי בְּאִמַת שְׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן הֵן פְּרוֹתֶיהָ הַטּוֹבִים וְהַנְּעִימִים. וּבְשִׁבִיל זֶה הִתְאַוָּה מֹשֶׁה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲךָ לֹא הֵיטָה כְּוָנָתוֹ חַס וְשְׁלוֹם, לְטַעַם הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַפְּרוֹת, רַק עֵקֶר כְּוָנָתוֹ כְּדִי לְזַכּוֹת לְקַיֵּם הַמְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ. כְּדִי שֶׁעַל יְדֵי הַמְצֻוֹת יִקְשֶׁר טַעַם הַמְּתִיקוֹת וְנַעֲיַמַת הַפְּרוֹת לְשַׁרְשֵׁן לְבַחֲיַנַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן שְׁזֵה עֵקֶר תְּשׁוּקַת מֹשֶׁה וְכָל הַצְּדִיקִים לְזַכּוֹת לְחִזּוֹת בְּנַעַם ה' שְׁזֵה עֵקֶר הַתְּכַלִּית כַּנִּ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַת הַפִּירוֹת ד)

יֵשׁ בָּהֶם נְפֹשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד

וְעֵקֶר הַחֲשִׁיבוֹת לְעִנְיַן קְדִימָה הֵם פְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכָל הַמְקַדָּם בְּפָסוּק מְקַדָּם לְבָרְכָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה הִיא בְּבַחֲיַנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיַנַת אוֹיָרָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַעֲלִין הַנֶּפֶשׁ וְהַשְּׁכָל וְהַזְכוּרֵן וְכוּ'. שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה בְּחִינַת דַּעַת וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה, כָּל הַפָּסוּק לְשַׁעוֹרִין נֹאמֵר וְכוּ'. הֵינּוּ הֵךְ. כִּי זֶהוּ מַעֲלַת וְחֲשִׁיבוֹת שֶׁל שְׁבַעַת הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהַפְּרוֹת הֵם חֲשׁוּבוֹת כָּל כֶּף שִׁישׁ בָּהֶם נְפֹשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד שְׁזֵהוּ עֵקֶר חֲשִׁיבוֹת הַפְּרוֹת כַּנִּ"ל. וְהַנֶּפֶשׁ הוּא הַתּוֹרָה כַּנִּ"ל בְּמֵאמֵר הַנִּ"ל. וְעַל כֵּן הַפְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁבַעַת הַמִּינִים מְשַׁעֲרִין בָּהֶם כָּל הַשַּׁעוֹרִין שֶׁל תּוֹרָה שְׁזֵה מוֹרָה שִׁישׁ בָּהֶם נְפֹשׁוֹת גְּבוּהוֹת הַרְּבִיָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה. וְעַל כֵּן מְשַׁעֲרִין בָּהֶם שַׁעוֹרִין שֶׁל תּוֹרָה, כִּי הַנֶּפֶשׁ הוּא הַתּוֹרָה כַּנִּ"ל. וְעַל כֵּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּבְּחָה בָּהֶם וַיֵּשׁ לָהֶם דִּין קְדִימָה עַל שְׁאָר פְּרוֹת מִחֲמַת שְׁמִלְכָשׁ בָּהֶם תּוֹרָה הַרְּבִיָּה בְּיֹתֵר מְשַׁאָר פְּרוֹת, כִּי בָהֶם מְשַׁעֲרִין שַׁעוֹרִין שֶׁל תּוֹרָה וְהַתּוֹרָה הוּא הַנֶּפֶשׁ כַּנִּ"ל. וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהַקְדִּימָם, כִּי צָרִיכִין לְכַבְּדָם בְּיֹתֵר מִחֲמַת שִׁישׁ בָּהֶם נְפֹשׁוֹת בְּחִינַת תּוֹרָה בְּיֹתֵר וְכוּ' וְכַנִּ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַת הַפִּירוֹת ג)

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

לְהִרְאוֹת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה בְּעֵינֵיהֶם

וְעַל כֵּן כְּשֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב שְׁנֵית אֶת הַשְּׂבָטִים אָמַר לָהֶם, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְכוּ'. דִּהְיִנוּ פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יַעֲקֹב שָׁמַע שְׂאֵמֶר לָהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם, שְׁמַרְמֹז עַל חֹטֵא הַמְרַגְלִים שְׁפָגְמוּ בְנַעַם הָעֵלְיוֹן עַל יְדֵי שְׁפָגְמוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת נַעַם כַּנ"ל, כִּי גַם הֵם פָּגְמוּ בְיוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחִינַת נַעַם כַּנ"ל, עַל כֵּן צָוָה יַעֲקֹב שִׁיקְחוּ עִמָּהֶם מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ, הֵינּוּ פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבָהֶם מְלַבֵּשׁ הַשְּׁפָעַת הַנַּעַם הָעֵלְיוֹן כְּדֵי לְהִרְאוֹת לוֹ שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה בְּעֵינֵיהֶם וְהֵם מְחַבְּבִין אֶת הָאָרֶץ. וְגַם עַל יְדֵי זֶה שִׁיקְחוּ עִמָּהֶם פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ לְשֵׁם קִדְשַׁת הַנַּעַם הָעֵלְיוֹן כְּדֵי לְבַטֵּל עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת הַחוּבָלִים שֶׁמִּשָּׁם בָּאוּ לָהֶם כָּל הַיִּסּוּרִים שֶׁסָּבְלוּ מִיוֹסֵף שֶׁהִכֵּל הָיָה מִחַמַּת בְּחִינַת הַחוּבָלִים שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם. עַל יְדֵי שְׁמִכְרוּ אֶת יוֹסֵף וּפָגְמוּ בְנַעַם הָעֵלְיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף כַּנ"ל. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַפְרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ הָאֶרֶת הַנַּעַם הָעֵלְיוֹן לְתַקֵּן זֹאת כַּנ"ל. וְזֶהוּ, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ. בְּחִינַת נַעַם זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת נַעַם כַּנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ד')

פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קוֹדְמִין לְבְרָכָה

וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְהַקְדִּים פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עַקֵּר קְבוּץ וְעֲלִית כָּל הָאֲבֹדוֹת וְחִזְרָתָם אֶל הַקְדְּשָׁה הוּא לְהַשִּׁיבֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ', וְהִבִּיאֶךָ אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְכַתִּיב, וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים וְכוּ'. וְהִנְדָּחִים וְכוּ'. וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקְדֵּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְעַל כֵּן בּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְהַקְדִּים בְּבְרָכָה פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי עַקֵּר הַבְּרָכָה לְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעֵיל. שְׁעַקֵּר מִצִּיאָתָם לְהַשִּׁיבֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל. וְעַל כֵּן עַקֵּר הַבְּרָכָה נִלְמַד מִפְסוּק וְאֶכְלֶתֶ וְשָׁבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְרָכָה, הַשְׁתָּא לְאַחֲרֵיהָ מְבָרַךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שָׁפָן. כִּי עַקֵּר הַבְּרָכָה לְגַלוֹת קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם הַשְּׁבֵת כָּל הָאֲבֹדוֹת לְמִקּוֹמָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן בּוֹדָאֵי פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קוֹדְמִין לְבְרָכָה. וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְאַחֵז הַפְּרִי בְיָמִין בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה. כִּי יָמִין זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבְרָכָה בְּמִקּוֹם אַחֵר (בְּסִימָן נה) בְּחִינַת בְּנִימִין שֶׁנִּקְרָא בֶּן יָמִין עַל שֵׁם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עֵינַי שָׁם. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ה')

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

מה

עֵקֶר אֹר הַחֲמָה וְהַלְבָּנָה וְכָל הַכּוֹכָבִים הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

עַל יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים, עַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין שֵׁיִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְסוּד הָעֵבוֹר, וְעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְעֵצָה שְׁלֵמָה כַּנִּל, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַכּוֹכָבִים הֵם עַל יְדֵי שְׁבַע יְמֵי הַבְּנִיין כִּידוּעַ, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁבָהֵם בְּרֵא ה' יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, שֶׁהִיא כְּלָה בְּכָלל בְּחִינַת כָּלִים לְקַבֵּל אוֹרוֹ הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ כִּידוּעַ, וְעֵקֶר הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁמִשָּׁם מְקַבְּלִין וְיוֹנְקִין כָּל הַשְּׁבַע אֶקְלִימִים. וְעַל כֵּן יֵשׁ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שְׁבַע קְלָפוֹת שֶׁהֵם שְׁבַע עֲמֻמִּין, הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְכוּ' שֶׁהֵם חוֹפִין עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם כְּשֶׁמְכַנְיַעִין תַּחְלָה אֶת הַשְּׁבַע עֲמֻמִּין. וְאִזּוֹ זּוֹכִין לְגוֹף הַפָּרִי, דְּהֵינּוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שֵׁם מְאִירִין כָּל בְּחִינַת הַשְּׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי תָמִיד עֵינֵי ה' בָּהּ וְכוּ', בְּחִינַת שְׁבַע אֱלֹהֵי עֵינֵי ה'.

וְעַל כֵּן יוֹצֵאִין מִשָּׁם בְּחִינַת שְׁבַע הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בְּהֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם עֵקֶר הָאֶרֶץ כָּל הַשְּׁבַע כּוֹכָבֵי לֶכֶת, כִּי עֵקֶר אֹר הַחֲמָה וְהַלְבָּנָה וְכָל הַכּוֹכָבִים, עֵקֶר הָאֶרֶץ הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא עֵקֶר הָעוֹלָם. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הָאוֹר וְהַשֶּׁפַע לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הַשְּׁבַע אֶקְלִימִים. וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מְשַׁבַּחַת אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּמְצָא בָּהּ מִינֵי מַתְּכוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, "אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנְיָה בְּרוֹזַל וּמִהַרְרֵיהָ תַחְצֵב נַחֲשֵׁת וְאֶכְלָתָּ וְשְׁבַעְתָּ וְכוּ'", כִּי שֵׁם נִמְצָאִין בְּחִינַת מִינֵי מַתְּכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכּוֹכָבִים דְּקִדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁכִין מִשְׁבַּע כּוֹכָבֵי לֶכֶת, שְׁמִירִין בְּיוֹתֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה עֵקֶר חֲשִׁיבוֹת הַפְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בְּהֵן, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַמְּאֻכְלִים הוּא עַל יְדֵי הַכּוֹכָבִים וְכוּ' כַּנִּל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת הַכֹּשֶׁר כָּלִים ב)

שְׁנַכְנַס בְּלַבְנוּ נַעַם קִדְשַׁת הָאֶרֶץ הַזֹּאת

יֵשׁ בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּכָאֵן כָּל טוֹב וּפְרָפְרָאוֹת בְּזוֹל גְּדוֹל, לִימִינֵים וּמְרֵאנִצִּין גְּדוֹלִים בְּעַד שְׁנֵי גְדוֹלִים וְחֲצִי, וּקְטָנִים בְּעַד סֶךְ זֶה, שְׁמֵן זֵית מִהַמְּבַחַר ס"ס ק"ב כָּל פּוֹנֵט גְּדוֹל ר"ג רויט אז"ה אֶקוּ גְדוֹלָה, וְהַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם לְדַבֵּר סָרָה חֲלִילָה, אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ שְׁנַכְנַס בְּלַבְנוּ נַעַם קִדְשַׁת הָאֶרֶץ הַזֹּאת יְהִי ה' עִמָּנוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן: (מִכְתָּב מֵר"י בֵּן מוֹהֲרֵנוֹת)

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

דְּבַר קָטָן אֲשֶׁר גָּדַל פֶּה אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ יָקָר מִכָּל הַגָּדֵל בְּחוּץ לְאֶרֶץ

יִקְבְּלוּ רְצוּף פֶּה קְוִיטִיל לְקַבֵּל עַל זֶה מִיִּדְיָדְנוּ שְׂאֵר בְּשָׂרְנוּ רַבִּי לִיפֵא מֵאֲנָאֲלִים נֵרוּ יָאִיר חֲמֻשָּׁה לְוֹלָבִים טוֹבִים, וְתַעֲשׂוּ עִמָּם כְּרִצוֹנָם הַטוֹב. אֲשֶׁר צְרִיכִין לְתַן לְאַחַד מִתְּנָה כֵּן יִהְיֶה בְּיַדְכֶם, וּבְפֶרֶט לִיִּדְיָדְנוּ הַיָּקָר הָרַב יַעֲקֹב טִיטְלִבּוּים נֵרוּ יָאִיר, בּוֹדָאִי מִהָרְאוּי לְחַנְנוּ בְּדָבָר כְּזֶה, וּבְפֶרֶט כְּאֲשֶׁר יִתְקַבְּלוּ לְשֵׁם בְּשִׁלְמוֹת לְמִתְנָה גְדוֹלָה יַחֲשַׁב, כִּי דְבַר קָטָן אֲשֶׁר גָּדַל פֶּה אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ יָקָר מִכָּל הַגָּדֵל בְּחוּץ לְאֶרֶץ וּבְפֶרֶט לְדָבָר מִצְוָה, כֵּן תַעֲשׂוּ כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם לְטוֹבְתָנוּ:

וְדַעוּ בְּנֵי שְׂיַחֲיוֹ, אֲשֶׁר חֲבַת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת יָקָר עָלַי בְּכָל עֵת לְמַעְלָה, וְזֶה הוּא עֵקֶר חֵיוֹתִי בְּטוֹב וְכָל מֵה שֶׁהֶאֱרַכְתִּי בְּמִכְתָּבִי הוּא רַק מִחֲמַת אֲהַבְתָּם אֲשֶׁר קְשׁוּרָה בְּנַפְשִׁי, חֲפֵץ וּמִשְׁתּוֹקֵק לְדַעַת מְטוֹב שְׁלוֹמָם, וְעַל פְּרָנְסָתִי בְּטַחֲוֹנִי חֲזַק בֵּה' אֲשֶׁר בּוֹדָאִי לֹא יַעֲזֹבֵנִי וְהַכֵּל יָבוֹא בְּעַתּוֹ. (מִכְתָּב מֵר"י בֶן מוֹהֲרֵנ"ת)

לְאָכַל מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

סֵפֶר רַבִּי יַעֲקֹב בְּרִזְסְקִי זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה שְׁזוֹכֵר שְׁבִהִיוֹתוֹ יֵלֵד קָטָן בָּא אֲלֵיהֶם לְפּוֹלְנִיָּא רֵאבֵר"נ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה וְחֵלֵק לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ מְעַט מֵרְמוֹנִים שֶׁהֵבִיא עִמּוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכִדִּי שְׂיִזְכוּ גַם הֵם לְאָכַל מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלִשְׁבַע מְעַט מְטוֹבָה. (שִׁיחַ שְׂרַפִּי קוֹדֶשׁ הַקָּצֵט)

פרק ה' – משוש כל הארץ

מעט ממעלת וקדושת עיר הקודש והמקדש

ולולי תפילת אנשי ירושלים שהם מתפללים נגד כותל מערבי בבכי ותחנונים, והם פרושים וחסידים גדולים, לא היה העולם קיים חס ושלום, ועליהם נאמר, 'ובהר ציון תהיה פליטה' הם היהודים אשר הם דרים שם ועוסקים בחיי עולם הבא. (עמק המלך שער יד פרק קלד)

שיקח אותו לירושלים

וְדַבֵּר רַבְּנּוֹ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה עִם הַחֶכֶם מִירוּשָׁלַיִם הַנִּלְשִׁיקָה אֹתוֹ לִירוּשָׁלַיִם, כִּי אָמַר שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְהִיּוֹת לֹא בְצַפָּת וְלֹא בְטִבְרִיהָ. וְכֵן הִמְתִּיקוּ סוּד בִּינֵיהֶם: (שבחי הר"ן טו)

קריה נאמנה

אָמוּנָה נִקְרָא יְרוּשָׁלַיִם, כְּנִזְכֹּר לְעֵיל, עַל שֵׁם שְׁעָקָר בְּנִינָה מְבְרָא שִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי 'תִּמְן יְרָאָה, תִּמְן שְׁלֵם'. 'בְּרָא שִׁית' יְרָא בִשְׁת', מֵאֲמַר הַשְּׁלֵם, כִּי אָמוּנָה הוּא מְהָרוּעִים כְּנִל, וְלְהָרוּעִים אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב כִּי אִם עַל יְדֵי עֲזוּת כְּנִל, וְלְעֲזוּת זוֹכִין עַל יְדֵי שְׂמֻחָה כְּנִל, וְלְשְׂמֻחָה זוֹכִין עַל יְדֵי בְּחִינּוֹת נַעֲשָׂה וְנִשְׁמָע, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת תּוֹרָה וְתַפְלָה וְכוּ' כְּנִל. אֵךְ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמֻחָה הוּא עַל יְדֵי יְרָאָה, כִּי 'וּגִילּוֹ בְּרַעְדָּה' כְּתִיב (תְּהִלִּים ב), הֵינּוּ, עֵקֶר הַגִּילָה וְהַשְּׂמֻחָה הִיא עַל יְדֵי תַפְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת יְרָאָה כְּנִל, שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת 'נִשְׁמָע', בְּחִינּוֹת מֵאֲמַר הַשְּׁלֵם, שְׁשֵׁם עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כְּנִל. נִמְצָא שְׁעָקָר בְּנִין הָאָמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קְרִיָּה נְאֻמָּנָה, זוֹכִין עַל יְדֵי תַפְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת יְרָאָה, בְּחִינּוֹת מֵאֲמַר הַשְּׁלֵם כְּנִל. וְעַל כֵּן נִקְרָאת הָאָמוּנָה יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי עֵקֶר בְּנִינָה עַל יְדֵי בְּחִינּוֹת יְרָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת מֵאֲמַר הַשְּׁלֵם, שְׁזֵהוּ בְּחִינּוֹת 'בְּרָא שִׁית', יְרָא בִשְׁת, שֶׁהוּא מֵאֲמַר הַשְּׁלֵם כְּנִל. (ליקוטי מוהר"ן כב)

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

שְׁלֵמוֹת הִירָאָה

בְּנֵין יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלֵּב, כִּי יְרוּשָׁלַיִם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם (מְדַרְשׁ רַבָּה וַיְרָא פְּרָשְׁתַּנּוּ, וְעֵין מְדַרְשׁ רַבָּה בַּמְדַּבֵּר פְּרָשָׁה ב' עַל פְּסוּק: "נִאֻוָּה כִּירוּשָׁלַיִם"), הֵינּוּ שְׁלֵמוֹת הִירָאָה הַתְּלוּיָה בַלֵּב, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּה (קְדוּשֵׁין לֵב): 'דְּבַר הַמְּסוּר לְלֵב נֶאֱמַר בּוֹ וַיְרֵאֲתָ: (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן תְּנִינָא א)

שִׁבְחַת הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם

עֲקַר בְּנֵין יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ שְׂנֵבְנֵינִית מִבְּתִימִים רַבִּים שֶׁל הַקֹּדֶשֶׁה, כָּל בְּנֵינָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רַבּוּי הַבְּתִימִים הַנִּלְשָׁל תּוֹסֶפֶת שְׂכָנִים. וְעַל כֵּן הַפְּסוּק מְשַׁבַּח וּמְפַלֵּיג מְאֹד מְאֹד בְּשִׁבְחַת הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהֵלִים מַח), "שִׁיתוּ לְבַכְּם לְחִילָה פְּסָגוּ אֲרֻמוֹתֶיהָ". וְכֹתִיב (שָׁם), "יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ קְרִית מְלֹךְ רַב אֱלֹקִים בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב". 'בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ' דִּיקָא, כִּי הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם נִבְנִים בְּשִׁרְשָׁן מִבְּחִינַת הַצְּרוּפִים הַנִּפְלְאִים וְהַנּוֹרָאִים הַנִּלְשָׁל שְׁעַל יְדֵי זֶה יִתְגַּלֶּה אֱלֹקוֹתוֹ וְאַחֲדוֹתוֹ וּמְשַׁלְּתוֹ לְעֵין כָּל, בְּבְחִינַת 'אֱלֹקִים בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב'. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת ו)

שֵׁם עֲקַר הִירָאָה וְשֵׁם עֲקַר הַשְּׁלוֹם

וְעַל כֵּן שֵׁם עֲקַר הִירָאָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, מֵה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְעַל כֵּן קָרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמְּקוֹם הַזֶּה הַהוּא ה' יְרָאָה. וְשֵׁם עֲקַר הַשְּׁלוֹם, כִּי נִקְרָא סֶכֶת שְׁלוֹם. וְעַל כֵּן קָרָא מֶלְכִי צְדָק שְׁמוֹ שְׁלוֹם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסִּכִּים עַל שְׁנֵיהֶם וְקָרָא שֵׁם הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בַּמְדַּרְשׁ, הֵינּוּ כַּנִּלְשָׁל. כִּי עֲקַר הַשְּׁלוֹם נִעֲשֶׂה עַל יְדֵי הִירָאָה שְׁנִשְׁלֵמַת עַל יְדֵי הַכְּבוֹד וְכוּ'. שְׁכָל זֶה נִעֲשֶׂה בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁעוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם וְכוּ'": (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּתַח ה)

מִשְׁם נִמְשָׁךְ כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

עֲקַר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִירוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁנִקְרָאִים שְׁלוֹם, כִּי יְרוּשָׁלַיִם נִקְרָאֵת עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלוֹם. כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּה וְכְמוֹ שְׁפָתוֹב וּמֶלְכִי צְדָק מְלֹךְ שְׁלֵם הִיא יְרוּשָׁלַיִם. וְכֵן הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ נִקְרָא סֶכֶת שְׁלוֹם, וּמִשְׁם נִמְשָׁךְ כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאֵת

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

מט

אֶרֶץ הַחַיִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם, וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. וּמַחֲמַת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עֵקֶר הַשְּׁלוֹם, עַל כֵּן שֵׁם עֵקֶר הַקִּדְשָׁה כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁה הוּא שְׁלוֹם כַּנִּל: (ליקוטי הלכות ברכות הראיה וברכות פרטיות ד)

שֵׁם עֵקֶר עֶפֶר הַקִּדְשׁ

עֵקֶר כַּח הַמוֹשֵׁף הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם עֶפֶר אֲדַמַּת קִדְשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּקִדְשָׁה וְהַעֲקָר יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּנְקֻדַּת קִדְשׁ קְדָשִׁים שֶׁשֵׁם עֵקֶר הַקִּדְשׁ בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּקִדְשָׁה, כִּי יֵשׁ עֶפֶר טָמֵא בְּחִינַת עֶפֶר חוּץ לְאֶרֶץ שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּסִטְרָא אַחְרָא שֶׁבְּאַמַּת הוּא כַּח הַמְּכָרִיחַ וּמְדַמָּה עֲצָמוֹ לַכַּח הַמוֹשֵׁף, כִּי בְּזֵה הָעוֹלָם הַכֹּל נִתְעָרַב. וַיֵּשׁ מוֹנְעִים שֶׁמְרַחֲקִין וּמְפַסְקִין מִן הָאֲמַת בְּדַבּוּרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁהֵם עֵקֶר בְּחִינַת כַּח הַמְּכָרִיחַ וּמְהַפְּכִין הַדָּבָר כְּאִלוֹ הֵם כַּח הַמוֹשֵׁף, כִּי רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ לְעֲצָמָם הָרָעָה. וְזֵה בְּחִינַת עֶפֶר דְּסִטְרָא אַחְרָא, אֲבָל עֵקֶר הוּא עֶפֶר אֲדַמַּת קִדְשׁ שֶׁהוּא עֶפֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּנְקֻדַּת קִדְשׁ קְדָשִׁים. וְעַל כֵּן נִבְרָא הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה מִמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מִזֶּבַח אֲדָמָה וְכוּ', כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, הֵינּוּ כַּנִּל. כְּדֵי שִׁיתְגַּבֵּר בּוֹ כַּח הַמוֹשֵׁף שִׁיְהִי נִמְשָׁךְ לְשִׁרְשׁוֹ הָאֲמַתִּי. וְזֵה בְּחִינַת וּכְפֹר אֲדַמְתּוֹ עִמּוֹ. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מִצְרַיִם שֵׁם הָיָה בְּגִלוֹת בְּבְחִינַת כַּח הַמְּכָרִיחַ. וְכִשְׁפִּיצָאוּ מִשֵׁם הָיָה עֵקֶר הַתְּקוּנָה לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשֵׁם עֵקֶר כַּח הַמוֹשֵׁף, כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשֵׁם לְמַעַן הִבִּיא אוֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּשִׁירַת הַיָּם, תְּבִיאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נַחֲלַתְךָ וְכוּ'. (ליקוטי הלכות יום טוב ה)

וִירוּשָׁלַיִם נִבְחַר מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

אֲוִירָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מַחֲכִים, עַל יְדֵי זֶה שֵׁם עֵקֶר הָאֵהָבָה וְהַשְּׁלוֹם שֶׁתְּלוּי בְּדַעַת וְחֻכְמָה כַּנִּל. וְזֵה בְּחִינַת וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ, כִּי עֵקֶר הַשְּׁלוֹם הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּל. וְעַל יְדֵי הַשְּׁלוֹם וְהָאֵהָבָה שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּיקָא, עַל יְדֵי זֶה הָאֲוִיר הוּא שֵׁם נַח וְזֶה בְּחִינַת אֲוִירָא דְכִיָּא. וִירוּשָׁלַיִם נִבְחַר מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר שֵׁם יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם הַשְּׁלוֹם, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא "ירוּשָׁלַיִם", עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלָם, כִּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, כִּי מִתְחַלָּה הָיְתָה נִקְרָאת "שְׁלָם", כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, "וּמִלְכֵי צֶדֶק מְלִךְ שְׁלָם וְכוּ'". וְכֵן הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא "סִכַּת שְׁלוֹם". וְעַל

תְּרִיעַת הָאָרֶץ

כֵּן דֶרֶךְ שָׁם עוֹלִין כָּל הַתְּפִלוֹת לְמִכּוֹן שְׁבֵתָם הַשְּׁמַיְמָה, כִּי שָׁם אֲוִירָא דְכֵיא, אֲוִיר הַנֶּחַ וְהַזָּךְ, שְׁעַל יְדֵי זֶה עוֹלָה הַתְּפִלָּה לְמִקּוּמָה וְאִין מִי שְׁיִבְלָבֵל אוֹתָהּ: (ליקוטי הלכות חלב ודם ג)

שָׁם כָּל הַרְיָחוֹת טוֹבוֹת

יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם הַיְרָאָה בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם כַּמּוּבָא. וְשָׁם כָּל הַרְיָחוֹת טוֹבוֹת. כִּי שָׁם הָרַם הַמּוֹרֵה שְׁנִקְרָא עַל שֵׁם רִיחַ הַקְּטָרֶת כִּי בִירוּשָׁלַיִם הֵם עֶשֶׂר קִדְשוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַקְּדוּשָׁה. (ליקוטי הלכות ערלה ג)

יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַמְּלָכוֹת דְקִדְשָׁה בְּחִינַת עֲנוּהָ וְשִׁפְלוּת אֲמָתִי

יְרוּשָׁלַיִם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כַּמּוּ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַיְרָאָה שְׁשָׁם עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שְׁזֶה זוֹכִין עַל יְדֵי עֲנוּהָ, כַּמּוּ שְׁמִבְּאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּל, כִּי יְרוּשָׁלַיִם עִיר מְלוּכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְלָכוֹת דְקִדְשָׁה וְעֶקֶר הַגְּדָלָה וְהַמְּלָכוֹת דְקִדְשָׁה הוּא בְּחִינַת עֲנוּהָ וְשִׁפְלוּת אֲמָתִי, כַּמּוּ שְׁמִבְּאָר אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּהּ בְּהַתּוֹרָה בְּאָר חֲפְרוּהָ שְׁרִים (לְקוּטֵי תַנְיָנָא בְּסִימָן עב) בְּבְחִינַת בְּמִקּוּם גְּדָלְתוּ שָׁם אֲתָה מוֹצֵא עֲנוּתָנוֹתוֹ. (ליקוטי הלכות ערלה ה)

עַל יְדֵי רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת וְהָאֲרָמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ

נוֹדַע וְנִתְגַּלָּה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם מִנְּשִׁגְבוֹת גְּדָלְתוֹ יִתְבָּרַךְ

אֵלֶּקִים בְּאֲרָמוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב, שְׁעַל יְדֵי רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת וְהָאֲרָמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה, שְׁכָּל בְּנִינָה מִבְּחִינַת רַבּוּי בְּתִיּוֹת הַנִּל, עַל יְדֵי זֶה נוֹדַע לְמִשְׁגָּב, כִּי עַל יְדֵי זֶה נוֹדַע וְנִתְגַּלָּה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם מִנְּשִׁגְבוֹת גְּדָלְתוֹ יִתְבָּרַךְ. (ליקוטי הלכות פריה ורביה ה)

דֶּרֶךְ יְרוּשָׁלַיִם עוֹלִין מִהַמְּקוֹם הַגָּשְׁמִי לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם

עֶקֶר הָעֲלִיָּה מִהַמְּקוֹם לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם הוּא בִירוּשָׁלַיִם שְׁשָׁם הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ וְכַנִּל, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְכוּן בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּתְפָּזֵר לְשָׁם בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְעַמִּיד רַגְלָיו כְּאִלוֹ הוּא עוֹמֵד

בירושלים, כי רק בשביל זה נתפזר ונגלה לשם כדי שירים ויגביה זה המקום הגשמי והרחוק מאד לבחינת ירושלים ובית המקדש ששם עולים למעלה מהמקום כנ"ל וזה על ידי שיזכר בה' יתברך בכל מקום שדורך שם רגלו, מכל שכן כשזוכה להתפלל ולפרש שיחתו שם, כי כל העבודות והתפללות צריכין לעלות דרך ארץ ישראל בבחינת והתפללו אליך דרך ארצם. וזהו "עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים", שכל מקום שעמדות שם רגלינו, בשעריך ירושלים כנ"ל. וזהו "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו", שהוא ירושלים של מעלה, שהוא למעלה מהמקום, כי דרך ירושלים עולין מהמקום הגשמי למעלה מהמקום. וזהו "ששם עלו שבטים שבטי יה וכו' להדות לשם ה' וכו'", הינו הודאה ותפלה בבחינת דבר ה', שזהו העקר, שעל ידי זה עולים מהמקום למעלה מהמקום וכו"ל. וזהו "כי שמה ישבו כסאות למשפט וכו'". 'כי שם' דיקא יושבין כסאות למשפט, כי שם שופטין ודנין את הכל לזכות, מחמת שהוא למעלה מהמקום, שעל ידי זה עקר החסד לשפט הכל בחסד לפי מקומו. (לקוטי הלכות ערב ה)

נמשך הארה גדולה לבתי ירושלים הגשמיים

גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלקינו. בעיר אלקינו דיקא שהוא ירושלים ששם הבית המקדש ששם בית התפלה, כי ירושלים בנויה מכל הבתים של כל ישראל שנעשים על ידי הצרופים של התפלות הנ"ל בבחינת ירושלים הבנויה כעיר וכו', ששם עלו שבטים להודות לשם ה', הינו שכל בנינה הוא בבחינת בית התפלה הנ"ל, בבחינת להודות לשם ה'. וזה שאמרו שם: קרית מלך רב וכו', כי כל ישראל יתקבצו ויתאספו יחד עם כל השכנים ובאו כל האובדים והנדחים והשתחוו לה' וכו' בירושלים, ואז יתקיים: "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס", כי כל הנדחים והאובדים, שהם בבחינת 'תשתפכנה אבני קדש בראש כל חצות', יתכנסו ויתאספו לתוך ירושלים הבנויה להודות לשם ה', שהם בבחינת רבוי הבתים הנפלאים הנכונים מהצרופים הנ"ל, שעל ידי רבוי הבתים מאד מאד נתקבצין ונתכנסין השוכבין בחוץ ממילא לתוך הבתים, כי מקיפין ומסבבין אותן ברבוי הבתים הבנויים מרבוי הצרופים מאד, כמבאר בשיחותיו הקדושות בענין זה. ואז תהיה ירושלים קרית מלך רב, כי אז יתגלה ויתפרסם גדלתו יתברך על ידי נפלאות וגבורת ורבוי הבתים הנוראים הנ"ל וכו'.

וזהו שמספרים שם בכל המזמור מנפלאות הבתים והארמונות של ירושלים, כמו שכתוב: "אלקים בארמונותיה נודע למשגב וכו' המה ראו פן תמהו וכו' כאשר שמענו פן ראינו בעיר אלקינו וכו' כשמך אלקים פן תהלתך על קצוי ארץ וכו' סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה וכו'

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

פֶּסְגוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן". כִּי כָּל מֵה שֶׁמְשַׁבַּח וּמְפָאֵר וּמְסַפֵּר מִנִּפְלְאוֹת בְּנֵי יִירוּשָׁלַיִם וְהַבָּתִּים וְהַמְּגִדָּלִים וְהָאֲרְמוֹנוֹת שָׁלָה הַכֹּל כְּוַנְתּוּ עַל בְּחִינַת הַבָּתִּים הַנִּ"ל הַנִּפְלְאִים הַנִּבְנִין עַל יְדֵי קְבוּץ הַקְּדוֹשׁ עַל יְדֵי תוֹסֶפֶת שְׂכָנִים שֶׁהֵם כָּל הַנְּדָחִים שֶׁיִּחְזְרוּ וַיִּתְכַּנְּסוּ לְתוֹכָהּ כַּנִּ"ל, כִּי יִירוּשָׁלַיִם הִיא מְקוֹם הַתְּפִלָּה כַּנִּ"ל וְעַל כֵּן מְעוֹלָם לֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוֹ צַר לִי הַמְּקוֹם שֶׁאֵלֵין בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי יִירוּשָׁלַיִם כָּל בְּנִינָהּ מִבְּחִינַת קְבוּץ הַנְּדָחִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂכָנִים הַנִּ"ל בְּבְחִינַת בּוֹנֵה יִירוּשָׁלַיִם ה' נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנַס כַּנִּ"ל וְעַל יְדֵי תוֹסֶפֶת הַשְּׂכָנִים הַנִּ"ל אֵין צַר וְדַחַק לְשׁוֹם אָדָם מִחֲמַת שְׁכָל מֵה שֶׁנִּתְּוֶסֶף שָׁכֵן לְקְבוּץ שֶׁל הַתְּפִלָּה נִתְּרַבֵּין הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד, כַּמְבָּאֵר לְעֵיל שֶׁלֹּא כְּמִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם וְכוּ' כַּנִּ"ל וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָאָרָה גְּדוּלָּה גַם לְבַתֵּי יִירוּשָׁלַיִם הַגִּשְׁמִיִּים שֶׁלֹּא אָמַר אָדָם מְעוֹלָם צַר לִי הַמְּקוֹם בִּירוּשָׁלַיִם: (לְקוּטֵי הַלְכוֹת נִזְקֵי שְׂכָנִים ד')

כָּל הָעִירוֹת וְהַבָּתִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים קְדֻשָּׁתָם מֵעִיר מַלְכוּתָנוּ וְקְדֻשָּׁתָנוּ שֶׁהִיא יִירוּשָׁלַיִם

הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ כְּלוּל מִתּוֹרָה וְתְפִלָּה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה. וְכִמוֹ שְׁכָתוּב, כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְבַר וְכוּ' וְקִמַּתְּ וְעֲלִיתְּ אֶל הַמְּקוֹם וְכוּ' וְשֵׁם מְקוֹם הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, כִּי בֵיתִי בֵית תְּפִלָּה. וְעַל כֵּן הָיָה כַּמָּה מִדְּרָגוֹת וּמְעֻלוֹת בְּכָל הָעִירוֹת וְהַיִּכָּל, כִּי שֵׁם עֶקֶר הָעֲלִיּוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמִשָּׁם עֶקֶר קְדֻשַׁת יִירוּשָׁלַיִם, כִּי עֶקֶר קְדֻשַׁת יִירוּשָׁלַיִם הוּא מִחֲמַת שְׁשָׁם עוֹמֵד הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, יִירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה וְכוּ' שְׁשָׁם עָלוּ שְׂבָטִים וְכוּ'. הֵינּוּ יִירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה מִבַּתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי עִיר הַקְּדוֹשָׁה מְכַל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעִירוֹת וְהַבָּתִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים קְדֻשָּׁתָם מֵעִיר מַלְכוּתָנוּ וְקְדֻשָּׁתָנוּ שֶׁהִיא יִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָּה נְאֻמָּה (יִשְׁעִיָּה א). שְׁעָקֵר בְּנִינָהּ עַל יְדֵי עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה, כְּמוֹ שְׁמְבָאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל עַל פְּסוּק וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתְּךָ, עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן כָּל קְדֻשָּׁתָהּ מֵהַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁכָלוּל מִתּוֹרָה וְתְפִלָּה, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע שְׁמִשָּׁם עֶקֶר עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת עִיר עֵז לָנוּ (יִשְׁעִיָּה כו) הַנֶּאֱמָר עַל יִירוּשָׁלַיִם, כִּי עֶקֶר בְּנִינָהּ עַל יְדֵי עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת מֵעֵקֶה וּשְׁמִירַת הַנֶּפֶשׁ ד')

הַמְּקוֹם וְהַיְסוּד שֶׁל הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ נִשְׂאָר לְעוֹלָם

הָעֶקֶר הוּא הַיְסוּד שֶׁל הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּקוֹם וְהַיְסוּד שֶׁל הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁמֻצָא דְּוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁעַל הַיְסוּד הַזֶּה נִבְנְהָ הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ פְּעָמִים, וְאֵף עַל פִּי שְׁבַע עוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הַתְּגַבְּרָה הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַיְכָלֵי הַתְּמוֹרוֹת שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, אֵף עַל פִּי

כֵּן לְשׂוֹא עֲמָלָם, כִּי הִיִּסוּד לֹא יִהְרָסוּ בְּשׂוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֶּה אֲשֶׁב כִּי אֹיִתִיָּהּ. וְאִף עַל פִּי שְׁבוּדָאֵי הִיא צָרָה גְדוֹלָה וּמְרָה מֵה שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְצָרִיכִין לְהִתְאַבֵּל וּלְקוֹנֵן עַל זֶה בְּכָל לַיְלָה בְּחֻצוֹת, אֲבָל אִף עַל פִּי כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְקוֹנֵן כָּל הַיּוֹם, רַק צָרִיכִין לְנַחֵם עַצְמָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְתַּקֵּן בְּתַקוּן חֻצוֹת וּבְכָל הַקִּינּוֹת לְסִיִּם בְּדַבְרֵי נְחֻמָּה. כִּי עַל יְדֵי עֲצָבוֹת וְקִינּוֹת לְבַד אֵי אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת, כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת הוּא שְׁמֻחָה כַּנִּ"ל:

עַל כֵּן מִי שְׂרוּצָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַקוּן אַחֲרִיתוֹ, צָרִיךְ לְצַעֵק בְּכָל יוֹם בְּפֶרֶט בְּחֻצוֹת לַיְלָה עַל עוֹנוֹתָיו שְׁמַעְכָּבִין בְּנֵין בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, וְעֵקֶר הַצְּעָקָה וְהַבְּכָיָה עַל עֲכוּב וּמְנִיעַת הַשְׁמֻחָה כְּמוֹ שְׁכָתוּב, שְׁבַת מְשׁוּשׁ לְבַנּוּ וְכוּ'. וְצָרִיכִין לְצַעֵק וּלְהִתְפַּלֵּל עַד שִׁירְחָם ה' יִתְפָּרֵךְ עֲלֵינוּ וַיִּנְחַמְנוּ מֵעֲצָבוֹן לְבַנּוּ וַיִּשְׁמַחְנוּ בִּישׁוּעָתוֹ בְּמָה שְׁכָבֵר זְכִינוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וּלְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְשִׁמְחַת בְּכָל נְקֻדוֹת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת שֶׁזְכִינוּ כָּבֵר בְּחֻסְדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו הָרַבִּים, וְהַעֲקָר בִּיִּסוּד הָאֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שְׁמַצָּא דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שְׁזֵה אֵי אֶפְשָׁר לְהִרְסָ לְעוֹלָם. כִּי לֹא הַחֲרִיבוּ רַק הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד שֶׁהֵם בְּחִינַת ג'ג, כִּי כָּל הַבְּנֵין נִגְדַּד הִיִּסוּד הוּא בְּחִינַת ג'ג. וְזֶה בְּחִינַת מֵה לָךְ אֲפּוּא כִּי עָלִית כָּלךְ לַגְּנוֹת, שֶׁהַפְּסוּק אֹמֵר מֵה לָךְ אֲפּוּא וּמָה אֶתָּה מִתְפָּאֵר כָּל כָּךְ כִּי עָלִית כָּלךְ לַגְּנוֹת. שְׁכָל הַחֲרָבֵן הוּא רַק שְׁעָלִית כָּלךְ לַגְּנוֹת לְהַחֲרִיב הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד שֶׁהוּא בְּחִינַת ג'ג. אֲבָל יִסוּד הַבְּנֵין שֶׁהוּא עֵקֶר הַבְּנֵין אֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהִרְסָ לְעוֹלָם כַּנִּ"ל. וְזֶה לְמָה תִּרְצָדוֹן הָרִים גְּבֻנוֹנִים. גְּבֻנוֹנִים דִּיקָא לְשׁוֹן גַּב שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּב וְעָלִיָּהּ, הֵינּוּ שְׁדוּד אֹמֵר לְהַמְחַרִּיבִים לְמָה תִּרְצָדוֹן הָרִים גְּבֻנוֹנִים מָה אֶתָּם מִרְצָדִין וּמִרְקָדִים וְלוֹעֲגִים הָרִים גְּבֻנוֹנִים, שְׁכָל גְּבוּרָתָם הִיא רַק בְּבְחִינַת גְּבֻנוֹנִים שֶׁהַחֲרָבָתָם הַגַּב וְהַגַּב שֶׁהוּא הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד, אֲבָל הִיִּסוּד עֲצָמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ אֵי אֶפְשָׁר לָכֶם לְהַחֲרִיבוּ בְּשׂוּם אַפֵּן, כִּי הָהָר חָמַד אֱלֻקִּים לְשַׁבְתּוֹ אִף ה' יִשְׁכֵּן לְנֻצַח. כִּי יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שְׁמַצָּא דָּוִד מְשִׁיחַ זֶה יִהְיֶה נִשְׂאָר לְעוֹלָם עַד שִׁיבְנָהּ בְּמִהְרָה בְּיַמֵּינוּ בְּנֵין עוֹלָם שְׁלֹא יִהְרָס לְעוֹלָם: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הוֹדָאָה ו')

תִּיקוּן גְּדוֹל גַּם בְּזִמְנֵי הַזֶּה לִילֵךְ לְשֵׁם

הִנֵּה גְּדוֹלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם, וּבְמִיתָתָם נִקְרָאִים חַיִּים. וְע"כ דָּבָר גְּדוֹל הוּא לְהִשְׁתַּטַּח עַל קַבְרֵי צַדִּיקִים וּלְמַדִּים אֲנִי מְכַלֵּב בֵּן פּוֹנֵה וְקַבֵּר רַחֵל וְקַבֵּר מֵרַע"ה כְּמֵאמַר חז"ל (עֵינִן בְּהַקְדַּמַת תִּיקוּן הַכְּלָלִי) וְכַבִּיכּוֹל כֵּן הַשְׁכִּינָה לֹא זֹה מְכוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי לְנֻצַח כִּי גַם כְּשֶׁהַמְּקֻדָּשׁ שׁוֹמְמִים בְּקִדּוּשָׁתָם הֵם עוֹמְדִים לְעַדִּי עַד כִּי הִי בְּנֵין עֲדֵי עַד בְּעַנְיֵן זֶה וְכַבִּיכּוֹל כְּמוֹ צַדִּיקִים שֶׁהֵם חַיִּים וְקִיִּימִים לְעַדִּי עַד.

תְּרִצָּה הַאֲרִיץ

וע"כ הוא דבר גדול מאד לילך גם בזמה"ז לכותל המערבי שהשכינה שם הוא (ואדרבה יותר חשוב מזמן שביהמ"ק הי' קיים כמובא בספרים) והנכנס למקדש בזה"ז חייב כרת, וארז"ל בברכות דף ס"ב ע"ב אמר רב ביבי אריב"ל כל הרוקק בהר הבית בזה הזמן כאילו רוקק בבת עינו שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים (מלכים א' ט') ע"כ שם גם היום עיקר החיות והשראת השכינה לנצח כמשכן הנשמה במוח והרוח בלב, וע"כ בזוה"ק תשא כתוב ירושלים לבא דכל עלמא (דברו על לב ירושלים) והיא באמצע כל העולם כמו שהלב באמצע הגוף, וכן הוא נקרא ראש עפרות תבל כי כן הוא ראש כל העולם כראש האדם שהמוח והנשמה הוא שם וע"כ כתוב נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה כי מלמעלה מעולמות הרוחניים נמשכו בהשתלשלות כל העולמות עד העולמות הגשמיים, וע"כ כביכול כמו עיני ה' ולבו בחי' נשמתו ורוחו שם הם, כן זוכים בני ישראל בני ה' להשתלשל להם משם הנשמה והרוח, וע"כ אורא דאר"י מחכים מוח כל אדם ולבו. ה' יזכנו לבנין ביהמ"ק בב"א.

ומובא בגמ' א"י גבוה מכל הארצות וירושלים והר הבית גבוה מכל א"י וככתוב וקמת ועלית אל המקום וכו' וכמו שהראש הוא גבוה מכל הגוף ומובא כן בסה"ק כי עיקר העלי' שהיא גבוה מהכל נאמר על מעלתה ברוחניות וע"כ היא במעלה כמעלת הראש מכל הגוף האדם. (וע"י תיקון גדול לפגם הברית כמובא בלק"ת סי' ק"ט והעיקר בקה"ק ששם נכנס הכה"ג ביוה"כ שהוא המתקן כל השס"ה ימים שהוא בחי' תיקון הברית כמובא בלק"ה, וגם בזה"ז עדיין עיני ה' ולבו שם כל הימים והשכינה לא זזה מכותל המערבי הק' לנצח כמאחז"ל. והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם, ותיקון לפגם הברית כמובא בזוה"ק ח"ב כי הצדיק דר אצל כותל המערבי תובב"א). (חכמה ותבונה - סימן ג)

